

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM (2021)

ISSN 2062-3690 (Online)

<https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia>

Impresszum

Felelős kiadó: Dr. habil. Móré Marianna PhD, dékán
Felelős szerkesztő (főszerkesztő): Dr. Patyán László PhD
Kiadó: Debreceni Egyetem, Egészségtudományi Kar
Cím: 4400 Nyíregyháza, Sóstói út 2-4.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM (2021)

ISSN 2062-3690 (Online)

<https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia>

Tisztelt Olvasó!

A 2021-es Gerontológiai Napok a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karának 14. alkalommal megrendezett éves tudományos konferenciája, nem csak azért páratlan, mert egyetlen ilyen tematikájú nagy múltú konferencia magyar egyetem szervezésében, hanem azért is, mert az érintett tudományterületek sokszínűsége mellett jellemzi a résztvevők sokszínűsége is. A tudományos kutatók, oktatók és PhD hallgatók mellett, az idősellátásban, idősök támogatásában tevékenykedő szakemberek és más érdeklődők is meghallgatják az itt elhangzó előadásokat, bekapcsolódnak a vitákba, szimpóziumokba és kerekasztalokba.

Nagyon köszönjük a visszajelzéseket (dicséretet, kritikát, javaslatot, kérést) amelyeket a Konferencia során, és azt követően is eljuttatnak hozzánk a résztvevők!

Ebben a tudományos folyóirat különszámban a Konferencián elhangzott előadások absztraktjait olvashatják.

Elsőként Prof. Dr. Tóth Miklós plenáris előadásának rövid összefoglalója, majd az angol nyelvű előadások kivonatai és a magyar nyelvű absztraktok érhetőek el ezen a felületen.

Várjuk Önöket a Gerontológiai Napok 2022. rendezvényen is!

Bene Ágnes

Gerontológiai Napok 2021.
Nemzetközi Tudományos Konferencia

A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kara
Nemzetközi tudományos konferenciája

2021. november 25-26-án

Tartalomjegyzék

<i>Tóth Miklós</i> - Fizikai aktivitás és civilizációs betegségek különböző életkorokban	7
<i>Zahraa Burhan Aldeen, Iqbal Majeed Abbas</i> - Domestic Violence and its Impact upon Reproductive Health during Corona Virus Pandemic among Women Attending Primary Health Care Centers in Baghdad City – Iraq	9
<i>Linda Alondere, Anda Kaulina, Renate Juhnevica</i> - Quality of life for social care centre clients	11
<i>Katarzyna Balandynowicz-Panfil PhD, Șerban Olah PhD, Győző Pék PhD, Adrienn Kaszás, Balázs Őrsi</i> - COVID -19 pandemic, surveys on elderly about vaccination. National and European perspectives	14
<i>Ellen L. Csikai</i> - Palliative and Hospice Social Work Roles in the U.S.	18
<i>Jitka Doležalová, Valérie Tóthová, Jan Neugebauer</i> - Subjective Assessments of the Disease Seriousness in the Population Aged 60+	19
<i>Irén Godó, Dalma Tóth</i> - Attitudes of Roma adults towards the care of their elderly relatives	21
<i>Elena Golubeva, Anastasia Emelyanova</i> - Local community practices to improve healthy aging in the North	25
<i>Rehana Sindho Kabooro</i> - Growing Ageing Population and European Policies	27
<i>Igor Karnjuš, PhD, Denis Bogdan, Mirko Prosen, PhD, Sabina Ličen, PhD</i> - Spiritual care in Slovenian nursing homes: a quantitative descriptive study	29
<i>Hanna Liberska</i> - Satisfaction with the implementation of developmental tasks in the course of life and the sense of well-being in late adulthood	31
<i>Eubica Libová, Kollárová Lívia, Vanková Eubica, Vavro Michal</i> - Prevalence of falls in seniors hospitalized on gerontopsychiatric department, their risk factors and possibilities of preventive interventions	34
<i>Marzanna Farnicka PhD</i> - The good practice of inclusion in action - the proposal of program based on the Human Rights	38

László Patyán, Ágnes Bene, Ivett Stumpf-Tamás - COVID-19, lockdown, elderly. Experiences of the follow up research among active older adults 2020- 2021.	40
S. Jean Szilagyi - Staff Training and Stress in Long Term Care Facilities. Special Care Units for Alzheimer's Elders	43
Valérie Tóthová, Jana Šemberová - University of the Third Age at the Faculty of Health and Social Sciences, the University of South Bohemia - Harmadik Kor Egyeteme a Dél-Csehországi Egyetem Egészségügyi Szociális Karán	45
Willeke van Staalduinen - Action for smart healthy age-friendly environments	47
Michal Vavro, Livia Kollárová, Dávid Szabó, Eubica Libová - Postoperative rehabilitation after total knee joint replacement	49
Emel Bahadır Yilmaz, Arzu Yüksel - Revealing the Concept of Aging in Turkish Nursing Students: An Exploratory Metaphor Analysis	51
Arzu Yüksel, Emel Bahadır Yilmaz, Cansu Esra Kesekci - Determining the Reasons of Older People for Choosing a Nursing Home: A Comparative Study	53
Ambrusz Aliz, Borbély Zsuzsanna, Malét-Szabó Erika - Idősödő rendvédelem	55
Dr. Asztalos Bernadett, Dr Ládonyi Zsuzsanna - A projektmenedzsment oktatásának szerepe az aktív idősödés jógyakorlatainál	57
Bárdos Tímea - Az oltásbizonytalanság és az oltásellenesség néhány jellemzője a koronavírus-járvány idején erdélyi magyar felnőttek körében	61
Dr. Bene Ágnes, Dr. Habil. Móré Marianna - Hogyan érdemes időskorban táncolni?	63
dr. Boga Bálint - A család posztmodern változatai és a nagyszülők. - Post-modern variants of the family and the grandparents.	66
Dr. Csinády Adriána - A testmozgás szerepe a demenciák és az időskori depresszió prevenciójában	68
R. Dr. habil Fedor Anita, Ungvári Sándor, V. Balla Petra - Az idősek szociális kapcsolatai és szabadidő eltöltése - Social contacts and spending of leisure time of the elderly	70

<i>Fekete Márta, PhD, Frankó Luca, PhD, Pataki György, PhD, Kiss Veronika</i> - A városi zöldterületek pozitív hatása a demenciával élők és gondozóik jóllétére	72
<i>Ferwagner Anna</i> - Időskori életminőség, jóllét és idősödéssel kapcsolatos attitűdök vizsgálata	74
<i>Dr. Fülöp Tamás, Dr. Sági Norberta</i> - Hírös Szabadegyetem - idősödő generáció az iskolapadban	78
<i>dr. Garbóczy Szabolcs, dr. Kolozsvári László Róbert</i> - A Test Your Memory (TYM) teszt alkalmazhatósága háziorvosi szettingben demencia és enyhe kognitív zavar kiszűrése érdekében	81
<i>Helmeczi Gabriella</i> - A Sóstó-Gyógyfürdők Zrt. kínálata az idősödő generációknak, a gyógyturizmus piacának generációs-specifikus jellemzőinek tükrében	83
<i>Dr. Jászberényi József</i> - COVID előtt, COVID közben, COVID után - a Milton Friedman Egyetem szenior képzési rendszerének helyzete	86
<i>Kisdi Réka</i> - Idősügyi referens kerekasztal beszélgetés	88
<i>Livia Kollárová, Eubica Libová, Eubica Vanková, Michal Vavro, Zuzana Nagy Gažová</i> - Az időskori depresszió	90
<i>dr. Kondé Zoltán</i> - Kognitív hanyatlás vagy integráció? – módszertani megközelítés -ben	92
<i>Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, Bagyura Márton, Dr. Széman Zsuzsa</i> - Idős hozzátartozót gondozó családtagok erőforrásai a COVID-19 idején	94
<i>Lenténé Dr. Puskás Andrea</i> - Társadalmi innováció a DEAC-ban, az idősök fizikai aktivitásának fokozása érdekében	96
<i>Miszory Erika Viktória, Járomi Melinda Dr., Pakai Annamária</i> - Különböző közegben végzett progresszív balance tréning hatékonyságának vizsgálata nyugdíjasok körében	98
<i>Nádasdi Kristóf Zsolt, Győri Anita</i> - Idősek az infokommunikációs térben – lehetőségek és kihívások - Older people in the infocommunication space - opportunities and challenges	101

Pásztk Norbert, Dr. Kiss-Tóth Emőke, Dr. Kopkáné Plachy Judit - Időskori panaszok és a gyógynövények kapcsolata - Geriatric complaints and medical herbs relationship	103
Paulikné Varga Barbara - Telemedicina jelentősége a pandémia időszakában	106
Pék Győző, PhD, Kaszás Adrienn, Őrsi Balázs - COVID -19 pandémia Magyar oltatlan idősök oltási attitűdjei, pszichológiai és demográfiai jellemzői	109
Rajzik Alexandra - PKSZAK MAJÁLIS- a generációk évében	111
dr. Rekenyi Viktor dr. Kolozsvári László Róbert - Időskori depresszió az alapellátásban	114
Réti Éva - „Tanulom a korom” - Interaktív tananyag fejlesztése időskorúak aktív életvezetésével kapcsolatos témakörben	116
Stumpf-Tamás Ivett, Bene Ágnes - A hazai idősök online fogyasztói potenciálja	119
Szabó Árpád - Az életmódok változásának időbeli trendjei és társadalmi okai – időskori életstratégiák	122
Dr. Szakál Zoltán - A 60 év feletti korosztály Tokaji borfogyasztási szokásai, jövedelem és borértés alapján szegmentálva	124
Dr. Takács Péter, Prof. Dr. Lácza Magdolna, Dr. Szakál Zoltán, Dr. Varga Levente, Nádasdi Kristóf Zsolt, Paulikné Varga Barbara, Tóth Kitti, Helmecki Gabriella - A magyar lakosok egészségi állapota, egészségmagatartása 2020-as SHARE Corona Survey (Covid-19) adatainak tükrében – Hagyományos statisztikai és rough set alapú elemzés	126
Tóth Anikó Panna - Az IKT használata az aktív és egészséges idősor támogatásában és az idősgondozásban	130
Törő Viktória, Takács Péter, Kósa Zsigmond, Radó Sándorné, Szelesné Árokszállási Andrea, Sárváry Attila - Cukorbetegség háziiorvosi ellátásának minőségvizsgálata	133
Vajda Kinga - Az idősök nappali ellátása és az aktív idősödés lehetséges kapcsolata - Problémák, nehézségek, jó gyakorlatok a COVID-19 járvány tükrében	135
Ferenczi Andrea, Modláné Görgényi Ildikó, Hajós Katalin - A Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség programjai az ENSZ egészséges idősödés évtizede jegyében – Kerekasztal	139

<i>Molnár Szilárd</i> - Képzési, oktatási ökoszisztéma Kecskeméten az 50 pluszos korosztály számára	142
<i>Nagyné Hermányos Zsuzsanna</i> - Suttogó idősek és nyitott fülek	144
<i>Gerontológiai Napok 2021.</i> - Nemzetközi Tudományos Konferencia Konferenciaprogram	145

MAGYAR GERONTOLÓGIA 13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

Fizikai aktivitás és civilizációs betegségek különböző életkorokban

Tóth Miklós, az MTA doktora

Kulcsszavak: rendszeres fizikai aktivitás, megelőzés, prevenció, mozgás

Az elmúlt 150 évben a születéskor várható élettartam közel megkétszereződött. Köszönhető ez többek között a nagyüzemi mezőgazdaság fejlődése kapcsán előállt jobb táplálkozásnak, az antibiotikumok felfedezésének és az immunizációs technikák kialakulásának. Míg a XX. század elején a vezető halálokok a fertőző betegségek voltak, mára összefoglaló néven a civilizációs betegségek kerültek előtérbe. Olyan betegségek, amelyek kialakulásához évek, évtizedek szükségesek. Ilyenek a szív és érrendszeri betegségek, az anyagcsere betegségek, a daganatos betegségek, a krónikus légzőszervi betegségek, a neurodegeneratív betegségek, vagy a mozgásszervi betegségek. A megnövekedett élettartam tehát biológiai szempontból nagy evolúciós kihívást jelent. Erre az egyik legjobb válasz és védekezés a fizikai aktivitás.

Az egyénre szabott fizikai aktivitás bármely életkorban és bármilyen betegségi állapotban (kivéve a lázas betegségeket és a vérzéssel járó betegségeket) jelentősen javítja az életminőséget és hosszabbítja az élettartamot.

Hazánkban az elmúlt 30 évben a 6 és 18 éves korosztályban az elhízottak aránya a kétszeresére nőtt, ami jelentősen növeli az elhízáshoz társuló krónikus betegségek kockázatát. Ugyanakkor a rendszeresen mozgó serdülőkorúak csontminősége, testösszetétele szubjektív egészség érzete lényegesen jobb, mint inaktív társaiké.

A kardiometabolikus betegségben szenvedő felnőttek esetében már napi 30 perc vezetett mozgásterápia olyan komplex gyógyító hatással bír, amelyet hagyományos gyógyszeres kezelés esetén 8-10 különböző gyógyszerrel lehet elérni.

A daganatos betegségek esetében az aktívabb háztartási tevékenység az előfordulási arányt mintegy 16%-al csökkenti populációs szinten, az inaktívabb csoporthoz képest.

A rendszeresen mozgók körében különösen ritka a pszichiátriai kórképek előfordulása és jelentősen lassul az olyan neurodegeneratív kórképek progressziója, mint az Alzheimer vagy a Parkinson kór.

Fontos tény, hogy a rendszeresen mozgó emberek esetében lényegesen kisebb a válások aránya és magasabb a gyermekvállalási kedv.

A rendszeres fizikai aktivitás tehát számos egészségügyi és társadalmi problémára ad választ. Az elmúlt évek kutatási eredményei arra utalnak, hogy a napi fizikai aktivitás csekély növelése is jelentős eredményeket hozhat ezen a területen. A fizikai aktivitás tehát az életmód medicina hatékony eszköze, amely a gyógyító orvoslás megszokott gyógyszeres terápiája mellett minden esetben alkalmazandó.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

Domestic Violence and its Impact upon Reproductive Health during Corona Virus Pandemic among Women Attending Primary Health Care Centers in Baghdad City - Iraq

Zahraa Burhan Aldeen¹, Iqbal Majeed Abbas²

¹Specialist Academic Nurse, MScN, Al Furat General Hospital - Ministry of Health, Iraq.

² Emeritus Prof. Iqbal Majeed Abbas – Baghdad College of Medical Sciences- Nursing department – Iraq

Keywords: violence, reproductive health, women, pandemic, Iraq

Violence is widespread, affects women of all cultures globally, breeds in silence, it is an important cause of physical, psychological reproductive health problems.

Method:

A cross sectional design was utilized to assess the types domestic violence and it's impacts of upon reproductive health during corona virus pandemic among women attending primary health care centers in Baghdad City - Iraq

A non-probability sample of (150) women who expose to violence was selected during the period from 26th Jun to 18th Mar. 2021. Data was collected by filling out the questionnaire, and the validity and reliability were determined through the pilot study, and descriptive and inferential statistical methods were used in analyzing the data.

Results:

The results of the study revealed that most of the study sample were subjected to hitting (86%) and slapping (83%) during their daily lives, controlling their behavior (90%) and abuse or the

use of force during sexual relations (75%), while preventing them from using some social networking sites(84%). According to the R/S, the result was psychosocial violence was high level, and physical and electronic violence was medium level, while sexual violence was low level, The study finding indicated that all study samples suffer from at least one impact of domestic violence on them during childbearing age, but most of the study sample considered psychosocial violence to be the most influential on their lives than others. The study recommends that women will be screened for any type of domestic violence during childbearing age. Incorporating domestic violence topics into education curricula, using social media, the availability of health services, and supporting the strengthening of cooperation between social agencies, justice and the police through law enforcement and research to promote and protect women's rights.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Quality of life for social care centre clients

Linda Alondere, Anda Kaulina, Renate Juhnevica

Riga Medical College of the University of Latvia, Riga, Latvia

Key words: client, quality of life, the spheres of the quality of life, social care centre.

Introduction:

There are approximately 60 million people over 60 years of age in the world. The United Nations predicts that by 2050 the number of people aged 60 years and older could be around 2 billion (Zaļkalns, 2015). In Latvia, every fourth inhabitant is a pensioner. Given Latvia's socio-economic situation, social and health care options for older, lonely people are becoming increasingly less accessible. A large part of the population of Latvia cannot provide themselves with quality of life in old age. If there is no family or, due to various circumstances, relatives cannot take care of the elderly, the only option is social care institutions (Slokenbeka, Zepa, 2013). The quality of life of an elderly person remains an issue when he or she is in a social care centre. Quality of life is a complex, interacting set of objective and subjective indicators in different areas of life. The World Health Organisation defines quality of life as “the perception of an individual's personal life position in the context of the cultural and value system in which the individual lives in relation to the individual's goals, expectations, standards and concerns. It is a broad concept that is influenced in complex ways by a person's physical health, psychological state, personal beliefs, social relationships and key environmental factors” (Scester, 2012).

The Aim of the study:

To analyse the quality of life for social care centre clients.

Materials and methods:

Quantitative research method was chosen to obtain the results. A questionnaire with 25 questions was developed. The participants of the research were clients of two social care centres (hereafter SAC) (SAC “X”, n = 50; SAC “Y”, n = 50).

Results:

The majority of SAC respondents have lived in the institution for more than four years (SAC “X” = 54%; SAC “Y” = 70%). In both groups, the predominant reason for being in SAC is “I am lonely, I cannot take care of myself” (SAC “X” = 62%; SAC “Y” = 58%). On the questions about the frequency of meals and the quality of food in the SAC, the data show that 78% of clients in SAC “X” and 94% in SAC “Y” are satisfied with the frequency of meals, while on the quality of food the dominant answer is “the food is satisfactory” (SAC “X” = 54%; SAC “Y” = 32%). The questions on living conditions show that SAC clients live both alone and in pairs (mainly spouses). The relationship with the roommate is described by 52% in SAC “X” and 38% in SAC “Y” with the phrase “we get along peacefully, without quarrels”. 26% of respondents in both groups describe their relationship as “very good and friendly”. SAC clients describe their financial situation as “modest”. Emotional support is received from other residents, staff and family members/relatives. Emotional uplift is also provided by various activities in the SAC and by doing things that they enjoy and find interesting, e.g., handicrafts, crossword puzzles. SAC clients note that they try to attend all events organised by the SAC, especially concerts by amateur groups and famous artists. The “feeling of security” in the SAC is prevalent in both groups of respondents (SAC “X” = 56%; SAC “Y” = 70%). Although there is a feeling of security, both groups of respondents report that they “miss the feeling of home” when living in SAC (SAC “X” = 24%; SAC “Y” = 34%).

Conclusions:

Clients in the social care centre are satisfied with the quality of life in the physical and social spheres, but are partially satisfied or dissatisfied with the quality of life in the emotional and area of independence. The participants often feel lonely and sad and experience longing and anticipation. Respondents in both social care centres never or rarely experience feelings such as love, joy and happiness. Respondents indicate a lack of independence, acknowledging that they have limited autonomy and that they cannot be who they are because they have to adapt to the existing regime.

Bibliography:

1. Zaļkalns J. (2015). Novecošana – aktualitātes un problemātika. Retrieved 25 January 2017 from http://www.afonds.lv/editor/uploads/files/prezentacijas/1_Zalkalns_Novecosana_aktualitates_problematika.ppt
2. Slokenbeka A., Zepa D. (2013). Vecums – liktenis, izaicinājums, dāvana. Rīga: RAKUS Atbalsta fonds. 96 lpp
3. Šķestere, I. (2012). Pētījums par dzīves kvalitātes izvērtējuma metodēm un instrumentiem. Rīga: ES Eiropas Sociālais fonds. 43 lpp.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

COVID -19 pandemic, surveys on elderly about vaccination.

National and European perspectives

Katarzyna Balandynowicz-Panfil PhD¹, Șerban Olah PhD², Győző Pék PhD³, Adrienn Kaszás⁴, Balázs Őrsi⁵

¹ Associate Professor, University of Gdańsk, Faculty of Economics, Department of Sustainable Market Processes, Poland

² Associate Professor, University of Oradea, Romania

³ ret. Associate Professor, University of Debrecen, Faculty of Humanities, Institute of Psychology, Hungary

⁴ PhD student, University of Debrecen, Faculty of Humanities, Institute of Psychology, Hungary

⁵ Assistant Professor, University of Debrecen, Faculty of Humanities, Institute of Psychology, Hungary

Keywords: Europe, SHARE, COVID-19, logistic regression, severe cases, vaccination, pandemic, elderly, social communication, Poland, international survey, unvaccinated Hungarian elderly, attitudes to vaccination, communicational strategies.

A summary of Symposium titled COVID-19 pandemic, surveys on elderly about vaccination reserved in this abstract.

The severe cases of COVID-19 in Europe. A comparative analysis using SHARE data base

The paper focuses on the severe cases of COVID-19 in Europe and the predictors of these cases. The author used the secondary analysis of a large data base (SHARE) of persons aged 50 or more from the EU countries and the Switzerland. The data have been collected in the summer

of 2020. In the first part the focus is on the theoretical starting point of the analysis. In the second part the main outputs are presented.

How to convince the undecided - communication with the elderly and attitudes towards vaccination COVID-19 in Poland

The pandemic has had its toll on the socio-economic life of most people. Governments and international organizations face new challenges in a situation of uncertainty. Social campaigns are designed to encourage as many people as possible to join the vaccination plan. Achieving population resilience requires a significant commitment of organizational, financial and communication resources.

Older people constitute a priority group in the vaccination system in Poland. However, despite the measures taken, there remains a significant share of seniors who remain reluctant to vaccination. The government is taking further pro-turnout measures targeted at the elderly. The shortcomings of the existing strategies should be eliminated for the benefit of society.

The aim is to summarize the research conducted in the field of the needs and possibilities of communication with the elderly, attitudes towards vaccinations and sources of influence on making purchasing decisions of seniors.

Vaccination attitudes – international project in Central and Eastern Europe

The beginnings of the project date back to 2020. The uncertainty that became commonplace in the times of the pandemic indicated new areas of previously unknown dependencies. Stress, uncertainty, attitudes towards the threat, protective behaviour, and soon also attitudes towards vaccination seemed the most important at that time. Examining the existing dependencies would allow a better understanding of the phenomenon of social responses to the pandemic and would support governmental and non-governmental, national and international actions that would be an important tool in the fight against the negative consequences of a spreading COVID-19.

Scientists from Central and Eastern European countries representing different disciplines (sociology, economics, communication, statistics, psychology and psychiatry) joined forces in a common international project investigating the relationship between attitudes towards vaccines and the level of perceived mental health, uncertainty, socio-demographic variables and the level of religiosity. Core aims of the project were to analyse the model of predictors concerning demographic, psychological, and social factors influencing the intention to vaccinate against COVID-19 and to provide the information to prepare and implement more

effective and efficient health messaging strategies and campaigns targeting groups reluctant to COVID-19 vaccination in Eastern and Central European countries.

The project involved the development of a common research tool - a questionnaire, parallel research in four countries of Central and Eastern Europe (Poland, Romania, Slovenia, Hungary), more than 2000 respondents (unvaccinated adults) and joint development of the results of the analysis, using the potential of all involved partners.

The project is still developed to next stages of investigation. Results will be published in high quality journals in years 2022 and 2023.

Partners involved represent: University of Gdańsk (Poland), University of Oradea (Romania), University of Ljubljana (Slovenia), University of Debrecen (Hungary).

More information: k.balandynowicz@ug.edu.pl.

Survey on unvaccinated Hungarian elderly people during the COVID-19 pandemic

During the pandemic, we performed a comparative study of the Hungarian unvaccinated people, focusing on psychological and demographic aspects in our questionnaire. The survey data collection lasted from 27 August to 13 October 2021. Participants were over 18 years of age who have not yet received any vaccination against the COVID-19 virus.

The method used is an on-line questionnaire survey.

The survey is not for political but for scientific purposes, and we hope that its results will contribute to a more professional management of the COVID-19 epidemic. The survey of Hungarian team was conducted in collaboration with Polish, Slovenian and Romanian university researchers.

The test dimensions are as follows:

Well-being at the time of pandemic (happiness, health.)

Depression, Anxiety and Stress Scale (DASS21)

Vaccination Attitudes Examination Scale (VAX)

Sources of information about vaccination

Religiosity level

Demographics (metrics)

The presentation focuses on the most important aspects of the first analysis of the Hungarian results. The study involved 478 people: 113 men, 363 women, and 2 people identified as “other”. It is worth highlighting from the first processing of the data that a large number of unvaccinated people do not believe that they are at risk of getting the COVID-19 virus. In our

sample 42% of the unvaccinated are very sure that the vaccine will not work, and 30.6% are afraid that they will become infected because of the vaccine. They do not usually feel safe after vaccinations, they are afraid of the undiscovered consequences, and they trust more in their natural immunity. 61.8% definitely do not want a vaccine for themselves, nor in the future. 67.3% want to wait to see how vaccines work in other people. During processing, we could identify the ones with a definite anti-vaccination attitude. They were also analyzed on the basis of their political affiliation, religiosity, and place of residence.

Regarding the DASS-21 depression subscale, the young age group scored significantly higher than the elderly. According to the DASS-21 stress subscale, the value belonging to young people is significantly higher than that of older people. On the Vaccination Attitudes Examination (VAX) Scale's concerns about financial profiteering subscale, seniors scored significantly higher. Interpreting our results in the context of parallel international studies is also part of our objectives.

Our results provide an opportunity to serve important aspects for the communication strategies with unvaccinated elderly.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Palliative and Hospice Social Work Roles in the U.S.

Ellen L. Csikai

professor, University of Alabama, School of Social Work

Keywords: palliative care, hospice, holistic care, family care, USA

Palliative care services worldwide continue to grow, primarily in response to a human rights approach and to respond to the aging of the population, increasing prevalence of chronic illnesses and cancer mortality. While there is recognition in the WHO definition of palliative care that not only physical, but also psychological, social and spiritual aspects of care must be part of services provided, how these are addressed varies greatly by country and region of the world.

In the U.S., social work services are mandated to be provided by hospice organizations seeking funding from Medicare (governmental insurance for people over age 65) and supports the tenets of the palliative care philosophy to provide person-centered holistic care. The role of palliative and hospice social workers is highly aligned with the values of the profession centered on the dignity and worth of all humans and the commitment to improving quality of life throughout life and especially at the end of life. Older adults make up the overwhelming majority of hospice recipients in the U.S. and attention to their daily needs and those of the family caregivers is essential to maximize quality of life.

This presentation will focus on the roles of social workers in the U.S., particularly with older adults, in various palliative care settings and how this may compare to roles across the globe.

MAGYAR GERONTOLÓGIA 13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Subjective Assessments of the Disease Seriousness in the Population Aged 60+

Jitka Doležalová¹, Valérie Tóthová¹, Jan Neugebauer¹

¹University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Health and Social Sciences, Institute of nursing, Midwifery and Emergency Care

Keywords: nursing care, motor diseases, subjective assessment, 60+

The population aged 60+ constitute a considerable part of patients needing nursing care. A subjective assessment represents an important aspect that needs to be respected in nursing care and included in the care provided.

The goal of the paper is to draw attention to the importance of a subjective assessment in the population aged 60+.

Method:

The study was performed in the South Bohemian Region. The study was quantitative and this part was carried out using a non-standardized questionnaire. The questions were particularly focused on the assessment of the social situation, health and everyday activities. The study was focused on the population aged 60+; it included the total number of 498 respondents.

Results:

Motor diseases, followed by cardiovascular and respiratory diseases, were perceived as the most serious. Motor and malignant diseases had the highest influence on performing everyday activities. On the other hand, these activities were least influenced by cardiovascular diseases. The worst assessment for the physical and psychological state was awarded by respondents with cancer, which was also reflected in low satisfaction. Respondents with cardiovascular or metabolic diseases perceived their physical and psychological health best. However, from the point of view of the assessment, it needs to be mentioned

in which environment the respondents lived. E.g., respondents with cardiovascular diseases mostly stayed at the home setting, which could influence their assessment and their satisfaction with the state of health. Respondents with malignant diseases spent more time at hospitals or nursing homes, which can influence the assessment of their state of health.

The results show that the patient subjective views of their own disease and associated issues need to be included both in the nursing care and in the comprehensive multidisciplinary care. This sensitive information cannot be obtained from any objective assessments performed in nursing care.

MAGYAR GERONTOLÓGIA 13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

Attitudes of Roma adults towards the care of their elderly relatives

Irén Godó, Dalma Tóth

PhD students, University of Debrecen (Debreceni Egyetem Humántudományok Doktori Iskola Szociológia és Társadalompolitika Doktori Alprogram)

Corresponding author: godo.iren@arts.unideb.hu

Keywords: roma, elderly, elderly relative, elderly care, family care

Caring for the elderly is a challenge for any society even if it is a family or institution related issue (Bánlaki 2006). Numerous researches on the care of the elderly have been published, which help to make the care of the elderly as effective as possible (Djellal, Gallouj 2006). Within the framework of our research, we undertook to examine the attitudes (Arlotti, Aguilar-Hendrickson 2017) and experiences of the Roma towards elderly care.

Our aim was to explore the opinions of adult Roma people on the topic, as well as to identify possible cultural peculiarities in this issue (Hajime et al 2006; Da Roit 2010; Kehusmaa et al. 2013; Szabóné 2018).

Method:

We have selected Roma adult people living in Budapest as our target group, most of them perform manual labour, who in the near future are likely to face the issue of caring for their elderly relatives or are already facing it in the capital. We have chosen this target group because there is a wide range of social services in the capital, and this gives us an insight into the confidence or lack of confidence in the social care system. The situation of the Roma elderly in the Hungarian social context is discussed with a nuanced approach based on Roma studies. The

opinions and thoughts of 20 Roma adults are highlighted in our presentation, with whom we interviewed. We compiled a semi-structured set of questions for the target group. We tried to capture the attitude of the Roma towards elderly care along different dimensions (Allport, Lindzey 1960; Örkény, Vári 2009): individual responsibility (Nárai 2019) patterns of the family (Bánlaky 2001), financial and other resources (Bourdieu 1999) - assistance, trust in the social care system, readiness for elderly care (Heimlich 2008). Our research was carried out in November 2021 in compliance with the measures associated with the COVID-19 situation. The interviews took 40-75 minutes long on average per person.

We compare international trends within formation on elderly care in Hungary and data on the health status of elderly Roma in Hungary (Kodner, 2006).

Results:

The uniqueness of our research lies in the fact that we present the strategies of the Roma related to care in the Hungarian social reality, we identify practical problems and challenges, which can even be a breeding ground for future social policy measures (Schwiter et al. 2015). Poverty among the Roma, as well as discrimination and lower life expectancy compared to non-Roma (KSH, 2015) all contribute to the decision-making of Roma adults regarding the care of their elderly relatives, which is confirmed by the answers found in the interviews and the possibilities and strategies formed by the elderly care system (Kovács 2006). Our results showed that access to various social benefits, such as home help and public health care among others is affected during elderly care, and also has a key role to play, but also information among the Roma. In addition to trust in the social care system, financial means or lack of the influence coping strategies for elderly care. The results obtained can be used even for prevention projects aimed at local health preservation, or for any program aimed at improving the health status of the Roma.

References

Allport, G. W., Vernon, P. E., Lindzey, G. A. (1960): A study of values, 3rd ed., Boston, Houghton.Mifflin.

Barbara Da Roit (2010): Strategies of Care. Changing Elderly Care in Italy and the Netherlands. Care and Welfare

Bánlaky Pál (2001): Családszociológia. Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest.

Bánlaky Pál (2006): A család belső működése – A családon belüli kapcsolatok dinamikája. In: Czibere Ibolya (szek.) (2006): Családszociológia szöveggyűjtemény. Debrecen.

Bourdieu, Pierre (1999): Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In: Angelusz Róbert (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei. Budapest, Új Mandátum Könyvkiadó, 156-177.

Faridah Djellal, Faïz Gallouj (2006): Innovation in care services for the elderly. *The Service Industries Journal*. Volume 26, 2006 - Issue 3

Hajime Orimo,Hideki Ito,Takao Suzuki,Atsushi Araki,Takayuki Hosoi, Motoji Sawabe (2006): Reviewing the definition of “elderly”. *Geriatrics Gerontology*, Volume 6, Issue 3 149-158.

Helmich K. (2008): A generativitás fogalma és a nemzedékek egymásrahatása. In: Gyáni G., Láng M. (szerk.): Generációk a történelemben. Hajnal István Kör – Társadalomtörténeti Egyesülete és a Nyíregyházi Főiskola Gazdasági Társadalomtudományi Kara, Nyíregyháza (2008) 115-120.

Karin Schwiter, Christian Berndt, Jasmine Truong (2015): Neoliberal austerity and the marketisation of elderly care. *Social & Cultural Geography* Volume 19, 2018 - Issue 3: Placing care in times of austerity

Kodner, D., and C. Spreeuwenberg. 2002. “Integrated Care: Meaning, Logic, Applications and Implications – A Discussion Paper.” *International Journal of Integrated Care* Vol. 2

(October-December).

Kovács Éva (2006): Mari és az ő „cigánysága” – avagy a narratíva helye és ereje az etnicitás kutatásában. *Tabula*, 2006 9 (I):41-52.

KSH Statisztikai Tükör (2015). A hazai nemzetiségek demográfiai jellemzői. https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/nemzetiseg_demografia.pdf (Utolsó letöltés ideje: 2021. 11. 03.)

Marco Arlotti, Manuel Aguilar-Hendrickson (2017): The vicious layering of multilevel governance in Southern Europe: The case of elderly care in Italy and Spain. *Social Policy Administration*, Volume52, Issue3, May 2018, 646-661.

Margaret McAdam (2008): Frameworks of Integrated Care for the Elderly: A Systematic Review. Ontario Ministry of Health and Long-Term Care.

Nárai Márta (2019): A lokális társadalmi szerepvállalás, felelősségvállalás szereplői – egyesületek, alapítványok a helyi közösségek/helyi társadalom szolgálatában, Ünnepi tanulmánykötet a 70 éves Gáspár Mátyás tiszteletére, Magánkiadás, 151-161.

Örkény Antal – Vári István: Szempontok és kérdőjelek a magyarországi roma kisebbség tanulmányozásához. *Fundamentum*, 2009. 2. szám, 5-15.

Sari Kehusmaa, Ilona Autti-Rämö, Hans Helenius, Pekka Rissanen (2013): Does informal care reduce public care expenditure on elderly care? Estimates based on Finland's Age Study. *BMC Health Services Research* 13, 317.

Szabóné dr. Kármán Judit (2018): A magyarországi cigány/roma népesség kulturanropológiai és orvosantropológiai megközelítésben. *Romológiai füzetek* 2. DRHE, Debrecen, 5-76.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Local community practices to improve healthy aging in the North

Elena Golubeva¹ , Anastasia Emelyanova²

¹ Northern Arctic Federal University, Arkhangelsk, Russia

² Oulu University, Oulu, Finland

Keywords: healthy ageing, North, good practice, local community

The governments of Finland, Denmark, Norway and Russia have developed national programs to address population ageing. There are also successful practices in healthy ageing at the local level in different countries, but they remain unknown among the global professional community and governmental authorities.

Healthy ageing has become an important policy issue at all levels of the society. The key international document is the World Health Organization's (WHO) plan for a Decade of Healthy Ageing 2020–2030 which is the second action plan of the WHO 's Global strategy on ageing and health. The Plan consists of 10 years of concerted, catalytic, sustained collaboration to improve the lives of older people, their families, and their communities. Older people themselves are in the core of this plan, and it brings together variety of actors, including governments, civil society, international agencies, professionals, academia, the media, and the private sector. The Plan also notes that healthy ageing is not only a healthcare issue but also needs to engage many other sectors.

The aim of research was to search and introduce local community practices according the priority areas of WHO Decade of Healthy Aging action plan for gerontological policy in arctic countries.

Examples of good practices for the Priority 1 of the Plan: Change how we think, feel and act towards age and ageing

Fostering of Healthy Ageing requires fundamental shifts from existing stereotypes, prejudices, and discrimination towards older people. Older people should not be seen only as an economic burden for the welfare society, but as contributors to the state and communities, and as resourceful carriers of traditional values and wisdom. Governments eliminate age discrimination by variety of actions, such as legislative changes, and policies and programs which engage older people in decision-making.

Initiatives for Priority 2 of the Plan: Ensure that communities foster the abilities of older people

The environments which are built on decisions made not only by policy makers but involve citizens of all ages are better places to grow, play, live, work and retire. Even those people who have lost their capacity, shall be able to continue to enjoy everyday activities, to continue to develop personally and professionally, to participate and contribute to their communities while retaining their autonomy, dignity, health, and well-being.

Practices for Priority 3 of the Plan: Deliver person-centered, integrated care and primary health services to older people

Good-quality essential health services include prevention of diseases; promotion of healthy lifestyle; curative, rehabilitative, palliative and end-of-life care; safe, effective, good-quality essential medicines and vaccines; dental care; assistive technologies, while ensuring that the use of services does not cause the user financial hardship.

Local northern practices are mirrored against the recently released WHO Decade of Healthy Ageing 2020-2030 Action Plan with paying attention to indigenous elders. Based on these practices the national, regional, and municipal level authorities of the Nordic countries and Russia were suggested to consider the policy recommendations based of the research.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Growing Ageing Population and European Policies

Rehana Sindho Kabooro

University of Debrecen, Faculty of Health

Keywords: fertility, migration, mortality, life expectancy, solidarity, sustainable development.

Introduction to Social change due to aged population

Increased elderly population in Europe has many factors, it took decades what is happening now. Europe's low fertility rate, Europe's migration from developing to developed country, high life expectancy and immigration laws. The developmental strategies of G20 countries are significantly interlinked with the economic and population development policies. The recognition of ageing population is followed by the Japan's ageing population process which is also mentioned in most of the Eu data on comparison for the ageing population strategies. It is a visible change that social and economic developments causes higher life expectancy and better health in Europe.

The average middle age is increasing, and it is predicted about 4.5 years by 2019 to 2050 it may reach 48.2 years as European middle age. In the most developed parts of the world, elderly population was discussed long ago, and serious steps were taken for global improvements for older people. As the life expectancy increases dependency increases that creates pressure to fulfil the needs of elderly for health, socially, and economically. Increasing number of elderly populations, is actual rise in social, cultural, and economic responsibilities for welfare systems, health care systems and individuals. More elderly people, more reliance needed number of old age homes, elderly rehabilitation centers and Palliative care centers are increased.

Population ageing is not a sudden change in population, but it took decades to consider about the population phenomenon. The European social change has major cause of ageing population that may has dark impact to the future perspective. In current situation birth rate is low,

mortality rate is also low and life expectancy is high which is creating a lot pressure on the economic growth and to run the economic cycle the labour force is insufficient, health care systems are updating each year since COVID pandemic and system failure was visible in many OECD countries as well in such condition there is a lot more pressure on the women to balance birth ratio at the same time women is considered as “Sandwich Generation” by some of the European researchers, women cares for the both younger and the older generation nowadays.

Such ageing population determinants push the policy makers to design such policies and laws to combat this situation to secure future generations. Some of the EU policies to promote Active ageing and solidarity between generations, Silver Economy project to provide elderly jobs to decrease dependency ratio and Healthy ageing programs are running but still there is long way to show up positive results if migration policies will not be softened at certain points to keep achieving sustainable development goals in Europe.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

Spiritual care in Slovenian nursing homes: a quantitative descriptive study

Igor Karnjuš, PhD¹, Denis Bogdan², Mirko Prosen, PhD¹, Sabina Ličen, PhD¹

¹ Assistant Professor, University of Primorska, Faculty of Health Sciences, Izola, Slovenia

² University of Primorska, Faculty of Health Sciences, Izola, Slovenia

Key words: spirituality, spiritual care, elderly people, nursing home, nurse

Introduction:

Spiritual care is an important component of holistic care in nursing. However, health care workers are not unanimous in who is responsible for the spiritual care of patients. It is likely that nurses are best suited to provide spiritual care because of the nature of their work, which requires constant contact with patients. Yet, meeting spiritual needs is not well defined in the role of nurses and is not always taught comprehensively in formal nursing education programmes. The aim of this study was to explore the extent to which nurses working in social care settings implement interventions related to spiritual care in their daily practise, how they perceive their knowledge of spiritual care, and the extent to which this dimension of care was included in their nursing education programmes.

Methods:

A non-experimental quantitative descriptive research study was used. In April 2020, 214 nurse assistants and registered nurses from 12 nursing homes in Slovenia participated in the study. The questionnaire used in the study included 12 statements related to 3 main areas: i) knowledge of the concepts of spirituality and religion, ii) implementation of spiritual/religious interventions in daily practice, iii) spirituality in nursing education. The individual statements were rated by the respondents on a 5-point Likert scale (1 - strongly

disagree to 5 - strongly agree). The questionnaire had adequate internal consistency (Cronbach alpha = 0.857). Data were described using calculated means, Mann-Whitney U test, and Spearman correlation coefficient. A p-value ≤ 0.05 was considered significant.

Results:

Regular spiritual assessment of nursing home residents is rarely performed by nurses ($\bar{x}=2.73$, $s=1.03$). Female nurses ($U=2191.500$, $p=0.008$) and nurses who described themselves as religious ($U=3314.000$, $p=0.001$) implement spiritual/religious interventions in daily practice to a greater extent; they also expressed higher knowledge of the concepts of spirituality and religion compared to the others (religious/non-religious: $U=2920.000$, $p=0.000$; female/male: $U=1885.000$, $p=0.000$). The implementation of spiritual/religious interventions in daily practice correlated positively and statistically significantly mainly with self-perceived knowledge of the concepts of spirituality and religion ($r=0.495$, $p=0.000$) and the extent to which the content of spiritual care was represented in their nursing education program ($r=0.494$, $p=0.000$). However, nurses emphasized that the concept of spirituality and spiritual care tended to be poorly represented in formal nursing education programs ($\bar{x}=2.76$, $s=0.89$).

Discussion and conclusions:

Individual characteristics, particularly self-reported religiosity and gender, appear to have an important influence on the implementation of spiritual/religious interventions in daily practise. In addition, our study suggests that the level of knowledge about the concepts of spirituality and religion influences nurses' willingness to implement spiritual care with their residents. Therefore, nursing educators need to develop curricula that include strategies to increase trainees' awareness of spiritual care. Current international research efforts on perceptions of spirituality and spiritual care in nursing offer important contributions to understanding the role of nursing in relation to spirituality and to developing educational content and approaches for both undergraduate and lifelong learning in nursing.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Satisfaction with the implementation of developmental tasks in the course of life and the sense of well-being in late adulthood

Hanna Liberska

Faculty of Psychology, Kazimierz Wielki University, Bydgoszcz, Poland

Keywords: wellbeing, economic status, social support, family

Introduction

The subject of the sense of psychological well-being in people in late adulthood and its determinants has been of great interest for several dozen years among researchers and broad social groups, including people of senior age.

Aims

The aim of the presented research was to explain the relationship between coping with life challenges, which are developmental tasks culturally assigned to successive periods of adult life, and the sense of well-being in the last period of life. The study also drew attention to the importance of selected socio-demographic variables for the sense of well-being of people in late adulthood, namely gender, age, level of education, family situation and material (financial) condition. In line with the positive psychology approach, these factors were expected to be of limited importance for the sense of well-being.

Methodology

155 people aged over 65 (late adulthood) took part in the study, 53% of whom were men and 47% of women. The author's questionnaire was used to examine satisfaction with the implementation of developmental tasks (Liberska, 2019), the Mental Wellbeing Questionnaire (L.Wojciechowska, 2008) and a questionnaire collecting basic sociodemographic data. The

analysis of the research results showed significant relationships between the implementation of developmental tasks and the sense of well-being. Age of the respondents did not differentiate the sense of well-being.

Conclusion

People's sense of well-being in late adulthood is related to coping with developmental tasks in adult life and the current family and economic situation.

1. the results of the statistical analysis did not show statistically significant differences between men and women in the level of psychological well-being: $t(152) = -0,63, p = 0,52$ (women – $M = 87,25$, $SD = 12,73$; men – $M = 88,52$, $SD = 12$).
2. people with higher education had a higher level of the general indicator of the sense of well-being than people with secondary ($Z = -2.04, p = 0.041$), vocational ($Z = -3.52, p = 0.001$) and primary education ($Z = -3.22, p = 0.01$)
3. financial status differentiates the sense of well-being of people in late adulthood: people with good economic status have a higher sense of well-being than people with average status ($Z = -3.23, p = 0.001$) and below average ($Z = -2.03; p = 0.043$)
4. the results of the statistical analysis showed that people with different marital status differ in the level of mental well-being: married people in late adulthood have a significantly higher level of mental well-being than widowed people ($Z = -3.18, p = 0.001$).
5. among the six dimensions that create mental well-being, the highest value was obtained on the self-acceptance subscale; ANOVA shows significant differences between the subscales of the sense of well-being; $F = 7829,05; p < 0,001; \eta^2 = 0,99$).

Generally, this result confirms the importance of self-acceptance for the general psychosocial condition of a person (see Ryff, 1989).

References:

- Liberska, H. (2019). Źródła satysfakcji z życia w starości. W: M.Kielar-Turska (red.), *Sila umysłu w starości. Starość: jak ją widzi psychologia* (s. 537-552). Kraków: Akademia Ignatianum.
- Ryff, C. D. (1989). Happiness Is Everything or Is It? Explorations on the Meaning of Psychological Wellbeing. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 1069-1081; <http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069>

Wojciechowska, L. (2008). Style starzenia się a subiektywny dobrostan kobiet w późnej dorosłości, studiujących na uniwersytecie trzeciego wieku. *Polskie Forum Psychologiczne*, 2, 106- 123.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Prevalence of falls in seniors hospitalized on gerontopsychiatric department, their risk factors and possibilities of preventive interventions

Lubica Libová¹; Kollárová Lívia¹; Vanková Lubica¹, Vavro Michal¹

¹ Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava; FZaSP sv. Ladislava, Nové Zámky

Keywords: Falls of seniors. Prevention. Risk factors.

Introduction:

Falls and associated injuries are a serious problem for seniors in the home as well as in the medical environment. The main goal was to approach the issue of falls in the elderly in hospital facilities with regard to gerontopsychiatric issues and psychiatric treatment.

Methodology:

We used a questionnaire to find out the prevalence of falls in the elderly, the use of preventive measures and their effectiveness. The questionnaire had three sections that focused on demographics, medication, fall during hospitalization, a "Simple Screening Tool for Risk Assessment," and questions for nurses about the use of preventative measures. The sample consisted of 113 seniors in the age category over 65 years hospitalized in the psychiatric hospital Hronovce.

Results:

Based on the data obtained, there were no significant differences in the incidence of falls when comparing the age category up to 75 years and over 75 years. We can state that gerontopsychiatric patients are at risk of falling, regardless of their age. Of all participating

survey respondents 46.9% fell and 53.1% did not fall during the study period, with 31% of patients falling repeatedly and 15.9% of patients fell once. In the survey sample 100% of respondents were taking psychotropic drugs, 46.9% were taking risk medication - benzodiazepines, and these respondents had a fall at least once during their hospitalization. We found out that the risk of falling is increased by almost half in patients with nocturnal disorientation, sensory disorders and dementia. In the group of respondents (56.7%) who needed help with movement, falls occurred more often than in patients without restricted movement ability, but the differences were not significant. Problems with defecation led to a higher prevalence of falls. Among seniors who fell, there were 14.2% of them who did not have a problem with defecation compared to 32.7% who had a problem with defecation or suffered from incontinence. Nurses used the most frequently some environmental adjustments in 66.4%, increased supervision of high-risk patients in 52.2%, and nurses used multiple interventions in 67.3% of cases as preventive measures against falls in the observed group of patients. Nurses considered as proven interventions: increased supervision of high-risk patients (16.0%), use of compensatory aids when walking (5.0%), suitable footwear, (14.0%), adjustments of the environment (29%) rehabilitation exercises (13.0%), adherence to a drinking regime (7.0%).

Conclusion:

In seniors with mental illness there was a higher incidence of falls regardless of age, the use of psychopharmacological treatment, especially in the form of benzodiazepines, led to a higher incidence of falls. Nursing staff used multiple interventions. The adjustment of the environment and the use of suitable anti-slip footwear proved to be the most effective.

Contact:

doc. PhDr. Ľubica Libová PhD.

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Bratislava; FZaSP sv. Ladislava, ul. Slovenská 11 940 52 Nové Zámky, Slovenská republika

+421 903169357

lubica.libova@gmail.com

PREVALENCIA PÁDOV U SENIOROV HOSPITALIZOVANÝCH NA GERONTOPSYCHIATRICKOM ODDELENÍ, ICH RIZIKOVÉ FAKTORY A MOŽNOSTI PREVENTÍVNYCH INTERVENCÍ

Kľúčové slová: Pády seniorov. Prevencia. Rizikové faktory.

Úvod:

Pády a s nimi spojené úrazy predstavujú závažný problém u seniorov v domácom ako aj v zdravotníckom prostredí. Hlavným cieľom bolo priblížiť problematiku pádov u seniorov v nemocničných zariadeniach z ohľadom na gerontopsychiatrickú problematiku a psychiatrickú liečbu.

Metodika:

Na zistenie prevalenciu pádov seniorov, používanie preventívnych opatrení a ich efektivitu sme použili protokol. Protokol mal tri časti, ktoré boli zamerané na demografické údaje, medikáciu, pád počas hospitalizácie, „Jednoduchý skríningový nástroj na posúdenie rizika“ a otázky pre sestry o používaní preventívnych opatrení. Výberový súbor tvorilo 113 seniorov vo vekovej kategórii nad 65 rokov hospitalizovaných v psychiatrickej nemocnici Hronovce.

Výsledky:

Na základe získaných údajov pri porovnaní vekovej kategórie do 75 rokov a nad 75 rokov neboli významné rozdiely vo výskyte pádu. Môžeme konštatovať, že gerontopsychiatrickí pacienti sú rizikový pre pád bez ohľadu na svoj vek. Zo všetkých zúčastnených respondentov prieskumu počas sledovaného obdobia spadlo 46,9 % a nespadlo 53,1 %, pričom 31 % pacientov spadlo opakovane, 15,9 % pacientov spadlo raz. V prieskumnej vzorke 100% respondentov užívalo psychofarmaká z nich 46,9% užívalo rizikovú medikáciu - benzodiazepíny a u týchto respondentov sa vyskytol pád počas hospitalizácie najmenej raz. Zistili sme, že riziko pádu sa zvyšuje takmer o polovicu u pacientov s nočnou dezorientáciou, zmyslovými poruchami a demenciou. V skupine respondentov (56,7%), ktorí potrebovali pomoc pri pohybe sa vyskytol pád častejšie ako u pacientov bez obmedzeného pohybu ale rozdiely neboli významné. Problémy s vyprázdňovaním viedli k vyššej miere prevalencie pádov. Spadlo 14,2 % seniorov, ktorí nemali problém s vyprázdňovaním oproti 32,7%, ktorí mali problém s vyprázdňovaním alebo trpeli inkontinenciou. Najčastejšie sestry používali ako preventívne opatrenia voči pádom v skúmanom súbore pacientov úpravu prostredia v 66,4 % , zvýšený dohľad nad rizikovými pacientmi v 52,2 %, viacnásobné intervencie používali v 67,3

% prípadov. Pričom ako osvedčené intervencie považovali sestry: zvýšený dohľad/dozor nad rizikovými pacientmi (16,0 %), používanie kompenzačných pomôcok pri chôdzi (5,0 %), vhodnú obuv, (14,0 %), úpravu prostredia (29%) rehabilitačné cvičenie (13,0 %), dodržiavanie pitného režimu (7,0 %).

Záver:

U seniorov s duševným ochorením bol vyšší výskyt pádov bez ohľadu na vek, užívanie psychofarmakologickej liečby najmä vo forme benzodiazepínov viedlo k väčšiemu výskytu pádov. Ošetrojúci personál používal viacnásobné intervencie. Ako najúčinnnejšie sa osvedčilo upravenie prostredia a používanie vhodnej protišmykovej obuvi.

Korešpondujúci autor:

doc. PhDr. Ľubica Libová PhD.

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Bratislava; FZaSP sv. Ladislava, ul. Slovenská 11 940 52 Nové Zámky, Slovenská republika

+421 903169357

lubica.libova@gmail.com

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

The good practice of inclusion in action - the proposal of program based on the Human Rights

Marzanna Farnicka PhD.

Head of Family Psychology Unit, Institute of Psychology Zielona Góra University, Poland

Keywords: human rights, inclusion, prevention of exclusion, senior; training

Rapidly changing time is a problem: are we able to deal with all challenges in a humanistic and peaceful way? Is it possible? Do falling barriers to trade have led to a rapid change in social life and in the movement of products and labor? With these exciting transformations also came great challenges and threats, at a time when we seem to like each other less and less, with partisan affective polarization on the rise in a country after country.

The paper presents definitions of phenomenon of marginalization and exclusion from European perspective. The main idea of its lecture and planned project is the presentation the intervention program among seniors based on heritage of work the French Research Committee on Violence, Crime and Delinquency, who published 40 years ago a document Society against Violence. The document contained analyses on the occurrence of social problems and their determinants, as well as guidelines to reduce risks and reduce the sense of threat and insecurity in modern society.

Based on the conclusion included into Report "Society against Violence" the special training was prepared. The theoretical assumption of the project is Levinian model of changes in society and his methodology of action research.

The aims of program are to change attitudes in the field of knowledge and attitudes towards the used violence and to improve the skills to react in situations of confrontation with institutional or press aggression or the so-called manifestations of "hate speech" in education institutions.

Because of Coronavirus lockdown only idea and first step of implementation (the realisation was stopped) is possible to presentation

Maybe the program is in a primary stage but we believe that modern societies should relay and based on the idea of Human Rights and spread them elsewhere and that violence in modern societies should be reduced by human rights and democracy education.

The document became the basis for the reflection on public debate on violence in international communities and psychological practice against violence in interpersonal and social meaning.

The article presents the possible directions of research and psychological interventions in this area especially among seniors. This perspective is worth to be underlined because it is a part of wider trend in preparation social support programmes focused on inclusion adults from a difficult sociocultural environment. Such programmes could improve competencies to protect social capital of societies. The content and scope of these programmes should be drawn from knowledge of the relationships between the various risk factors, protective factors and developmental processes in groups and societies and combine knowledge, practical useful skills and good psychological experience by continue containing with life.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

COVID-19, lockdown, elderly.

Experiences of the follow up research among active older adults 2020- 2021.

László Patyán¹ , Ágnes Bene² , Ivett Stumpf-Tamás³

¹. Associate professor, University of Debrecen, Faculty of Health, Department of Gerontology

². Associate professor, University of Debrecen, Faculty of Health, Department of Gerontology,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2275-7090>

³. Student, University of Debrecen, Faculty of Health, bachelor of social work

Notes: *The research is supported by the EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022 „Debrecen Venture Catapult Project” University of Debrecen*

Keywords: active seniors, pandemic, COVID-19, seniors organisation

Introduction, aims:

The COVID-19 pandemic caused invaluable harms on the World during last two years. Among all economic and societal consequences the negative effects for elderly people was also apparent. Researches - among others - focused on the age related inequalities for accessing and using services, economic disadvantages, the decline of psychical, physical and mental conditions, reduced quality of life, increased level of loneliness, stress and depression, such as the increase and new faces of ageism.

This research focused on the individual and organizational consequences of COVID – 19 pandemic and the effects of the state interventions followed by. The target group were identified as *active seniors* who have leading positions in different local and regional senior's associations. These people were affected individually as a member of the age group and as an experts with organizational responsibilities as well.

Research method:

We chose a qualitative follow up (longitudinal) research method that was committed by semi structured phone interviews, recorded and anonymised. The time of the two data record focused and followed the main Hungarian waves of the pandemic: May – June in 2020 and June – July in 2021. Sample were collected from all districts of Hungary (n=42).

Main research topics were:

- The situation of the older adults (experiences about the local older people, daily life, problems, issues, social connections)
- The life in the organization (activities, new initiatives, problems, issues)
- Individual experiences (fears, daily life, social connections, shopping habits, use of ICT, vaccination).

Results:

We found significant differences on the personal life situation and the perception of pandemic and related interventions during the two waves. Pandemic situation may influenced these results. The age related “stay at home campaign” made more difficulties for the older people during the first wave, meanwhile related interventions weren’t so strict during the second wave by introducing shopping timeline for older people and night curfew for all in the late nights. Even first wave did not cause such harm like the second one in Hungary.

During the first wave we found older people as a rule following citizens. They followed all the restrictions and regulations strictly. Life situations mainly were determined by the living conditions, that is means the ones who lived in the countryside mainly a house with garden experienced less negative effects than those, who lived in the housing estate area (first wave mainly fall on March – May).

Older people reported increased importance of the local authorities. With the lack of central supporting interventions, local authorities played main role for local support, care and security. If the local government took care of older people they felt safety. Less interventions and coordination made older people insecured.

The second wave made new situations for people. Older adults became one of the first target groups in vaccination and people started to cope with the pandemic.

Older adults became more critical with governmental interventions.

Critics focussed on the

- pandemic related communication, the vaccination (older people mainly got Shinofarm vaccine that was not accepted in the EU at that time),

- difficulties with the availability of health services, and
- they experienced increased economic problems.

The life in the organization: during the first wave we found frozen life of the seniors organization, cancelled and delayed programmes. Some initiatives were also reported. People preferred to keep contact via phone instead of using another ICT tools. Some of the answerer worried about the community life, how they can restart after the pandemic, others preferred the forthcoming chance for personal meetings.

Seniors organisations may play an important role of the senior's life by organizing free time and social activities, advocacy, and many other aspects of active ageing. As we made a first extract of this research further analyse will focus more on the good examples and new initiatives on the social, community and organizational levels.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Staff Training and Stress in Long Term Care Facilities Special Care Units for Alzheimer's Elders

S. Jean Szilagyi

Emeritus Professor, St. Joseph College of Maine; Former Health Care Facilities Surveyor,
Ohio Department of Health, szilsara@gwcmail.net

Keywords: special care unit, Alzheimer disease, burn-out

Objective:

Special Care Units (SCU) in long term care health facilities are named to indicate "unique to diagnosis" or a level of care. The purpose of this study was to explore perceptions among caregivers and licensed nurses in selected nursing homes in Ohio and Pennsylvania and New York, as they pertained to the differences in care to Alzheimer's elders in SCUs. It examined the education and experience of staff and the satisfaction of this staff as it pertained to stress and wages.

Background:

Long-term caregivers often experience stress, resulting in "burn-out" as a consequence of limited training, levels of care required, cognitive decline of elders and family expectations. The caregivers, on SCUs, environmentally designed for the elders with cognitive decline, need specialized training in the physical and mental dimensions of the various forms of dementia, Alzheimer's type.

Methods:

The study used a qualitative research design with a survey questionnaire and one-on-one interviews with administrators and human resource directors. A pilot study of SCUs in Ohio

and Pennsylvania and New York was initiated. The population was the employees of these SCU. The levels of employees questioned included: Executive director/Administrator, nurses, nurse aides, housekeepers and activities staff, laundry and social service workers. The procedure was standardized to enhance the reliability of the data. The respondents were notified in advance of the specific application of their answers and were afforded the opportunity to receive a monetary donation to the SCU of their respective facilities.

An Eden Alternative Home, with a program of goals and missions characterizing enhancement of an elder's life, a home-like environment and family-centered staff and care, in a very rural area of Pennsylvania, was also engaged to contrast and compare the hypotheses of the study.

Results:

On the SCU, less than 5 percent of the staff had received training specific to the care of the Alzheimer's elders. In the Eden Home, 100 percent of the staff had received training specific to the care of the Alzheimer's elders. On the SCU, less than 18 percent were satisfied with the quality and quantity of specialized and extensive training. In the Eden Home, 100 percent of the staff was satisfied with their specific training. On the SCU, using a Leiken scale, more than 55 percent felt that they should receive higher wages. In the Eden home, the results were the same. However, the longevity of the employees was 13.5 years as opposed to only 3.25 years in the SCU in other homes.

Conclusion:

These findings suggest there is a need to examine, expand and intensify the training of all caregivers on a special unit for the elders afflicted with dementia, Alzheimer's type.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

**University of the Third Age at the Faculty of Health and Social Sciences,
the University of South Bohemia**

***Harmadik Kor Egyeteme a Dél-Csehországi Egyetem Egészségügyi Szociális
Karán***

Valérie Tóthová¹, Jana Šemberová²

¹University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Health and Social Sciences, Institute of nursing, Midwifery and Emergency Care

²University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Health and Social Sciences, Institute, Institute of Humanities in Helping Professions

Keywords: U3A; senior education, České Budějovice

The goal of the paper is to present almost 30 years of activities of the University of the Third Age at the Faculty of Health and Social Sciences, the history of which started in 1992.

The first discipline called Care of Humans and their Health was opened by the University of South Bohemia in the academic year 1992/93. The elderly were offered an educational six-term health and social program, while three hours of direct lessons and two counseling sessions a week (“senior Thursday”) were subsidized. The students had to sit for unmarked and marked examinations, and to process and defend a thesis at the end of their study. In July 1995, 28 graduates were awarded a certificate on an extramural education in a festive ceremony. The implementation of the discipline of Care of Humans and their Health confirmed that even a non—professional leisure-time education could be provided at an “academic” level. A comprehensive view of education enabled to identify areas that should be taken into consideration during the education of elderly adults. They include areas relating to computer

and functional literacy, cultivation of leisure time, culture of the interpersonal mutuality, and the human being (looking for the sense of life and higher goals).

In the course of the thirty-year history of the University of the Third Age many activities have developed and the conception has extended. The new educational subject called Man in Health, Disease and Distress was transformed into a two-stage program offering the choice of the length and type of the educational program. The option A represented the choice of an integral and topically closed discipline while the options B and C represented the choice of the educational demandingness and inclusion in the European educational program called SoLiLL: Self-Organized Learning in Later Life. Furthermore, a conception of an extending program called Quality of life in the Old Age and other programs were offered to the elderly living in our region. As a part of the project activities, the elderly were involved in the projects of *Phare a Interreg IIIA*. The conception of the University of the Third Age at the Faculty of Health and Social Sciences of the University of South Bohemia enables the applicants to complete an integral educational program, lecture blocks/cycles with various topics, and, at the same time, a unique research program called “Golden Path” focused on the Czech-Austrian border area can be completed. The uniqueness of the educational research program is evidenced by two translated monographs called “Wallern und Wallerer (Volary a Volarští - Volary citizens and Volary)” and „Der Goldene Steig“ (Zlatá stezka – Golden Path) by the indisputably most important expert and researcher of the Golden Path, a historian living in Bavarian Waldkirchen.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Action for smart healthy age-friendly environments

Willeke van Staalduinen

CEO AFEdemy Vice-Chair and Grant Holder COST Action

Keywords: older people, age-friendly environment, SHAFE, holistic approach, network

Smart, adaptable and inclusive solutions can help improve and support independent life throughout the course of life, regardless of age, gender, disabilities, cultural differences and personal choices.

A holistic approach that optimizes social and physical environments, supported by digital tools and services, allows to provide better health and social care, promoting not only independent living, but also equity and active participation in society. This approach follows the United Nations' line-up, with the Sustainable Development Goals (in particular Objectives 3 and 11), stating that sustainable environments for all ages represent the basis for ensuring a better future for the entire population.

The challenges of different sectors, such as ICT, the building industry and urban planning and the health and social care, as well as those of citizens and their communities are interlinked. Responding to these challenges will foster awareness and support for the creation and implementation of smart, healthy and inclusive environments for present and future generations.

From this insight, a new concept was developed and well received: Smart Healthy Age-Friendly Environments (SHAFE). The by the EC approved Thematic Network of 2018 evolved into a Stakeholders Network of about 170 organisations and it is represented in several European

projects and networks. COST Action NET4Age-Friendly brings together over 320 researchers from 46 countries. Capacity building to support the implementation of SHAFE is present in Erasmus+ projects.

The presentation will give an overview of relevant development and insights to support the building of smart, inclusive societies.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Postoperative rehabilitation after total knee joint replacement

Michal Vavro¹, Livia Kollárová¹, Dávid Szabó², Ľubica Libová¹

¹ Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava; FZaSP sv. Ladislava, Nové Zámky;

² Stredná zdravotnícka škola Nové Zámky

Keywords:: physiotherapy, muscle strength, pain, total joint replacement, knee joint.

Objective:

The pilot study objective was to evaluate the effect of comprehensive post-operative physiotherapeutic treatment on the selected physiotherapeutic parameters as well as patients' quality of life after a total knee joint replacement surgery.

Results:

Thirty patients after total knee joint arthroplasty were enrolled into the pilot study. After completing the physiotherapeutic processes, we have observed among the patients who underwent a total knee replacement surgery, a significant increase in muscle strength as with the flexors as well as the extensors ($p = 0.001$), improvement in their range of motion in knee joint flexion, in comparison to its range before treatment ($p = 0.001$), knee pain reduction ($p = 0.001$) and post-operative swelling ($p < 0.001$), respectively. After undergoing the physiotherapeutic procedures, we recorded a statistically significant improvement in the monitored physical components: dressing ($p = 0.008$) and toilet use ($p = 0.001$), transfer from bed to chair ($p = 0.008$), walking on flat surface ($p = 0.001$), climbing stairs ($p = 0.001$). Passing the physiotherapy significantly reduced the degree of dependence of operated patients ($p = 0.001$).

Conclusion:

Early post-operative physiotherapy treatment positively affects patients' general condition. In addition, it improves muscle strength, range of motion of the operated joint, eliminates postoperative pain and reduces swelling that improves patients' self-sufficiency. Standard physiotherapy nowadays and in the next few years will take a unique place in patients' management after total knee joint replacement.

Contact:

PhDr. Mgr. Michal Vavro, PhD.

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Bratislava; FZaSP sv. Ladislava,
ul. Slovenská 11, 940 34 Nové Zámky, Slovenská republika

+421 918531658

michalkotkd@gmail.com

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Revealing the Concept of Aging in Turkish Nursing Students: An Exploratory Metaphor Analysis

Emel Bahadır Yilmaz*, Arzu Yüksel**

* Assoc. Prof. ,Giresun University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey.

** Assoc. Prof._Aksaray University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey.

Keywords: Nursing, student, aging, metaphor.

Purpose:

This study aimed to reveal the perceptions of nursing students about the concept of aging through metaphors.

Methods:

The study was carried out in a qualitative research design. The study sample consisted of 104 senior nursing students at Aksaray University in the 2021-2022 academic year. In the study, "Metaphoric Perceptions Data Collection Form", which was prepared by the researchers in line with the literature, was used as a data collection tool. In order to collect the data, each student was asked to fill in the blanks of the sentence: "Aging is like ... because ..." .

The analysis of the data was carried out in five stages: (1) Coding and sorting phase, (2) Sample metaphor image compilation phase, (3) Main theme and sub-themes development phase, (4) The stage of ensuring validity and reliability, and (5) Transferring the data to the computer environment.

Results:

Students produced a total of 102 valid metaphors for the concept of aging. The metaphors revealed the students' perceptions of the concept of aging, and four main themes and 11 sub-

themes were collected. The main themes were aging as an ending story, as a need for care, attention, and support, as a new beginning, and as a source of life. Sub-themes were acceptance, no turning back, approaching the end, deprivation, helplessness, being dependent, rooting, starting, guiding, being a building block, and being valued.

Conclusion:

Nursing students' metaphors about aging are generally negative, but also contain expressions of respect.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

Determining the Reasons of Older People for Choosing a Nursing Home: A Comparative Study

Arzu Yüksel*, Emel Bahadır Yilmaz**, Cansu Esra Kesecí***

* Assoc. Prof. Aksaray University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey.

**Assoc. Prof. Giresun University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey.

*** Nurse, Silivri State Hospital, Children's Service, Turkey.

Keywords: Older people, nursing home, community-dwelling, geriatric nursing

Purpose:

This study was conducted as a descriptive and comparative study to determine why a nursing home was chosen for the elderly.

Methods:

The population of the descriptive study consisted of older people living in a community-dwelling or a nursing home in the Central Anatolian Region of Turkey. The sample consisted of 342 elderly individuals who agreed to participate in the study between October and November 2019 (nursing home: n = 79, community-dwelling: n = 263). After obtaining the permission of the ethics committee (no: 2019/04-03), the data were collected by "Questionnaire Form for Individuals Living in Nursing Homes" and "Questionnaires for Individuals Living in Community-Dwelling."

The Chi-square Test analyzed data, and the descriptive characteristics were presented as numbers, percentage, mean, standard deviation, minimum and maximum.

Results:

The average age of the elderly living in a nursing home was 77.35 ± 7.40 (min: 66, max: 97), and the average age of community-dwelling older people was 70.90 ± 5.57 (min: 65, max: 88).

Before coming to the nursing home, 38.0% lived with their spouses, and 35.4% lived alone. 81.7% of community-dwelling older people lived with their families. There was a difference in terms of some sociodemographic variables between both groups. Elderly people staying in nursing home; 26.6% were in the 76-81 age group; 26.6% did not have children; 38.0% had no income; 16.5% had a physical disability; 82.3% used dentures; 13.9% couldn't do their daily care; 22.8% had low self-confident; 62.0% had sleep problems; 67.1% had no social activity; 35.4% were smokers; 88.6% of them had not visited a nursing home before ($p < 0.05$).

Conclusion:

Compared to the community-dwelling older people, the elderly living in a nursing home were more senior, lonely, had a lower income, had higher physical disabilities, had lower social activity and self-confidence, had more sleep problems, and smoked.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

Idősödő rendvédelem

Ambrusz Aliz¹, Borbély Zsuzsanna², Malét-Szabó Erika³

¹Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Pszichológia Doktori Program

²Nemzeti Közszerolgalati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola

³Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Pszichológia Doktori Program

Nemzeti Közszerolgalati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: rendvédelem, egészségmagatartás, idősödés, áthajlás korúak

A 2011.évi CLXVII. törvény alapján a rendvédelemben megszűnt a karkedvezményes nyugdíj, mely azzal járt, hogy azóta az állomány idősödik. Egy 2020-ban induló kutatás azt a célt tűzte ki, hogy felmérje a rendvédelem hivatásos állományú tagjainak az egészségmagatartását, egészségtudatosságát, mivel szeretnénk látni azokat a területeket, amelyek megfelelő egészségfejlesztési stratégiával biztosítják a „jóllét” állapotát, az idősödő korosztály számára pedig hozzájárulnak a sikeres öregedés folyamatához. Jelen előadás az áthajlás korúak (50-60 év) egészségmagatartásáról szól.

Módszer:

A vizsgálati mintába a 2020-ban Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság aktívan dolgozó állományának azon tagjai kerültek be, akiknek ez évben volt esedékes kötelező időszakos alkalmasságvizsgálata. E vizsgálat során vettük fel a kérdőívet, amely időben lefedte a COVID-19 járvány első évét. A vizsgálat 2020 márciusától tartott, addig, amíg a járványügyi helyzet lehetővé tette a személyes megjelenéssel együtt járó alkalmasságvizsgálatokat. A vizsgálat során a kiosztásra került 892 kérdőívből 783 bizonyult legalább részben hasznosíthatónak. A kérdőív kitöltése körülbelül 20 percet vett igénybe. A kérdőív csomag főbb elemei a demográfiai adatokon túl, az egészségkockázati és az egészségvédő magatartásformák

felmérése, az egészségi állapot szubjektív értékelése, az étellel való elégedettség és a boldogság megítélése.

Eredmények:

A minta közel 7%-a 50 év feletti korosztályba tartozik. Ezen korosztály körében az egyik kiemelendő egészségkárosító magatartás a dohányzás, mely a minta 28%-ban jelentkezett aktív dohányzásként, míg 25% korábban dohányzott, de azóta már leszokott. A rendszeres szűrővizsgálatokon való részvétel 92%-os. Az eredmények alapján alapvetően elmondható, hogy életmódjuk nem mozgásszegény, viszonylag kevés testi tünet jelentkezik e korosztályban. Az étellel való elégedettségük jó, boldognak mondják magukat.

Az eredmények arra a következtetésre vezetnek, hogy az áthajlás korúak korosztályába tartozók megfelelő egészségi állapotnak örvendenek. Egészségmagatartási szokásaik tendenciája jó, de például az étkezés területén fontos lenne az egészségtudatosságuk fejlesztése. A jó életminőség megőrzése, a testi-lelki jóllét állapotának megtartása jó irány a sikeres öregedés eléréséhez.

MAGYAR GERONTOLÓGIA 13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

A projektmenedzsment oktatásának szerepe az aktív idősödés jógyakorlatainál

Dr. Asztalos Bernadett¹, Dr Ládonyi Zsuzsanna²

^{1,2} Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar, Mentálhigiéné Intézet, Budapest

¹ asztalos.bernadett@public.semmelweis-univ.hu

² ladonyi.zsuzsanna@public.semmelweis-univ.hu

Kulcsszavak: felsőoktatás, projektmenedzsment, Active Ageing, COVID-19 járvány, jógyakorlatok

Magyarországon a hatvanöt éves és annál idősebb népesség aránya a következő húsz évben 20%-ról 25%-ra fog növekedni a KSH számításai szerint. Ez azt jelenti, hogy társadalmunkban az idősüggyel foglalkozó szakembereknek (állami, egyházi, civil szervezetekben egyaránt) egyre több akciótervet kell megfogalmazniuk, megtervezniük és kivitelezniük, ami számukra nagy terhet jelentő új kompetenciákat követelő kihívás. A felsőoktatásban az idősügyi képzésekben is fontos szemponttá vált ezért, hogy a hallgatókkal megismertessék a projektmenedzsment ismeretek alapjait, ezzel is tehermentesítve őket. Célunk, hogy megosszuk ezirányú tapasztalatainkat, és egyben bemutassunk sikeres idősügyi hallgatói projekteket.

A hallgatók a mentálhigiénés projekt elméleti kereteit és módszerét felhasználó stúdiumokon szerzett ismeretek birtokában képessé válhatnak a menedzsmentszemléletű gondolkodásra munkájuk során, mely tehermentesítheti őket, fokozhatja hatékonyságukat a növekvő terhek mellett és az új kompetenciákat követelő kihívásokkal való megküzdés során is. Ilyen volt például a COVID-19 járvány, amikor a projekt szemlélet gyakorlati relevanciát nyert a megváltozott társadalmi helyzetben, amikor új és innovatív megoldásokat kellett találni, s az addigi rutin megoldások nem nyújtottak elégséges megoldást.

A Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet Idősügyi interaktív életút-tanácsadó szakirányú képzésének hallgatói a Projektmenedzsment tantárgy két szemesztere alatt sajátíthatják el a mentálhigiénés szemléletben a tárgy alapjait, és valósítanak meg egy saját idososügyi projektet. A kurzus lehetőséget ad a már terepen dolgozó hallgatóknak, hogy ne csak elméletben ismerkedjenek meg a mentálhigiénés projektmenedzsment főbb elemeivel, hanem azok idososügyi munkájukba való integrálási lehetőségeit interaktív módon keressék. Ezek a projektek az active ageing szemléletében valósulnak meg, ezek közül szeretnénk párat bemutatni (a projektvezetők engedélyével), melyek jógyakorlatokként szolgálhatnak.

Őszidő – beszélgetős füzet demenciával élőknek és hozzátartozóiknak (Kocsis Judit projektje)

A demenciával élő hozzátartozót gondozók gyakran számolnak be arról, hogy nehezen tudják lekötni a demenciával élő beteget, aki ezért sokszor unatkozik. A napi rutinból kitörni gyakran nehéz, kifogynak az ötletekből, hogyan lehetne kilépni kicsit a mókuserékből, kicsit másképp tölteni együtt az időt, témát találni a beszélgetés elindításához. A Covid-19 járvány még jobban megnehezítette a gondozást, az érintettek, akiket amúgy is fenyeget az elszigeteltség és kiégés, még inkább egyedül maradtak, mivel még a nappali intézmények is bezártak. 2020-ban jelent meg Kosztáné Hadházi Tünde-Somorjai Ildikó-Török Emőke „Együtt töltött idő” c. könyve, melynek alcíme „Közösségi játékok, aktivitások demenciával élőknek”. A könyv egyik szerzőjével együtt fogalmazódott meg az a közös elképzelés, hogy jó lenne egy olyan „lapozgató” füzetet elkészíteni, mely a gondozókat segítené, a betegekhez való kapcsolódásban, foglalkoztatásukban, közös időtöltésükben. E néhány oldalas füzet a beszélgetéshez témafelvetéseket, feladatokat is tartalmaz, például nagyméretű színezőt, képfelismerést. Közös emlékek, kedvenc illatok, ízek felidézéséhez, énekléshez ad támpontokat, az ősz témakörén belül. A füzet megjelent, és nyomtatható, szabadon felhasználható formában is elérhetővé vált.

Időnk (idonk.hu)– idososügyi szakemberek non-profit közössége és honlapja (Czernyné Szabó Anita – Dr. Steiner Erika – Debrei Gábor projektje)

Idősügyi területen tevékenykedő szakemberek támogatása volt a célja annak a projektnek, amiben egy nonprofit közösséget, illetve ennek felületeként, egy tudástárként is működő honlap alapjait hozták létre a projekt gazdái. Első lépcsőfokként az Idősügyi interaktív életút-tanácsadó szakon végzett hallgatók bevonásával történt meg mindez. Az igény abból fakadt, hogy a

hallgatók azt tapasztalták, jelenleg az idősügy területén működő szervezetek és szakemberek részére nem létezik olyan központi, mindenki számára elérhető fórum, ami rendszerezett információkkal, szakmai rendezvények koordinálásával, kapcsolati háló kiépítésével, jó gyakorlatok megosztásával segítené mindennapi munkájukat, valamint mentálhigiénéjük fenntartását. Mindennek létrehozásával, a későbbiekben pedig akár egyesületté alakulva, védőhálót lehetne vonni az újonnan bekapcsolódó és a tapasztalt szakemberek köré, ami segítené a csoportok hatékonyabb együttműködését.

Gyalogoljnagy.hu – weboldal, főleg 60 év felettiiek körében a gyaloglás népszerűsítésére és ösztönzésére Debrecenben és környékén (Tóth Magdolna projektje)

Az aktív idősödés kulcsa a prevenció és annak egyik sarokköve a testmozgás. A legegyszerűbb és bármely életkorban nagyobb kockázat nélkül művelhető, nagyobb anyagi ráfordítást nem igénylő, egyedül és csoportosan is megvalósítható formája a gyaloglás, kirándulás. A projekt ezt szerette volna elősegíteni egy honlap létrehozásával, ahol a gyaloglással kapcsolatos témákban találhatók cikkek, programok, képek, útvonal javaslatok időseket segítő fókusszal, magyarázatokkal. A honlaphoz kapcsolódóan létrejött egy facebook oldal is, mely tovább könnyítheti a kapcsolódást, akár az aktivitás közbeni információszerzést. A weboldal célja, hogy lehetőleg a legtöbb, szűrt információt lehessen megtalálni egy helyen, a felhasználók könnyen meglegjék a számukra legmegfelelőbb programokat, helyszíneket, társakat. Az információk folyamatosan frissülnek a helyi gyalogló csoportok, természetjárók, Nordic Walkingosok, nyugdíjas szervezetek aktív közreműködésével.

Idősödő hallgatók tanulmányi támogatása (Márkus Olga projektje)

Az élethosszig tartó tanulás jelentősége ma már elfogadott tény, sőt célkitűzés, különös jelentőséggel bír az idősödő társadalmakban. Ennek megvalósításához azonban elengedhetetlen, hogy az oktatási intézmények gondolkodásukba és cselekvési tervükbe beépítsék ennek szempontjait. A projekt gazdája felmérte, hogy felsőoktatási intézményében a 2020/2021-es tanév első felében 24 beiratkozott 60 év feletti hallgató volt, s közülük csak 12 volt aktív. Szeretette volna megismerni a passzíválás okait és segíteni a passzívalt hallgatókat, hogy be tudják fejezni tanulmányaikat, sikerélményük legyen, jó példái legyenek saját korosztályuknak. Az elakadások mögötti nehézségek között a leggyakoribb ok a szakdolgozat megírásának nehézsége volt, a létrehozott program plusz lehetőségeket biztosított

a 65 évét betöltött hallgatóknak, folyamatos mentorálás mellett. Például a beszélgetések és a szakirodalmazás során olyan tanulmányokat akadályozó nehézségek is adódtak, amelyek az idősödő kor mentálhigiénés kihívásai közé tartoznak (pl. veszteségek, családi problémák, egészségügyi problémák, idős szülők gondozása) Ezek kezeléséről is szó esett a találkozások, beszélgetések során, de maga a kapcsolat, a gondoskodás lehetősége is bátorítást, ösztönzést adott a résztvevőknek – különös tekintettel a pandémia okozta kifáradás, elszigetelődés miatt. A programba bekerülők 60%-a sikeresen jelentkezett szakdolgozati bejelentésre.

„Jó haladni” – egy nyugdíjas Nordic Walking közösség újraélesztése a járvány alatt (Menyhértné Tóth Terézia projektje)

Az időskorban is rendkívül jó élettani hatással bíró, kímélő sportok egyike a Nordic Walking (NW), melynek a nyugdíjas korosztályban is nagy hagyományai vannak. A Covid-19 járvány első hullámát követő lezárások és egészségügyi ajánlások nyomán azonban ezeknek a csoportoknak a lendülete is megtörött. A járvány enyhülése, a lezárások feloldása után nehezen indultak újra az idős közösségek, a projekt egy NW közösség újjáélesztését célozta meg öt alkalomból álló programsorozattal. A programokban a NW tevékenységen túl mentálhigiénés szemléletű programok is helyet kaptak, a programok alakításába aktívan bevonva a célcsoportot, akik újra tudtak kapcsolódni egymáshoz, az egymásért folytatott munkában újra hasznos és integrált tagként élhették meg részvételüket. A programsorozat végén, már mint csapat, saját csapatpólóban vehettek részt a résztvevők az országos NW találkozón. A pandémia előtti csoport létszámához képest jelenleg a résztvevők száma másfélszer annyira nőtt.

A fenti jógyakorlatok színes téma-palettája visszatükrözi az azokat létrehozó hallgatók szerteágazó érdeklődését és rámutat az idősügyi mentálhigiénés projektekből rejlő gazdag lehetőségekre.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

Az oltásbizonytalanság és az oltásellenesség néhány jellemzője a koronavírus-járvány idején erdélyi magyar felnőttek körében

Bárdos Tímea

egyetemi hallgató, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem

e-mail: bardos.timea@student.ms.sapientia.ro

Kulcsszavak: oltás, oltásbizonytalanság, oltáshatékonyság, mellékhatások

A világjárvány kezdete után egy évvel immár rendelkezésre áll az orvostudományi fejlesztések közül a leghatékonyabb ellenszer a fertőző betegségekkel szemben, a megelőző védőoltás. Ennek ellenére a járvány sújtotta országok népességének jelentős része nem kíván élni az oltás nyújtotta védelemmel. De miért is nem élnek az emberek ezzel a lehetőséggel? A kérdésre a válasz nagyon egyszerű, mert az emberek bizonytalanok az oltást illetően, nem elég tájékozódtak a vakcina hatásosságáról, valamint a mellékhatásairól. Az oltással kapcsolatos nézeteket számos egyéni és közösségi tényező befolyásolja.

Módszer

Kvalitatív módszertannal végzett kutatásom célja azoknak az okoknak a vizsgálata, amelyek az erdélyi magyar népességben az oltásokkal kapcsolatos bizonytalansághoz vagy éppen az oltásellenességhez társulnak. Vizsgálatom eszköze a részben strukturált interjú, melyet kényelmi-mintavétellel vettem fel 2021 tavaszán. Mintavételi keretemet Székelykál falu (Maros megye) felnőtt népessége jelenti, amelyből 11 főből álló kényelmi mintán dolgoztam.

Eredmények

Az interjúválaszokban a politika iránti teljes, valamint az orvostársadalom iránti részleges bizalmatlanság, továbbá az oltásokkal szembeni nagy arányú ellenérzés nyilvánul meg. Válaszadóim nagy többsége következetesen érvel álláspontja mellett, hogy nem tekinti megbízhatónak az oltást és nem szándékozik azt beadatni, inkább lemond az ezzel járó esetleges

előnyökről. Eredményeim hozzájárulnak az oltásbizonytalanság és oltásellenesség okainak alaposabb feltárásához.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

Hogyan érdemes időskorban táncolni?

Dr. Bene Ágnes^{1,2}, Dr. Habil. Móré Marianna¹

¹Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

²ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2275-7090>

Levelező szerző elérhetősége: bene.agnes@foh.unideb.hu

Kulcsszavak: egyensúly, mobilitás, tánc, társas támasz, Szenior örömtánc

Az idők aktivitásának megőrzésében kulcsszerep jut a testmozgásnak. Hozzájárul a mobilitás megőrzéséhez – visszaszerzéséhez is, ami biztosíthatja az önállóságot, javíthatja az életminőséget, és a szociális aktivitás katalizátora lehet.

A szakemberek, orvosok és gyógytornászok egyetértenek abban, hogy a dinamikusabb, rendszeres mozgás az idős emberek erőnlétét és koordinációját hatékonyabban képes befolyásolni. A közösségben végzett testmozgás a társas készségeket is ingerli. A társaság önmagában is motiváló lehet, ami fokozható ha jótékony mozgásformák gyakorlásával társul. Évezredek óta ismert a tánc rituális szerepe. Napjainkban elsősorban szabadidős tevékenység, terápiás hatásait kifejezetten az időskorúak körében is vizsgálják például kognitív és neurológiai rendellenességek területén (pl. demencia, Parkinson-kór).

Az időskorban elkezdett sporttevékenység, így a rendszeres tánc is fokozott elővigyázatosságot igényel. A legfontosabb a fokozatosság elvének betartása és az, hogy ez szakszerű betanulással társuljon.

Hogyan is érdemes időskorban táncolni?

A Szenior örömtánc mozgalomnak már az elnevezése is sugallja a választ: örömmel.

A Szenior örömtánc német nyelvterületekről érkezett Magyarországra. Csirmaz Szilvia, nyugdíjas német tanárként Ausztriában szerezte meg a képesítést. Azóta is ő a hazai mozgalom

vezetője. Magyarországot 2019-ben vették fel a Szenior Örömtánc Világ Kongresszusba (ISDC International Senior Dance Congress).

Jelenleg 40 budapesti, és több, mint 100 regisztrált vidéki helyszínen folyik képzett oktatóval a szenior örömtánc, rendszeres heti egy-két rögzített időpontban, rögzített helyszíneken. Az oktatók döntő többsége 60 éven felüli, többségük nyugdíjas. Sokuk számára új karrier nyílik a szenior tánc oktatással a nyugdíjas években.

A tánccsoportok regionális és országos találkozókat szerveznek, fellépnek a helyi rendezvényeken.

A karantén korlátozó intézkedései hívták életre az online Szenior örömtáncot. Az oktatók (például Bunder Irén, Juhász Lászlóné) zárt csoportokat hoztak létre a közösségi média platformokon és így folytatták tevékenységüket. Akadtak olyan idősök, akik ennek hatására kezdték meg digitális felzárkózásukat. Ez a forma azonban csak korlátozott lelkesedést váltott ki a táncosokból, amit részben a technikai, digitalizációs problémák, részben a társak hiánya (fizikai találkozás) indokolhat. A korlátozások megszűnésével aki tehette gyorsan visszatért a tánccsoportba.

A szenior örömtáncosok kiemelik, hogy ezt a közösségi mozgásformát kifejezetten idősök számára dolgozták ki, nincs szükség hozzá eszközre, de még partnerre sem, sőt az előzetes tánctudás sem feltétele a bekapcsolódásnak. Ugyanakkor a heti gyakorlások nem csak fizikai hanem szellemi aktivitást is igényelnek. A különböző zeneszámokhoz kidolgozott koreográfiákat el kell sajátítani, meg kell jegyezni, melyik számhoz melyik koreográfia, és a koreográfiában mely elemek, mely egymásutániségben következnek. Ez olyan önszabályozó tanulás, amely individuális és szociális folyamat is (Kovács, 2013).

A szenior örömtánc pozitív hozadékai (a teljesség igénye nélkül):

- játékos izommunka,
- az egyensúly megőrzésének (visszaszerzésének) támogatása, ezáltal az elesések megelőzése,
- a mentális egészség fenntartása (kognitív tréning, új ismeretek szerzése),
- növekvő énhatékonyság, önbizalom,
- társas támasz (a közösség ereje),
- növekvő jóllét.

A jótékony hatások közül is kiemelkedő a társas támasz, ami például az egyedülálló idősök esetén az elszigetelődés veszélyét csökkenti azzal, hogy olyan társas elfoglaltságban lehet részük, ami közösséget, baráti kapcsolatok megerősödését, új ismeretségeket hoz.

A Szenior örömtáncnak is vannak kockázatai. Ezek közül érdemes kiemelni a helyszínt és körülményeket. Sokaknak már az odajutás is körülményes lehet. Nagyon fontos a képzett oktató tevékenysége, ami biztosíthatja a balesetek megelőzését (instabilitás, egyensúly elvesztése, elesés, leesés).

Szenior tánccsoportok ugyan már igen sok településen vannak, de a hozzáférhetőség korlátozott. Néhány helyszínen ingyenesen lehet részt venni az órákon (általában pályázati támogatás teszi lehetővé), de többnyire anyagi áldozattal jár a táncklub tagság.

Az online órákba való bekapcsolódásnak technikai hiányosság (internet kapcsolat, eszköz) és digitális kompetencia hiány lehet az akadálya.

Konklúzió

A pozitív idősödés egyik hatékony támogatója lehet a szenior örömtánc, lehetőség a fizikai és szellemi aktivitás megőrzésére, egy támogató közösségben.

Lehet és érdemes is időskorban táncolni, örömmel és elővigyázatossággal.

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022 „Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

Irodalomjegyzék

Kovács Zsuzsa (2013) Önszabályozó tanulás - értelmezési módok a kutatási metodológiák tükrében, Neveléstudomány: oktatás - kutatás - innováció 1(1). pp. 124-136.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

A család posztmodern változatai és a nagyszülők.

Post-modern variants of the family and the grandparents.

dr. Boga Bálint

MGGT

Kulcsszavak: demográfiai átmenet, családtípusok, nagyszülők, generációk közti kapcsolat

A hagyományos kiterjedt család (traditional extended, Litwak) a 20. század elején a fejlett országokban átadta helyét a nukleáris és a módosult kiterjedt családformának. Ezt nevezte Dirk van de Kaa holland demográfus az első demográfiai átmenetnek és szerinte az 1965-75 körüli években következett be a második demográfiai átmenet, amelynek fő jellemzője a családtípusok pluralizációja volt. Ez a váltás a kelet-közép-európai országokban, így hazánkban is a rendszerváltás, 1990 után mutatkozott szélesebb körben. A következő jelenségek tanúi lehetünk:

1. a párkapcsolatban az élettársi viszony térhódítása (2011 Népszámlálás: 30 év alatt párkapcsolatok 52%-a; 2016 Mikrocenzus: kb. félmillió pár, 21%)
2. válások (most csökkenőben: 15.000, 2020; 2002: 25.500)
3. egyszülős családok (kb. 500.000 család, összes család: 2,7 m, 2016)
4. újraraházasodás, mozaik-családok (149.000, gyerekek 14%-a, 2011; háztartások 23%-a, 2016)
5. szingli életforma
6. „meleg” párkapcsolat
7. globalizációs generációk: a. különböző nemzetiségűek házassága
8. külföldön élő család.

A családban az idős, nagyszülői korosztály és felnőtt gyermekeik kapcsolatát az ún. intergenerációs transzfer jellemzi, amelyben a segítségnyújtás különböző formái és az érzelmi megnyilvánulások (closeness) egyaránt benne foglaltatnak. Bizonyos fokú hanyatlás után pedig már szorosabb gondoskodás válik szükségessé (magyar felmérés: 65 év felett súlyos korlátozottság a mindennapi életben: 25%, további enyhe korlátozottság: 40%, 2017, KSH; fejlett országokban is a gondozás 80-90%-át a család látja el).

A fenti családtípusokban élő fiatal vagy középkorú ember összetettebb feladatai, elfoglaltsága, másrészt pszichológiai terhelése, megosztottsága miatt nehezebben tud megfelelni idős szülei részéről felmerülő igényeknek. A nagyszülők pszichés gondjai között kiemelkednek a mozaik családdal, azon belül az unokákkal fenntartható kapcsolat problémái, optimális esetben viszont ők képviselhetik a családi folyamatosságot, biztonságot.

A szociológiai és gerontológiai szakirodalom alig foglalkozik a nagyszülői korosztályt érintő következményekkel, de ahol megjelenik, a negatív irányú eltérést fogalmazzák meg.

Célom ennek a témának a felvázolásával az, hogy felhívjam a szakemberek figyelmét erre a kutatásban elhanyagolt területre.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

A testmozgás szerepe a demenciák és az időskori depresszió prevenciójában

Dr. Csinády Adriána

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Pszichológiai Intézet, Személyiség és Klinikai Pszichológiai Tanszék

Kulcsszavak: demencia, mentális hanyatlás, depresszió, testmozgás, sport, prevenció

Korunk egyik legnagyobb problémája az idősödés és az időskorral megjelenő betegségek kavalkádja, mely rendkívüli terheket ró a társadalomra és az egészségügyre egyaránt. Míg a nyugati kultúra egyik legfontosabb értékévé a fiatalság vált, addig az idős korcsoport számában egyre növekszik, köszönhetően a nyugati világ anyagi jólétének és a színvonalas egészségügyi ellátásnak. A modern társadalom emberének igényei az egészségügyi ellátással szemben jelentősebb elvárásokat támasztanak, mint évtizedekkel korábban. Nemcsak sokáig akarunk élni, de az életminőség kérdése is meghatározóvá vált, így a prevenciós tevékenységek szerepe kiemelkedik a mai egészségügyi ellátásban, melynek előnye, hogy jelentős anyagi megtakarítással jár, és emellett az emberek élettel kapcsolatos elvárásai is ezt diktálják. Így a feladat manapság nem egyszerűen az idősebb emberek egészséges életévének meghosszabbítása, hanem az időskori életszínvonal növelése.

A rendszeres testmozgás közismerten sok fiziológiai, pszichés és mentális előnnyel jár. Pozitív hatást gyakorol számos testi betegség leküzdésében és megelőzésében, elősegíti a pszichés jóllétet, és a kognitív fittséget egyaránt. A kognitív hanyatlás szemben a köztudatban elterjedt téves állásponttal, nem természetes velejárója az öregedésnek, hanem neurodegeneratív folyamatok eredményeként kialakuló időskori megbetegedés, melynek számos esetben kísérője az időskori depresszió, ami tovább bonyolítja a képet, hiszen a kezeletlen depresszió önmagában is kockázati tényező a demenciák kialakulásánál. A rendszeres fizikai aktivitás

azonban a depresszió tüneteinek a kezelésében is hatékonyak bizonyult. A rendszeres sport élénkíti az idős emberek kognitív funkcióit, memóriáját és emellett javítja az alvásminőséget, ezzel lecsökkentve azon kockázati tényezőket, amelyek a demencia kialakulásáért felelősek lehetnek. Az aerob testedzés kognitív funkciókra gyakorolt jótékony hatását sok kutatás megerősítette, sőt arra is nagy hangsúlyt fektet a szakirodalom, hogy még a késői életkorban elkezdett rendszeres sport is pozitív hatást gyakorol az idős emberek kognitív és hangulati funkcióira.

Mindezen ismeretek ellenére sem jellemző a korunk idősödő társadalmára a testmozgás értéként való szemlélete, sőt az időskori sportolást még mindig szokatlannak gondolják a legtöbben, és a hétköznapiakban a sport nem jellemzi a szabadidő eltöltését az idős korosztályban. Fontos feladatunk, hogy minél több olyan programot alkossunk meg, mely ezen attitűdöket pozitívan formálja, illetve motiválja az idős embereket a rendszeres testmozgásra. Az ilyen célú programok sokoldalú pozitív hatást gyakorolnának az idős emberek testi, lelki, kognitív és társas jóllétére egyaránt.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Az idősek szociális kapcsolatai és szabadidő eltöltése

Social contacts and spending of leisure time of the elderly

R. Dr. habil Fedor Anita¹, Ungvári Sándor², V. Balla Petra³

¹ főiskolai tanár, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, fedor.anita@foh.unideb.hu

² igazgató, Szent Lukács Görögkatolikus Szeretetszolgálat, ungvari.sandor@szlgsz.hu

³ tanársegéd, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, balla.petra@foh.unideb.hu

Kulcsszavak: idősödő társadalom, szükségletfelmérés, szociális kapcsolatok, közösségi tevékenységek, szabadidő, mentális egészség

A társadalmak idősödésének jelensége mára már közismertté vált, a világ számos országában érzékelteti demográfiai, gazdasági, társadalmi hatását. A születéskor várható átlagos élettartam növekedése, az alacsony gyermekszám magától értetődő módon hívta életre a csökkenő, elöregedő társadalmak megjelenésének folyamatát. Mindez számos feladat elé állította a szakpolitikák, a hazai és nemzetközi szervezeteket képviselőit, elsősorban az aktív, egészséges idősor elősegítése érdekében. Az idősek életminőségének javítása, jóllétének megtartása, emelése, a fizikai aktivitás megőrzése mellett a mentálisan aktív életmódot is magába foglalja.

Módszer:

Előadásunkban egy 167 fős empirikus vizsgálat eredményeinek egy részét mutatjuk be, melyet a Szent Lukács Görögkatolikus Szeretetszolgálatkal közösen bonyolítottunk le azzal a céllal, hogy felmérjük az idősek helyzetét, szükségleteit. A vizsgálatban való részvétel önkéntes volt, így a demens és pszichiátriai betegek, valamint a felmérésben részt venni nem kívánók nélkül összesen 167 főt válaszolt a kérdőív kérdéseire. Ez a lakók 51%-a, akik körében kérdezőbiztosok bevonásával személyes lekérdezésen alapuló kérdőíves adatgyűjtést

alkalmaztunk. Az adatok rögzítését és feldolgozását SPSS 25.00 Windows szoftver segítségével végeztük.

Eredmények:

Jelen írásunkban azon eredményeit ismertetjük, melyek a közösségi tevékenységekre, a szabadidő eltöltésére, valamint a szociális kapcsolatok jellemzőire koncentrálnak. Elemző munkánk során azt tapasztaltuk, hogy az érintettek, a bentlakásos idősök otthonában élők, fokozottan nyitottak a fizikai és mentális aktivitás megőrzését szolgáló közösségi tevékenységekre, melyek hosszú távon esélyt biztosít jóllétük fenntartásához, javításához. Eredményeink alapján megállapíthatjuk, hogy az általunk vizsgált idősök nem alkotnak egységes csoportot. Szociális kapcsolataikban, nyitottságukban, közösségi tevékenységekben való részvételükben, érdeklődési körükben differenciák figyelhetők meg, melynek elsősorban egészségügyi, szociális, életkori okai vannak. Az idős lakók többsége jó kapcsolatot ápol lakótársaival, s az intézmény dolgozóival, a gondozókkal való kapcsolatok minősége is kedvező képet mutat. Problémáikat az esetek többségében a gondozókkal és a családtagokkal beszélik meg. Az intézmény által szervezett szabadidős programokon általában megjelennek a lakók, de magasabb részvételi arány prognosztizálható, ha az érdeklődésükhöz közelebb álló témákban, az életkori sajátosságaiknak megfelelő időtartamban szerveződnének ezek a programok.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

A városi zöldterületek pozitív hatása a demenciával élők és gondozóik jóllétére

Fekete Márta, PhD¹, Frankó Luca, PhD², Pataki György, PhD³, Kiss Veronika⁴

¹Gálfi Béla Gyógyító És Rehabilitációs Közhasznú Nonprofit Kft.; MDRG Kft.

²ELTE, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pszichológiai Intézet, Szervezet-és Vezetépszichológia Tanszék

³ESSRG Nonprofit Kft.

⁴Budapesti Corvinus Egyetem, Vállalatgazdaságtan Intézet, Döntéelmélet Tanszék

Kulcsszavak: környezetpszichológia, városi zöldterület, egészségmegőrzés, séta, demencia, jóllét, gondozók jólléte, kevert módszertan

2021 tavaszán az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Ökológiai Kutatóközpontja és a Budapesti Corvinus Egyetem közötti hároméves pályázati együttműködés tette lehetővé interdiszciplináris kutatásunk megvalósulását. Empirikus kutatásunk célja annak feltérképezése volt, hogy a városi zöldterületeken tett séta hogyan járul hozzá a demenciával élő betegek és az őket gondozó családtagjaik jóllétének megőrzéséhez.

Módszer

A kutatás során többféle módszertant alkalmaztunk a téma vizsgálatára. Először egy sétaintervjút végeztünk a gondozó-gondozott diádokkal, majd a gondozó hozzátartozók 1 hónapon keresztül naplót vezettek a sétáik alatti történésekről, élményeiről. A naplózás kvalitatív módszertanát egy rövid kérdőív formájában kvantitatív mérési módszerrel is kiegészítettük.

Előadásunkban elsődlegesen a kvantitatív eredményeket mutatjuk be, illetve az ezeket alátámasztó napló bejegyzésekből szemezgetünk. A kutatótársnak tekintett gondozó hozzátartozókkal legvégül egy fókuszcsoportos beszélgetést folytattunk, ahol prezentáltuk a kérdőív eredményeit, és ezekről kértük véleményüket, mintegy megerősítés vagy elvetés céljából.

A vizsgálatban való részvételt vállaló 3 gondozó-gondozott diád 2021 április-májusban folytatta a kutatás keretében a sétákat, 4 héten keresztül, heti 3 alkalommal. Összesen 39 séta adatait dolgoztuk fel.

Eredmények

Az eredmények azt igazolták, hogy a séta mind a gondozottak, mind a gondozók esetében szignifikáns javulást eredményezett a mentális állapot és hangulat tekintetében, illetve a kettejük együttműködésének alakulásában. A kvantitatív eszközzel detektált változást pedig a naplóbejegyzések szöveges tartalmai is alátámasztották, illetve magyarázták.

Kutatásunk egyediségét a módszertanok vegyítése, jelentőségét pedig az adja, hogy hazai mintán támasztja alá a városi zöldterületek egészségmegőrzésben betöltött szerepét krónikus betegek és családtagjaik körében. Fő üzenetünk, hogy a természetben eltöltött idő, séta egy alacsony költségű, általánosan pozitív hatású, relatíve könnyen és sokak számára elérhető, mégis nagy hatású jóllét növelő intervenció.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Időskori életminőség, jóllét és idősődéssel kapcsolatos attitűdök vizsgálata

Ferwagner Anna

Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola, PhD hallgató

Kulcsszavak: időskor, jóllét, életminőség, élettel való elégedettség, idősődéssel kapcsolatos attitűdök

Az idősödés folyamatának megélése számos tényezőtől függ, ilyen például az egészségi állapot, a társas kapcsolatok, az életünk során kitűzött célok teljesítése, életünk értelmének beteljesítése, az élettel való elégedettség, a jóllét vagy az életminőség. Az *idősödés veszteség modellje* szerint az idősödés negatív folyamatként, veszteségek sorozataként értelmezhető. (Lampe és Rétsági, 2015) Ezzel szemben a *sikeres idősödés* pedig új erőforrások kialakítására képes viselkedésmintázatnak tekinthető, magában hordozza a rugalmasságot, pozitív életszemléletet és a személyes fejlődés lehetőségét egyaránt (Baltes, Smith és Staudinger, 2000; Kerekes, 2013). A *jóllét* konstruktuma számos tényezőt foglal magában, úgy az általános jóllétet (fizikai, lelki, szociális jóllétéhez szükséges feltételek megléte), mint a szubjektív jóllétet (egyén érzése, hogy a feltételek mennyire elégítik ki saját belső igényeit) vagy az érzelmeket. Az életminőség magában foglalja a fizikális állapotot, testi jóllétet, a pszichés állapotot, a szubjektív jóllétet, valamint a szociális tevékenységet a társadalomban. Az életminőség és a jóllét fogalmakat gyakran azonos értelemben is használják. (Koós, 2018; Kopp és Martos, 2011; Szántó és mts., 2016)

Számos kérdőíves lehetőség van a jóllét és az életminőség felmérésére. Kérdéses, hogy az idősokkal kapcsolatos kutatások során mely kérdőíveket célszerű használni, melyek szolgálhatnak többletinformációval vagy épp melyek mérnek nagyon hasonló konstruktumokat. Két kutatásban többek között az idősődéssel kapcsolatos attitűdök, valamint a jóllét és az

időskori életminőség kapcsolatát vizsgáltuk, illetve azt, hogy a jóllétet mérő kérdőívek közül melyik alkalmazása lehet a legcélravezetőbb.

1. Kutatás

Az 1. kutatásban (N=110; 24 férfi és 86 nő; életkor: 65-97 év; önellátók és idősotthonban élők; papír alapú kérdőív) többek között az idősödéssel kapcsolatos attitűdök (AAQ – *Attitudes to Ageing Questionnaire*, magyar nyelvű validáció: Tróznai és Kullmann, 2007), az élettel való elégedettség (SWLS – *Satisfaction With Life Scale*, magyar nyelvű validáció: Martos és mts., 2014) és az életstílus elégedettség (LSS – *Lifestyle Satisfaction Scale*, Cambell A, Converse PE. és Rodgers WL, 1976) mérésére szolgáló kérdőíveket használtuk. Az élettel való elégedettség és az életstílus elégedettség egy adott személy életminőségének szubjektív kognitív értékelése, a pozitív életminőség, a lelki egészség, szubjektív jóllét összetevője. Az idősödéssel kapcsolatos attitűdök mérésére kidolgozott kérdőív három alskálát mér: a pszichológiai növekedés alskála az egész életen át tartó fejlődés lehetőségét fogalmazza meg, az élet pozitívumaira kérdez rá, a fizikai változás alskála az időskorban bekövetkező testi működésre, annak változásaira kérdez rá, míg a pszichoszociális veszteség alskála a pszichés és szociális veszteségeket foglalja magában, az idősödésre, mint negatív élményre kérdez rá.

Eredmények

Az eredmények alapján megállapítható, hogy mind az élettel való elégedettség, mind pedig az életstílus elégedettség esetében hasonló mértékű és irányú kapcsolat van az idősödéssel kapcsolatos attitűdök alskálaival, magasabb fokú elégedettség és jóllét esetén inkább növekedésként élik meg az idősödést. Az életstílus elégedettség skála túlzottan magas belső konzisztenciája arra utal, hogy az idős válaszadóknál nem különültek el az egyes dimenziók, a kérdéseket nagyon hasonlóan ítélték meg a válaszadók, így az egyes dimenziók nem szolgálnak többletinformációval idős válaszadók esetében. Ezen kívül az élettel való elégedettség skálával magas korrelációja miatt nem érdemes mindkét kérdőívet használni egy vizsgálaton belül.

2. Kutatás

A 2. kutatásban (N=450 fő; 174 férfi és 276 nő; életkor: 60-91 év; önellátók; papír alapú és online kérdőív) az idősödéssel kapcsolatos attitűdök (AAQ) és az élettel való elégedettség (SWLS) mellett a jóllét (WHO-WBI – *Well-Being Index*, magyar nyelvű validáció: Susánszky és mts., 2006) és az időskori életminőség (WHOQOL-OLD – *Quality of Life*, Tróznai és Kullmann, 2007; *The WHOQOL-OLD module – manual*, 2006) mérésére szolgáló kérdőíveket

használtuk. Az időskori életminőséget mérő kérdőív hat alszála, témakör mentén méri fel a jóllétet időskorban: az érzékelési képesség, az autonómia, a múltbeli-jelenbeli-jövőben tervezett tevékenységek, a közösségben való részvétel, a halál és haldoklás továbbá az intimitás megélése.

Eredmények

Az eredmények alapján megállapítható, hogy mind az élettel való elégedettség, mind pedig a jóllét esetében hasonló erősségű és irányú kapcsolat van az idősödéssel kapcsolatos attitűdök kérdőív alszálaival, valamint az időskori életminőség kérdőív alszálaival. Magasabb fokú elégedettség, jóllét, autonómia, a közösségben való nagyobb mértékű részvétel esetén inkább növekedésként élik meg az idősödést, míg az egyre nagyobb mértékű érzékszervi hanyatlás és a haláltól-haldoklástól való nagyobb mértékű félelem esetén inkább veszteségként élik meg az idősödést. Ezen kívül a magasabb fokú autonómia, elfoglaltság, a közösségben való nagyobb mértékű részvétel magasabb fokú jólléttel és elégedettséggel jár együtt, illetve a haláltól-haldoklástól való nagyobb mértékű félelem esetében a legkisebb a jóllét és elégedettség érzése. A jóllét skálának az élettel való elégedettség skálával való magas korrelációja miatt ugyanakkor nem érdemes mindkét kérdőívet használni egy vizsgálaton belül.

A két kutatás eredménye alapján a felhasznált három, szubjektív jóllétet mérő kérdőív közül elegendő egy használata az idősödés megélésének vizsgálatakor, míg az időskori életminőséget mérő kérdőív további szempontokkal tudja gazdagítani a vizsgálatokat az idősödéssel kapcsolatos attitűdöket mérő kérdőív mellett.

Irodalom

Baltes P.B., Smith J., Staudinger U.M. (2000): Bölcsesség és a sikeres öregedés. In: Czigler I. (szerk.): Túl a fiatalságon: megismerési folyamatok időskorban. Akadémiai Kiadó.

Campbell, A., Converse P. E., Rodgers W. L. (1976). The Quality of American Life. New York: Russel Sage Foundation.

Kerekes Zs. (2013): Idősödő személyiség és fejlődés. In: Kállai J., Kaszás B., Tiringner I. (szerk.): Az időskorúak egészségpszichológiája. Medicina Kiadó, Budapest. 105-118.

Koós T. (2018): A jóllét mérésének lehetőségei és az egészséggel kapcsolatos populációs mérések. Nemzeti Közszerológati Egyetem Államkutatási és Fejlesztési Intézet, Államreform Központ

Kopp M., Martos T. (2011): A társadalmi összjóllét jelentősége és vizsgálatának lehetőségei a mai magyar társadalomban I. Mentálhigiéné és Pszichoszomatika 12 (2011) 3, 241-259.

Lampek K., Rétsági E. (2015): Egészséges idősödés – az egészségfejlesztés lehetőségei időskorban. Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar

Martos T., Dészfalvi J., Ittész A., Sallay V., Szabó T. (2014): Az Élettel való Elégedettség Skála magyar változatának (SWLS-H) pszichometriai jellemzői. Mentálhigiéné és Pszichoszomatika 15 (2014) 3, 289-303.

Susánszky É., Konkoly-Thege B., Stauder A., Kopp M. (2006): A WHO Jól-lét Kérdőív rövidített (WBI-5) Magyar változatának validálása a HUNGAROSTUDY 2002 országos lakossági egészségfelmérés alapján. Mentálhigiéné és Pszichoszomatika 7 (2006) 3, 247-255

Szántó Zs., Susánszky É., Berényi Z., Sipos Flórián, Murányi I. (2016): A jól-lét fogalmának értelmezése az európai szakirodalomban (2009–2014). Metszetek Vol. 5 (2016) No. 1, 16-46.

The WHOQOL-OLD module – manual. WORLD HEALTH ORGANIZATION, EUROPEAN OFFICE (COPENHAGEN), 2006.

Tróznai T., Kullmann L. (2007): Az idős emberek életminőségének és idősödéssel kapcsolatos attitűdjeinek vizsgálata. LAM 2007;17(2):137–143.

MAGYAR GERONTOLÓGIA 13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Hírös Szabadegyetem - idősödő generáció az iskolapadban

Dr. Fülöp Tamás¹ Dr. Sági Norberta²

¹főiskolai tanár, Neumann János Egyetem

²docens, Neumann János Egyetem

Kulcsszavak: idősoktatás, tudománynépszerűsítés, Neumann János Egyetem, Kecskemét, szabadegyetem, társadalmi felelősségvállalás, CSR, CédrusNet

A Neumann János Egyetem – Kecskemét város, a helyi média, a közgyűjtemények, valamint az egyetemi karok bevonásával – 2018-ban indította útjára szabadegyetemi előadássorozatát a Kecskeméten és a megyeszékhely környékén élő idősebb és fiatalabb generációk számára.

Az Egyetem – társadalmi felelősségvállalási koncepciójában foglaltaknak megfelelően – hivatásának tekinti, hogy a legújabb tudományos, kutatási eredményeit minél szélesebb társadalmi rétegekkel, közérthető formában megossza, és az egyetemnek otthont adó településen, a tudásredistribúció jegyében a tudománynépszerűsítés és tudományos ismeretterjesztés terén is hangsúlyosabb szerepet vállaljon.

Kiemelt feladatunknak tekintettük a legújabb tudományos eredmények „társadalmasítását”, az egyetemen folytatott sokszínű kutatási területek bemutatását, valamint a közvélemény formálását, hiszen valamennyi tudományág és valamennyi tudós, kutató közös felelőssége, hogy céljainak kialakítása, értékrendjének megfogalmazása során egy jobb, élhetőbb, egészségesebb, igazságosabb, biztonságosabb, fenntarthatóbb jövő megformálásán munkálkodjon. Ezért a tudomány képviselőinek tudományos ismereteikkel, kutatási eredményeikkel – hol közvetve, hol közvetlenül – olyan maradandó értékeket kell teremteniük, olyan különleges módszereket, eszközöket kell alkalmazniuk, amelyek közösen szolgálják az egyetemes emberiség javát.

Fontosnak tartjuk, hogy rámutassunk, hogy a tudomány művelői – tudományterülettől függetlenül – társadalmi támogatás és közösségi elismerés nélkül nem, vagy csak nagyon nehezen tudnak dolgozni, kutatni. A társadalom egyöntetű támogatása azonban csak akkor várható el, ha az emberek értik és megértik, miért van szükség a tudományokra és a tudósokra, és elfogadják, felismerik a tudományos gondolkodás alapvetéseit. Ehhez az ismeretek egymásra épülését segítő, a megismerés sokszínűségét hirdető, a generációk igényeihez igazított minőségi oktatásra van szükség. Így segíthető elő, hogy mindenki felismerje a kísérleteken, kutatásokon, bizonyítékokon alapuló tudományos ismereteket, és megkülönböztesse őket az áltudományos hamisságtól. Kezdeményezésünk háttérében az a meggyőződés állt, hogy a tudományokat nem csupán művelni kell, de közvetíteni is szükséges. Mégpedig a különböző generációk, a különböző társadalmi rétegek igényeinek, felkészültségének megfelelő formában és módszerekkel.

A tudományok módszertani sokfélesége, a tudományos megismerés és a tudományos eredmények komplexitása azt üzeni számunkra, hogy a tudományos és innovációs eredmények széleskörű hasznosulásával, kollektív tudásunk gyarapításával, szemléletünk formálásával pozitív módon befolyásolhatjuk jelenünket, és formálhatjuk, alakíthatjuk közös jövőnket is. A Hírös Szabadegyetem előadássorozat szerves részét képezi a kecskeméti Neumann János Egyetem küldetésének, amely szerint tudásszolgáltató platformként kíván hozzájárulni a térség gazdasági-társadalmi fejlődéséhez, a jövő formálásához.

A társadalmi folyamatok azt mutatják, hogy egyre nagyobb igény mutatkozik az idősebb generációk körében is a szabadidő aktív és hasznos eltöltésére. A Neumann János Egyetem számos általa gondozott tudományterületen rendelkezik olyan felkészültséggel, amely révén képes a társadalom különböző érdeklődési körű generációit megszólítani, segítve ezzel a nemzedékek közötti kapcsolatok ápolását is. Az Egyetem elkötelezett a kultúráközvetítés és a helyi intézményekkel való együttműködés iránt. Egyetemünk ezért 2019-ben sokszínű (műszaki, informatikai, gazdaságtudományi, társadalomtudományi, neveléstudományi, agrártudományi) szakmai- és tudományterületekre alapozva, Kecskemét Megyei Jogú Város támogatásával generációkon átívelő „szabadegyetem” sorozatot indított útjára a Kecskeméten és a megyeszékhely környékén élők számára.

Az elmúlt 4 év során számos tudományterületet érintve 36 jelenléti vagy online előadáson vagyunk túl, melyeket több mint 2000 fő hallgatott meg. Az előadásaink modern, naprakész tudást, szórakoztató tudományt, érdekes ismereteket igyekeznek közvetíteni, és a programmal közművelődési célokat is szolgálunk.

2021-ben a programok és előadások szervezésébe bekapcsolódott Kecskemét város országosan is egyedülálló, az 50+ éves korosztály társadalmi idősödését támogató innovációs programja, a CédrusNet is, új lendületet hozva a programsorozatnak. A CédrusNet Kecskemét program stratégiai célja – összhangban a Neumann János Egyetem célkitűzéseivel és társadalmi felelősségvállalás koncepciójával –, hogy a jelzett korosztályon belül érdemi változásokat generáljon a foglalkoztatás (foglalkoztathatóság), a társadalmi részvétel, a független, egészséges és biztonságos élet, valamint az aktív életvitel területein annak érdekében, hogy az egészségben töltött évek száma érdemben növekedjen az 50+ évesek körében. Az idősödő népesség érdeklődésének és oktatási igényeinek való megfelelés új lehetőségeket jelent az oktatás, a kutatás és a közösségi szerepvállalás terén a kecskeméti egyetem számára.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

A Test Your Memory (TYM) teszt alkalmazhatósága háziorvosi szettingben demencia és enyhe kognitív zavar kiszűrése érdekében

dr. Garbóczy Szabolcs^{1,2}, dr. Kolozsvári László Róbert^{2,3}

¹ Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika, Klinikai Központ, Debreceni Egyetem

² Egészségtudományok Doktori Iskola, Debreceni Egyetem

³ Családorvosi és Foglalkozás-Egészségügyi Tanszék, Általános Orvostudományi Kar,
Debreceni Egyetem

Kulcsszavak: demencia, mérés, Test Your Memory, TYM, TYM-teszt, Alzheimer

Bevezetés

Öszülő társadalmunkban egyre nagyobb figyelmet kell(ene) fordítani a demencia jelenségére. A demenciák legnagyobb részét kitevő Alzheimer-demencia egyik jelentős rizikófaktor a életkor. A demencia jelentős szenvedést okoz mind az egyénnek, mind a hozzátartozóknak, és a teljes társadalomnak is. Sok ismeretünk van a demenciára hajlamosító tényezőkről és a betegség lefolyásáról egyaránt, továbbá jól ismertek azok a lehetőségek is, amelyek akár lassítani tudják a folyamatot. Ennek fényében különös jelentősége van a korai felismerésnek és az időben elkezdett intervenciós eljárásoknak. A szűrés során előtérbe kerül a gyors, megbízható és költséghatékony eszközök iránti igény. Az általunk vizsgált „Test Your Memory” (TYM) módszer, mind a megbízhatóság, mind a gyorsaság, mind a költséghatékonyság kritériumainak megfelel a kognitív hanyatlással érintett személyek vizsgálatában.

Módszerek

A TYM-teszt magyar fordítása, alkalmazása és a kapott eredményekből készült ROC-görbe analízisének után, meghatároztunk egy pontszámot, amely elkülöníti a demens betegeket az átlagpopulációtól. További vizsgálataink során az enyhe kognitív zavarban szenvedő

személyeket próbáltuk azonosítani a TYM segítségével. Jelenleg praxisközösségekben alkalmazzuk a TYM-tesztet, az 50 év felettiek kognitív állapotának mérésére.

Eredmények

A demenciára alkalmazható vágóértéket 35/36 pontnak határoztuk meg. Ezt az értéket használva a teszt 94%-os szenzitivitással és 94%-os specificitással jelezte a demens pácienseket az átlagpopulációban. Második vizsgálatunkban azt találtuk, hogy a magyar nyelvű TYM igen megbízhatóan (szenzitivitás 80%, specificitás 92%) elkülöníti az egészséges populációtól az enyhe kognitív zavarban szenvedőket, ha vágópontnak a 44/45 pontszámot választottuk.

Konklúzió

Vizsgálataink alapján elmondható, hogy a TYM-teszt egy megbízható, gyors és költséghatékony módszer lehet, amely alkalmas széleskörű lakossági szűrésekre a háziorvosi praxisokban.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

A Sóstó-Gyógyfürdők Zrt. kínálata az idősödő generációknak, a gyógyturizmus piacának generációs-specifikus jellemzőinek tükrében

Helmeczi Gabriella

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

Kulcsszavak: fürdőgyógyászati kezelés, mozgásszervi megbetegedés, gyógyturizmus

Magyarországon jelenleg hat generáció éli életét. A fiatalabb korcsoportokhoz tartoznak az Alfák és a Z generáció tagjai, a középnemzedék tagjai a X és Y generációsok, a legidősebbek a Baby Boomerek és a Veteránok. A turisztikai piac a generációk szegmentációja szerint az életkor alapján a következő szakaszokra bontható: ifjúsági turizmus, középkorosztály turizmusa és az idősek turizmusa.

Magyarország népessége 2020. január 1-jén 9 769 526 fő volt, ami 1981 óta a születések alacsony, és a halálozások magas száma miatt csökkenő tendenciát mutat. Öregedő korszerkezetű társadalomban élünk, melynek eredményeként az idősebb generációk egyre jelentősebb tényezővé válnak a piacon növekvő vásárlóerejük, az egyének emelkedő várható élettartama, és az egészségben, aktívan eltöltött évek számának növekedése miatt. Mindez a szabadidő eltöltésére és az utazási szokásokra, vagyis a turisztikai piacra is kihatással van.

Kutatások igazolják, az idősebbeket több tényező motiválja az utazásra. Motiváló tényező lehet az egyéni fejlődés, szocializáció, szabadidő kihasználása, relaxáció, valamint egészségügyi okok. Például Kolos Krisztina és Kövesdi Júlia (2020) kutatása bizonyítja, hogy az idős korosztályt az egészségi állapot megőrzése és javítása ösztönzi az utazásra, szolgáltatások igénybevételére. A gyógyturizmus alapfogalmából adódik, hogy ebben az esetben nem csak turistákról, hanem gyógyulni vágyókról, azaz gyógyturistákról beszélhetünk.

A gyógyturizmus piacának legnagyobb csoportját a 60 év feletti idősök alkotják, akik leggyakrabban mozgásszervi bántalmakkal keresik fel a gyógyfürdőket. A mozgásszervi panaszok jelentős részét képezik az ízületi megbetegedések, melyen belül megkülönböztetjük a gyulladásos ízületi megbetegedéseket, illetve a kopásos ízületi megbetegedéseket. A mozgásszervi betegségek világszerte a legelterjedtebb betegségek közé tartoznak. Felmérések alapján előfordulási gyakoriságuk lényegesen magasabb, mint bármely egyéb betegségcsoportba sorolt betegség gyakorisága. A panaszok változó lokalizációban és változó súlyossággal megjelenve rontják a beteg életminőségét.

A gyógyturizmus gyógyüdülőhelyekre koncentrálódik. Jellemzően nem szezonális, hanem a turisták egész évben folyamatosan igénybe veszik szolgáltatásait. A magyarországi gyógyhelyek legnagyobb része termálvízre, néhány jelentős fürdők viszont langyos vízre alapozott, illetve vannak hideg vizű gyógyfürdők is.

Az Észak-Alföldi régió különösen gazdag gyógyfürdőkben, közülük is kiemelkedik a Sóstó-Gyógyfürdő, mely a Régió kiemelt fejlesztésű gyógyhelye lett, a külföldi vendégek számát figyelembe véve nemzetközi jelentőségűnek is mondható. Komplex ellátás vehető igénybe a mozgásszervi problémákkal küzdő betegek számára. A gyógyítás alapja a gyógyvíz (nátrium-kloridos, jódos, brómos, hidrogén-karbonátos gyógyvíz). A fürdő Magyarországon vezető az orvosi céllal történő gyógyvíz felhasználásban.

A mozgásszervi betegségek kezelésére segítséget nyújt a fürdőben működő gyógyászat és a komplex fürdőgyógyászati kezelés, mely gyógyvizes és ehhez társuló természetes gyógytényezők és a szárazföldi kezelések kombinálása. A kezeléseket a már kivizsgált betegek vehetik igénybe, ha már készült valamilyen képalkotó diagnosztikai eljárás az illetőről és szakrendelőben átesett egy részletes mozgásszervi betegvizsgálaton. Az aktuális panaszokhoz igazodva a szakorvos gyógykúrát állít össze.

Kutatásom eredményei bizonyítják, hogy az idős generációs születtek a gyógyturizmus jelentősebb részét képezik. Az idősebb gyógyturisták a kialakult mozgásszervi problémák miatt keresik fel leginkább a gyógyfürdőt, s ott olyan fürdőgyógyászati kezeléseket vesznek igénybe, melyeket a szakorvos az aktuális problémáiktól függően személyre szabottan állított össze.

Irodalomjegyzék:

KOLOS K., KÖVESDI J. (2020): Az idősök turizmusban való részvétele Magyarországon: motivációk és turisztikai élmények vizsgálata

A Sóstó-Gyógyfürdők Zrt. kínálata az idősödő generációknak

Magyarország népessége a születések alacsony, és a halálozások magas száma miatt csökkenő tendenciát mutat, struktúráját tekintve előregedő. A turisztika szegmentációja az életkor alapján a következő szakaszokra bontható:

- Ifjúsági turizmus
- Középkorosztály turizmusa
- Idősek turizmusa

Öregedő korszerkezetű társadalomban élünk, melynek eredményeként az idősebb generációk egyre jelentősebb tényezővé válnak a turizmus piacán.

Növekvő vásárlóerő

Növekvő várható élettartam
Nő az egészségben,
aktívan eltöltött évek
száma

Kolos Krisztina és Kövesdi Júlia kutatása bizonyítja, hogy az idős korosztályt az egészségi állapot megőrzése és javítása ösztönzi az utazásra, szolgáltatások igénybevételére.

A panaszok változó lokalizációban és változó súlyossággal megjelenve rontják a beteg életminőségét.

Mozgásszervi probléma az egyik legjellemzőbb időskori betegség

Kialakulásának több oka lehet:

- Helytelen testtartás
- Rendszeres mozgás hiánya
- A "kor"

Az idősebb turisták utazási motivációi

Egyéni
fejlődés

Szabadidő
kihasználása

Egészségügyi
okok

Relaxáció

Sóstó-Gyógyfürdő régióink kiemelt fejlesztésű, nemzetközi jelentőségű gyógyhelye

Sóstó-Gyógyfürdők Zrt. kínálata az idősödő generációknak

Komplex ellátás vehető igénybe a mozgásszervi problémákkal küzdő betegek számára

Gyógyvizes és ehhez társuló természetes gyógytényezők és a szárazföldi kezelések kombinálása

Súlyfürdő, szénsavas fürdő, víz alatti gyógytorna, vízsugar masszázs

Felhasznált irodalom

- KOLOS K., KÖVESDI J. (2020): Az idősek turizmusban való részvétele Magyarországon: motivációk és turisztikai élmények vizsgálata, TURIZMUS BULLETIN XX. évfolyam 1. szám
- TÖRŐCSIK M., SZÚCS K. (2021): Fogyasztói magntartás, Budapest: Akadémiai Kiadó.
<https://www.aquariusspa.hu/hu/gyogvaszat/aquarius>

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

COVID előtt, COVID közben, COVID után - a Milton Friedman Egyetem senior képzési rendszerének helyzete

Dr. Jászberényi József

főiskolai tanár, felnőttképzési igazgató, Milton Friedman Egyetem Kommunikáció- és
Művelődéstudomány Tanszék

Kulcsszavak: idősoktatás, szeniorképzés, video előadás, online oktatás, Milton Friedman
Egyetem, COVID

A békásmegyeri Milton Friedman Egyetem 2011-ben indult senior képzési (50 pluszos) programja a COVID-járvány kitörése előtt már 65 helyszínen zajlott, több mint 5500 hallgató részvételével. Az elsősorban időskori kompetencia-erősítő, s csak másodsorban szabadegyetemi karakterű előadásaink, kurzusaink, workshopjaink és konzultációink helyszínei leginkább Budapesten és Pest megyében voltak és vannak, de tartottunk és tartunk előadásokat Nógrád megye és Komárom-Esztergom megye egyes településein is.

A COVID hatására a programok 2020 márciusában túlnyomó részben pár hét alatt megszűntek, illetve kisebb részben a virtuális-digitális kommunikáció területére kerültek át. Ezen utóbbiak közül is azonban kevésbé a jelenléti, meeting-formátumot alkalmaztuk, sokkal inkább a felvett videó előadások voltak jellemzőek, amelyek bármikor letölthetőek, meghallgathatóak, tananyagaik így alaposabban tanulhatóak, illetve a mozgásprogramok hatékonyabban gyakorolhatóak. A felvett videó előadások előnye az is, hogy akár több évvel a megszületésük után is megtekinthetők, így gazdagíthatják a későbbi jelenléti kurzusok és előadások tananyagait. Ezen videó előadásainkat azonban nem stúdió körülmények között, komoly szerkesztői és program háttérrel hoztuk létre, hanem túlnyomó részben egy-egy, személyes youtube-csatornára felhelyezett, az élő videókra emlékeztető, csekély mértékben, s

akkor is csak ingyenes szerkesztő programokkal szerkesztett, 20-40 perces videók formájában. A youtube-csatorna belső statisztikai rendszere pontos elemzések elvégzésére adott lehetőséget, így jól meg tudjuk határozni kvantitatív, regionális, kor és nem szerinti nézőkörünket a COVID idején.

A gerontológiai konferencián elmondandó összefoglalóm részletesen kitér majd a 2019/20-as tanév II. félévének, a 2020/21-es tanév első félévének és a 2020/21-es tanév második félévének számaira és tapasztalataira, illetve vázolja a jelenlegi helyzetet, amely a 2019-es eredmények és programok folytatását ígéri a COVID utáni időszakra. Jelenleg (2021 novembere) képzéseink túlnyomó része ismét élőben zajlik, de néhány helyszínen maradt a videó előadások elküldése és bemutatása, azonban ezeken a helyszíneken is a COVID után várhatóan visszatérünk majd a jelenléti képzésre. Ennek nem az az oka, hogy nem akadna olyan szenior csoport, amely képes a meeting-technikát használni vagy a videókat elérni, hanem az, hogy ez a korosztály még a jelenléti oktatáshoz és tanuláshoz szokott hozzá, így nem tartósan nem szívesen tanul az interneten keresztül. Ennek ellenére a szeniorok számára továbbra is készítünk videókat, így aki ebben a formában szeretne tanulni, annak ez a lehetőség továbbra is fennáll.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Idősügyi referens kerekasztal beszélgetés

Kisdi Réka

Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft, kisdi.reka@csalad.hu

Résztvevő képzési szakemberek: Kisdi Réka¹, Szalai Eszter¹, Tróbert Anett Mária², Patyán László³

¹Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft. 1134. Budapest, Tüzér utca 33-35.

²Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet, 1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.

³Debreceni Egyetem, Egészségügyi Kar, Gerontológia Tanszék, 4400 Nyíregyháza, Sóstói u. 2-4.

Kulcsszavak: idősügyi referens, társadalmi integráció, prevenció, képzés

Az idősödő társadalom egyik fontos kihívása az idősek társadalmi integrációja, testi-lelki egészségvédelme, az aktív idősödés kultúrájának kiépítése. Ehhez szükség van olyan szakemberekre, akik a helyi önkormányzatok munkájához és a helyi idősellátás szolgáltatásaihoz kapcsolódva képesek az idősek igényeinek és szükségleteinek megfelelő programok szervezésére.

A Családbarát Magyarország Központ EG-00140-003/2021 - Családbarát ország projektjének keretében szervezett Idősügyi referens képzés célja az volt, hogy a tanúsítványt szerzett idősügyi referensek képesek legyenek aktívan és jogkövető módon hozzájárulni az aktív idősödést segítő helyi programok előkészítéséhez, szervezéséhez és lebonyolításához, hatékonyan tudjanak együttműködni a települési önkormányzat illetékes szakembereivel, valamint az aktív idősödést támogató civil szerveződésekkel.

A kerekasztal beszélgetés során a képzést elvégzett meghívott szakemberekkel választ keresünk arra, hogy milyen tapasztalataik vannak a képzéssel kapcsolatban, mit adott nekik a képzés? Hogyan hasznosítják ezt a tudást, mivel foglalkoznak most, hogyan változott meg a szemléletmódjuk?

A Kerekasztal résztvevői:

Pállinkásné Balázs Tünde

alpolgármester, idősügyi referens

Dabas Önkormányzat

Sarkantyús Rita Szidónia

szakmai vezető

Veregyházi Kistérség ESÉLY Szociális Alapellátási Központ

Szűcs Ágnes

idősügyi referens, rendezvényszervező

Szepes Gyula Művelődési Központ

Újhelyi-Török Alexandra

egészségügyi ügyintéző

Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának Egészség- és Családügyi Osztály

Irodalomjegyzék:

Patyán László, Toldi Tamás, Tróbert Anett Mária: Idősügyi referens képzés. Családbarát Ország Nonprofit Közhasznú Kft., 2018.

Patyán László, Tóth János Imre, Tróbert Anett Mária, Wernigg Róbert: Idősebb generációk közösségi részvételének és személyközpontú gondozásának elősegítését célzó módszertan. Családbarát Ország Nonprofit Közhasznú Kft., 2019.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www. <https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia>

Az időskori depresszió

Livia Kollárová, Ľubica Libová, Ľubica Vanková, Michal Vavro,

Zuzana Nagy Gažová

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava; FZaSP sv. Ladislava, Nové Zámky

Kulcsszavak: depresszió, geriátriai depresszió skála (GDS), szűrés, szenior

Cél:

Kutatásunk célja volt felmérni a depresszió előfordulásának arányát az otthoni környezetben élő időseknél, továbbá ellenőrizni, hogy bizonyos kockázati tényezők (életkor, nem, krónikus betegség és fájdalom, alkohol fogyasztása, gyógyszer használata, társadalmi elszigeteltség és neuroendokrin változások) milyen hatással vannak a betegség előfordulására és végül feltérképezni, hogy a járóbeteg-ellátásban lévő idősek találkoztak-e depresszió szűréssel.

Módszertan:

A felméréshez egy anonim kérdőíves módszert választottunk, amely magában foglalta a Geriátriai depresszió skálát (GDS) és nem standardizált kérdéseket is tartalmazott. A hipotézisek ellenőrzésére a Chi-négyzet függetlenségi tesztet (p-érték) használtuk Minitab statisztikai programban, a kiválasztott szignifikanciaszint 0,05 volt.

Minta: A felmérést egy magán fogászati klinikán végeztük és 112 otthoni környezetben élő idős ember vett részt benne.

Eredmények:

A megkérdezett szeniorok 19,60%-nál volt jelen a depresszió, illetve annak valamilyen tünete. Az eredmények statisztikailag szignifikáns különbséget mutattak a depresszió előfordulásának gyakoriságában a válaszadók életkorával ($p = 0,0001$) és nemével ($p = 0,0002$) kapcsolatban. A vizsgált csoportnál nem tudtuk statisztikailag szignifikánsan bizonyítani a többi kockázati tényező hatását a betegség előfordulására (pl. társadalmi elszigeteltség: $p = 0,911$; krónikus

betegség: $p = 0,161$), bár ezek a tényezők is minden bizonnyal fontos szerepet játszanak az idősök mentális állapotában. A felmérésben azt is megvizsgáltuk, hogy az idősök találkoztak-e szűrővizsgálattal az időskori depresszió előfordulásával kapcsolatban. A 112 megkérdezett közül csak 10 (8,90%) válaszolt pozitívan, ez a csoport kizárólag nőkből állt, minden férfi válasza negatív volt.

Következtetés:

Amint az vizsgálatunk eredményéből is kiderült, a depresszió az idős emberek viszonylag gyakori mentális betegsége (a kérdezettek 19,60% számolt be depresszió illetve annak valamilyen tünete jelenlétéről), amelyik gyakrabban fordul elő nőknél (11,60%), mint férfiaknál (8,00%). Ami az életkort illeti, leggyakrabban a 85 év feletti korosztálynál volt bizonyítható depresszió (11,60%), míg a 65-74 éveseknél ez 4,40% volt és a 75-84 éves megkérdezettek 3,60%-nál volt kimutatható a depresszió jelenléte. A válaszadók 51,80% fejezte ki elégedetlenségét életének minőségével kapcsolatban. A depresszió szűrés az idősöknél a GDS eszköz segítségével segíthet a klinikai gyakorlatban a nővéreknek, hogy könnyebben felismerjék a betegséget.

Kapcsolat a levelező szerzővel:

PhDr. Mgr. Livia Kollárová, PhD.

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Bratislava;
FZaSP sv. Ladislava, ul. Slovenská 11, 940 34 Nové Zámky, Slovenská republika

+421 905 237976

livia.kollar@gmail.com

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Kognitív hanyatlás vagy integráció? – módszertani megközelítésben

dr. Kondé Zoltán

Általános Pszichológiai Tanszék, Pszichológiai Intézet, Debreceni Egyetem

Kulcsszavak: kognitív hanyatlás, integráció, intelligencia, kognitív kontroll

Az időskori kognitív változásokat egyes fejlődési modellek *hanyatlásként* tekintik. Az intellektuális teljesítmény, a hagyományos tesztalapú (pszichometrikus) elemzések adatain keresztül hanyatlónak mutatkozik, a fluid képességek (az új helyzetekhez történő adaptációt segítő összetevők, pl.: absztrakt, induktív gondolkodás; téri képességek; mentális sebesség) vonatkozásában markánsan, a kristályos képességek (tanulással elsajátított problémamegoldó készségek, pl.: nyelvi képességek; szókincs) vonatkozásában kis, vagy elhanyagolható mértékben. Más modellek a fejlődést *integrációnak* láttatják, mely a kognitív, interperszonális és emocionális készségek összehangolódásában, hatékony szerveződésében mutatkozik meg. Ez a megközelítés, éles megfogalmazásban, a kognitív hanyatlás empirikus igazolását műtermékné tekinti, ami abból származik, hogy a tesztelés, nincs tekintettel a fejlődés és teljesítmény társas, kulturális kontextusára. Mivel a tesztelési gyakorlat elsősorban az iskolai teljesítmény és előrehaladás predikciójának szándékával alakult ki és szükségszerűen dekontextualizált feladathelyzetekre hagyatkozik, a mérési kimenetek nem relevánsak az iskolai világon kívüli és a valóságos, kontextusa szerint változatos élethelyzetekben várható alkalmazkodásra nézve. Valóság-hű helyzetekben érhetők tetten azok az optimalizáló, kompenzációs, önszabályozó stratégiák, melyek segítségével a személy képes (akár a hanyatló kognitív képességek ellenében is) a változó környezeti kihívások közepette megválasztani és szükségletei szerint alkalmazni a megfelelő kognitív műveleteket.

A prezentációban két vizsgálat eredményein keresztül szemléltetjük a fentebbi dilemmát. A mentális rugalmasság életkori változásait tanulmányoztuk az önszabályozás mechanizmusainak

(végrehajtói kontrollfolyamatok) tesztelésével. Az eredmények a kognitív hanyatlás nézettel összhangban azt mutatták, hogy az idős személyek lényegesen rosszabb teljesítményt nyújtanak fiatalabb társaikhoz képest szabályozást igénylő (feladatok közötti váltásokat kívánó) helyzetekben, függetlenül attól, hogy a szabályozás támpontjai (váltások kiszámíthatósága, segítő jelzések, megválasztható váltások lehetősége) mennyire voltak hozzáférhetőek. A különbség annak ellenére is megmutatkozott, hogy a feladatjellemzők (ingerek, válaszlehetőségek) az idős személyekre lettek optimalizálva. Ugyanakkor megfigyeléseink az integrációs megközelítés kritikájával összhangban, arra utalnak, hogy a tesztelési körülmények kontextusa is jelentős tényező lehet az életkori különbségek megjelenésében.

A prezentáció végén az időskori kognitív változások tanulmányozásában is alkalmazható eszközt mutatunk be, amely a feladathelyzet kialakításában éppúgy, mint a feladatjellemzőkben hangsúlyt helyez a kontextus életszerűségének megőrzésére.

MAGYAR GERONTOLÓGIA 13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

Idős hozzátartozót gondozó családtagok erőforrásai a COVID-19 idején

Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária¹, Bagyura Márton², Dr. Széman Zsuzsa¹

¹ Semmelweis Egyetem

² Társadalomtudományi Kutatóközpont, Szociológiai Intézet

Kulcsszavak: idősellátás, családi gondozók, megterheltség, erőforrások, COVID-19

Előregedő társadalmunkban a gondozási igények növekedésével egyre nagyobb kihívás az idősellátás biztosítása. Az ellátórendszerek túlterhelődése miatt a családi gondozók szerepe növekszik. A COVID-19 első hulláma alatt, az idős hozzátartozót gondozó családtagok körében végzett kutatásunk elsődleges célja a családi gondozók megterheltségének vizsgálata volt. A kutatás másik fő területe a gondozási terhek hatása a munkahelyi, professzionális munkavégzésre, ezért elemeztük a gondozás és a munkahelyi kiégés kapcsolatát. Kutatásunk harmadik dimenziója a járványhelyzet hatása a gondozási folyamatra: felmértük a családi gondozók járványhelyzethez kötődő plusz terheit, a rendelkezésre álló erőforrásaikat, valamint szükségleteiket. Előadásunkban bemutatjuk a kutatás harmadik dimenziójához kapcsolódó eredményeket: melyek a családi gondozók COVID-19 első hulláma idején tapasztalt plusz terhei, mire lett volna szükségük a nehézségekkel való megküzdésben, valamint miből merítettek erőt a gondozást végző családtagok a megnövekedett terhek hordozásához.

Módszer, minta

Az adatgyűjtéshez online kérdőívet alkalmaztunk, melyet facebook-on, levelezőlistákon, weboldalakon tettünk elérhetővé. A kérdőívet 2020.04.30 – 2020.07.09 között összesen 1004-en töltötték ki, az adatok feldolgozása kvantitatív és kvalitatív módszerrel zajlott. A válaszadók közül 491-en végeztek gondozási tevékenységet a járványhelyzet idején is, előadásunkban a rájuk vonatkozó adatokról számolunk be.

Eredmények

A válaszadók a járványhelyzethez kötődően meglévő terheik fokozódásáról számoltak be, és számos új kihívással szembesültek. A gondozási terhek növekedése negatívan hatott a gondozói szerep szubjektív megélésére is.

A járvány idején idős hozzátartozót gondozók számos nehézséget említettek, amelyeket öt kategóriába soroltunk. A plusz terhet jelentő tényezők legnagyobb kategóriái a korlátozások, az ellátási nehézségek, valamint a mentális és pszichés megterhelődés. Ezek mellett megjelentek az objektív gondozási terhek növekedésére és az erőforrások csökkenésére vonatkozó válaszok is. A gondozási feladatok ellátásához is különféle segítségre lett volna szükségük a válaszadóknak, amelyek szintén besorolhatók voltak az előbbi öt kategóriába. Segítségre leginkább az ellátási nehézségekben, az objektív terhek csökkentésében és az erőforrások növelésében lett volna szükségük. Erőforrásként leggyakrabban a belső erőforrások, a kapcsolatok/ társas támogatás, valamint az életvitel egyensúlyát biztosító tényezőket nevezték meg.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Társadalmi innováció a DEAC-ban, az idősök fizikai aktivitásának fokozása érdekében

Lenténé Dr. Puskás Andrea

egyetemi docens, intézet igazgatóhelyettes, Debreceni Egyetem Sporttudományi Koordinációs Intézet, lpandrea@sport.unideb.hu

Kulcsszavak: egészségfókuszú mozgások, szubjektív egészségi állapot, egészséges életmód iránti attitűd, DEAC

A Debreceni Egyetemi Atlétikai Clubnál (DEAC) egy Pilot program keretében azt modelleztük, hogy egy alapvetően versenysport szakosztályokat működtető sportegyesület hogyan válhat képessé egészségfókuszú szolgáltatások nyújtására, azaz hogyan tud képzett szakemberek által felügyelt rendszeres testmozgási és sportolási lehetőséget biztosítani a lakosság szélesebb rétegei számára.

Módszer:

A program résztvevői egy éven keresztül 10 féle egészségfókuszú mozgásprogramon vehettek részt. Ezen időszak alatt azt vizsgáltuk, hogy milyen hatások figyelhetők meg a sportoláshoz, egészséges életmódhoz kapcsolódó attitűd, valamint az egyéni szubjektív egészségi állapot vonatkozásában. A kutatásban 101 önkéntes személy (8 férfi és 93 nő; átl. életkor: $49,9901 \pm 10,8816$ év) vett részt 12 hónapon keresztül, heti minimum 2 alkalommal. A célcsoport tagjaiból 3 alcsoport lett kialakítva: (a) 60 évnél idősebb életkorúak (22 fő, ebből 1 férfi és 21 nő; átl. életkor: $65,0263 \pm 4,4933$ év); (b) túlsúlyos személyek (41 fő, ebből 7 férfi és 34 nő; átl. életkor: $48,0976 \pm 7,0527$ év) és (c) gerinc- vagy ízületi probléma kockázatának kitett felnőttek (38 fő, ebből 38 nő; átl. életkor: $43,3421 \pm 8,4543$ év). A kontroll csoport létszáma

105 fő volt (14 férfi és 91 nő; átl. életkor: $47,6571 \pm 13,7588$ év), akik a célszemélyek alcsoportjaihoz korban és nemben megfelelően 3 alcsoportba lettek sorolva.

Az adatfelvétel során kérdőíves felmérést és fizikai vizsgálatot végeztünk a cél és a kontroll csoportnál egyaránt. Kérdőíves vizsgálattal a megkérdezettek szubjektív egészségi állapotában, egészséges életmód iránti attitűdjében, illetve motivációiban és akadályaiiban bekövetkező változásokat kívántuk feltárni. A megkérdezések a 12 hónapos program indításának kezdetekor, majd annak végeztével történtek. A fizikai vizsgálatok során szisztolés és diasztolés vérnyomásmérés, testösszetétel vizsgálat és az edzettségi szint megállapítása történt. A fizikai paraméterekben bekövetkező változások feltárására a COVID-19 járványhelyzet miatt nem kerülhetett sor, mivel a kimeneti adatfelvételt annak kontakt jellege, valamint a célcsoport veszélyeztetettsége miatt (idősek, túlsúlyos személyek) nem tudtuk elvégezni.

Eredmények:

A kutatás során kapott eredmények megerősítették, hogy rendszeres testedzés hatására jelentős javulás érhető el a szubjektív egészségi állapotban, valamint az egészségtudatos viselkedéssel és az egészséges életmóddal kapcsolatos attitűdökben. Emellett jelentősen csökkenthető az egészséges életmódbeli viselkedés motivációit és gátjait tekintve az egyedüllétből és támogatottság hiányából fakadó akadály mértéke, az időhiány miatti akadály, illetve a rossz alap egészségi állapot okozta hátráltatás mértéke is. Az időskorúak esetében a gyógytornászok által vezetett funkcionális edzések - amelyek figyelembe vették az életkori sajátosságokat, alapbetegségeket és a fizikai állapotot - bizonyultak hatékonynak. A kontroll és célcsoportban a számítógép használatával kapcsolatos szokások változtak az attitűdváltozás vizsgált paraméterei közül, melynek hátterében a SARS-CoV-2 koronavírus által okozott világjárvány miatti online oktatás és a home office bevezetése állhat.

Összességében elmondható, hogy a résztvevőknek sikerült az életmódjukban olyan változtatásokat beépíteni, amelyek eredményeképpen egészségi állapotuk, fizikai és mentális állapotuk javult.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Különböző közegben végzett progresszív balance tréning hatékonyságának vizsgálata nyugdíjasok körében

Miszory Erika Viktória^{1,2}, Járomi Melinda Dr.³, Pakai Annamária⁴

¹Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Egészségtudományi Doktori Iskola, Pécs

²Honvédség Egészségügyi Központ Hévízi Mozgásszervi Rehabilitációs Intézet, Hévíz

³Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Fizioterápiás és Sporttudományi Intézet, Pécs

⁴Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Ápolástudományi, Alapozó Egészségtudományi és Védőnői Intézet, Szombathely

Kulcsszavak: egyensúlyfejlesztés; idősek; mozgásterápia; talajtorna, vízi torna

Bevezetés:

Az egészségügyi ellátás javulása az egész világon a várható élettartam növekedését vonta maga után, amely a születési szám csökkenésével párhuzamosan az idős korosztály arányának a növekedését eredményezte. Az öregedés számos anatómiai és fiziológiai változással jár, mint például az izomerő gyengülése, az elesések számának emelkedése, vagy a csontsűrűség csökkenése. A 65 év felettiek 30%-a évente egyszer legalább elesik, amely után 20%-uk orvosi ellátásra szorul. A magas mortalitási arány mellett egyéb káros hatása is van az elesésnek, mint például a mobilitás korlátozottsága, a fogyatékoság, a társadalmi elszigeteltség, a bizonytalanság és a félelem, ezért a prioritás az esések gyakoriságának csökkentése lenne, aminek hatásai megmutatkoznának az egészségügyi költségeken, és a betegek életminőségén is.

Célkitűzés:

Célunk volt megvizsgálni és összehasonlítani egy progresszív, vízben és talajon végzett egyensúlyfejlesztő mozgásprogram hatékonyságát nyugdíjasok körében.

Módszer:

A kvantitatív, prospektív kutatásunkat Zalaegerszegen végeztük el 2018-ban. A betegtoborzás internetes toborzás útján történt. Beválasztási kritérium: 60 év feletti nyugdíjas, megfelelő kooperációs készség, legalább 1 elesés, vagy eleséstől való félelem az elmúlt egy év során. Kizárási kritérium volt a súlyos vestibuláris, auditív és vizuális zavarok, önálló járástávolság <10m, instabil cardiopulmonális betegség, vizelet és széklet inkontinencia, lázas állapot, kifejezett varicositas, fertőző megbetegedések, csonttörés az elmúlt 1 évben, operatív beavatkozás az elmúlt fél év során. A kutatásban résztvevő betegeket (n=20) véletlenszerű módon, mechanikai mintavétellel, 1:1 arányban 2 csoportba osztottuk: vízi tornát (9 nő, 1 férfi, átlagéletkor: $64,7 \pm 6,15$ év) és talajtornát (10 nő, átlagéletkor: $64,7 \pm 3,02$ év) végző csoportba. A vízi torna indifferens hőfokú vízben és 140 cm vízmélységben történt. Mindkét csoport tagjai 3 hónapon keresztül, heti három alkalommal, 60 percen át végeztek gyógytornász irányítása mellett multi komponensű, progresszív balance tréninget. Mindkét csoport 5 perces általános bemelegítő részt követően 15 perc időtartamban a törzs,- a felső és alsó végtagi izomzat erősítését célzó gyakorlatsort végzett, majd 30 perc egyensúly tréning következett - különböző balance eszközök felhasználásával és testhelyzetek változtatásával. Levezetésként 10 perces stretching és levezető gyakorlatsorral zárult a mozgásprogram. A progressziót az ismétlésszám emelése és az alkalmazott eszközök (instabil alátámasztási felszín, stb.) jelentették. A torna során a gyógytornász Borg skála alapján ellenőrizte a résztvevők megterhelésének mértékét – mely 12-14-es értékig volt megfelelő a 20-as skálán. A program kezdetén és végén felmértük az antropometriai adatokat, a Berg Balance skála (BBS), Timed Up and Go (TUG), Standing Balance (SB) teszteket. Adatelemzéshez leíró statisztikát (átlag, szórás, relatív gyakoriság) és kétmintás páros t-próbát alkalmaztunk. A statisztikai adatok elemzését az IBM SPSS Statistics Version 22 programmal végeztük el. Az eredményeket $p < 0,05$ mellett tekintettük szignifikánsnak.

Eredmények:

A vízi csoport átlagos BMI értéke a program végére szignifikánsan csökkent ($p=0,0229$). A BBS pontszámok alapján a vízi és a szárazföldi csoporton belül egyaránt jelentős javulás volt mérhető a tornák hatására ($p<0,001$), de a két csoport között szignifikáns eltérés nem mutatkozott ($p=0,29$). A vízi csoportban a TUG teszt eredménye szignifikáns ($p=0,0015$) fejlődést mutatott, 31,19%-kal gyorsabban hajtották végre a feladatot. A talajtornát végző csoport körében egyaránt erős szignifikancia mutatkozott ($p=0,0011$), 22,66%-kal csökkent a teszt elvégzéséhez szükséges idő. A két csoport között nem mutatkozott szignifikáns különbség ($p=0,41$). A statikus egyensúlyt mérő SB tesztnél a két csoportot összehasonlítva a talajtornát végző csoportban volt megfigyelhető nagyobb arányú javulás a két végtag esetében ($p>0,05$), de számottevő különbség nem mutatkozott a csoportokon belül ($p>0,05$), és a csoportok között sem ($p>0,05$).

Következtetés:

A vízi környezet egy biztonságos és hatékony közeg az idősök fizikai állapotának javításához, mert számos krónikus mozgásszervi rendellenesség esetén is nemcsak, hogy könnyedebb mozgást tesz lehetővé, de ajánlott is. Ezzel szemben a talajon végzett torna előnye, hogy jobban hasonlít a mindennapi élet körülményeihez. Az eredmények alapján elmondható, hogy a különböző közegben végzett mozgásprogramok hatékonyak az egyensúlyfejlesztés szempontjából, függetlenül az alkalmazott közegtől.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Idősek az infokommunikációs térben – lehetőségek és kihívások

Older people in the infocommunication space - opportunities and challenges

Nádasdi Kristóf Zsolt¹ – Győri Anita²

¹adjunktus, Debreceni Egyetem, Egészségügyi Kar, kristof.zsolt@foh.unideb.hu

²végzős egészségügyi szervező Debreceni Egyetem, Egészségügyi Kar

Kulcsszavak: idősek, infokommunikációs technológiák, életminőség

Az idősek infokommunikációs technológiákkal történő interakciója pozitívan befolyásolhatja szellemi tevékenységüket és összességében jó hatással lehet a mentális egészségük serkentésére. Ez a mentális stimuláció javíthatja a memóriájukat is. Az IKT-t használó idősek úgy érzik, sokkal magabiztosabbak és kevésbé vannak elszigetelve a társadalomtól, megnövekednek látják a társadalmi támogatást és társadalmi interakciót, jobb kognitív képességekkel rendelkeznek, fennmaradhat a függetlenség érzése a mindennapi életükben és körükben alacsonyabb szintű depressziót mérnek a kutatók. Az IKT-t megfelelő szinten alkalmazó személyek akár magasabb hozzáadott értéket is képviselhetnek közösségükben, mivel képesek átadni bölcsességüket és tudásukat a fiatalabb generációknak a fejlett technológián keresztül is. A fentiek következtében csökken a digitális szakadék, javulhat a személyes életminőség, a függetlenség és autonómia fenntartása a mobilitást is fokozza, kialakulhat és működhet a személyre szabott integrált szociális és egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés, így a digitális kompetenciák színvonalas alkalmazása alapvetően, összességében pozitívan tud hatni az idősek saját életére és a hozzájuk tartozókéra is (Blazun, 2013).

Jelenleg – főleg az elmúlt évtizedekhez képest – a kifejezetten idősebbek számára készült technológiai eszközök és megoldások felé mutatott igény, ennek következtében pedig ezek piacképessége is fellendülésben van. A gerontechnológia – melynek területéhez tartozik

minden olyan okos szolgáltatás és technikai innováció, amely az idősek életminőségét javíthatja – segíthet a sikeres öregedésben és az önálló élet fenntartásában. A kapcsolati szolgáltatások erősíthetik a szocializációt és csökkenthetik az esetleges ellátási költségeket (Peterson & Prasad, 2011). 2020-ban az idősekkel kapcsolatos médiavisszhang minden eddiginél kiemelkedőbb volt a magasabb egészségi kockázat és a korona vírussal szembeni nagyobb veszélyeztetettség miatt (Köttl, Tatzer & Ayalon, 2021).

Amikor az idősek az IKT lehetőségeket használják, számos kedvező hatással találkozhatnak. Digitális tudásuk fejlődésével csökkenhet a kirekesztődésük, ezzel együtt a magány érzete is, egészségi állapotuk folyamatos monitorozásával lassítható az egészségromlás, addig ismeretlen, új információkhoz tudnak hozzájutni, mely által fenntarthatják vagy növelhetik a mentális kondíciójukat. Kialakíthatják és menedzselhetik a családi és baráti kapcsolattartást, távolabb élő személyekkel tudják felvenni a kapcsolatot, illetve, ha mindezekben fiatalabb családtagjaik segítik őket, szorosabb családi köteléket és intergenerációs hasznot is hoz a folyamat (Bene, Móré & Zombory, 2020). Figyelmet kell fordítani arra ugyanakkor, hogy a pozitív tényezők mellett megjelenhetnek a negatív vonatkozások is. Ezek magában foglalhatják azokat az érzéseket, amelyek a személyes kontaktus hiánya miatt keletkeznek, olyan egészségi hatások erősödhetnek, mint a szem terhelése, a hosszabb ideig tartó ülés miatt rosszabbodó testtartás, internetes visszaélések célpontjai lehetnek az idősek, esetleg felmerülhet körükben is internet-és okoseszköz függőség.

Előadásunkban az idősek és az IKT kapcsolatát vizsgáljuk a tanulás, a magányosság az egészségügy és egyéb, általánosabb területek vonatkozásában a nemzetközi szakirodalmon keresztül.

Irodalom:

1. Bene, Á., Móré, M., & Zombory, J. (2020). A digitalizáció néhány elemének időseket érintő hatásai - karantén előtti helyzetkép. *Magyar Gerontológia*, 12(39), 29-51.
2. Blazun, H. (2013). *Elderly People's Quality of Life with Information and Communication Technology (ICT): Toward a Model of Adaptation to ICT in Old Age*. University of Eastern Finland, Dissertations in Social Sciences and Business Studies, no 59.
3. Köttl, H., Tatzer, V. C., & Ayalon, L. (2021). COVID-19 and Everyday ICT Use: The Discursive Construction of Old Age in German Media. *The Gerontological Society of America*, 10(10), 1-12.

MAGYAR GERONTOLÓGIA 13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

Időskori panaszok és a gyógynövények kapcsolata

Geriatric complaints and medical herbs relationship

Pásztk Norbert¹, Dr. Kiss-Tóth Emőke², Dr. Kopkáné Plachy Judit³

¹mestertanár, Miskolci Egyetem, Egészségtudományi kar

²dékan, Miskolci Egyetem, Egészségtudományi kar

³adjunktus, Miskolci Egyetem, Egészségtudományi kar

Kulcsszavak: gyógynövény, időskori panasz, megelőzés, természetes gyógymód

A körülöttünk lévő természet elláthat minket olyan gyógyító növényekkel, amelyek segítségével könnyebben tudjuk átvészelni és kezelni a mindennapi problémákat, betegségeket. A gyógynövények jelenleg ismét reneszánszukat élik, és egyre többen mernek hozzájuk fordulni egészségük megőrzése érdekében (Bernáth, Németh, 2007).

Idősebb korban még nagyobb hasznukat vehetjük, hiszen génjeink, környezetünk vagy életvitelünk következményeként ekkor számos betegség felütheti fejét, melyek ellen a küzdelem már nem olyan egyszerű egy 60 év feletti szervezet számára. Manapság egyre jobban növekszik az idősök között a szív és érrendszeri, valamint a mozgásszervi megbetegedések száma, melyek a vezető megbetegedési csoportok között találhatók ebben a korosztályban (<http://www.ksh.hu>).

A testnek ekkor már nehezebben működnek az életfolyamatai, ezek könnyen eltolódhatnak a rossz irányba, az immunrendszer sem működik teljes kapacitással és akár egy kisebb betegség is hosszútávon kihat az egészségre.

A gyógynövények segítségével számos betegség megelőzhető, kezelhető vagy éppen segítségükkel az egészség helyreállítható. Csupán körül kell néznünk a minket körülvevő természetben és megtalálhatjuk a számunkra megfelelő növényt.

Hazánk rendkívül jó természeti adottságai miatt bővelkedünk gyógynövényekben, körülbelül 400 féle található nálunk, mely egész Európa szerte igen jelentős mennyiségnek számít. Egy-egy növény igazán komplex gyógyító hatással rendelkezik és akár többféle panasz kezelésére is használható. Megfelelő körültekintés mellett alkalmazva pedig nagy biztonsággal és igazán jó eredményekkel alkalmazhatóak. Magyarország természeti adottságai lehetővé teszik, hogy számos gyógynövény közül válogathassunk és segítségül hívjuk őket betegségek megelőzéséhez vagy éppen gyógyításához. Kiegészítő terápiaként nagyon hasznosak lehetnek akár az időskori megbetegedések esetén is (Bernáth, Németh, 2007).

Cél és módszer:

A kutatásban szerettük volna feltérképezni az időskori panaszok és betegségek, illetve a gyógynövények használatának, valamint az egészséges életmódnak a kapcsolatát és a 60 év felettiek gyógynövényekről való véleményét, melyet saját összeállítású, internetes kérdőív segített, melyet 123-an töltöttek ki.

Eredmények:

A kérdőívre érkezett válaszok alapján a válaszadók, ha tehetik, szívesen alkalmazzák a gyógynövényeket, sokat ismernek közülük és megbíznak azok jótékony hatásában, többek között azért, mert elég sok pozitív tapasztalatuk volt már használatukkal kapcsolatban.

Egyik, kérdőívben feltett kérdésünkre érkezett válaszok alapján az alábbi gyógynövényeket alkalmazzák leggyakrabban az idős emberek a házi patikában: galagonya, citromfű, kakukkfű, fekete nadálytő, borsmenta, csalán, levendula, zsálya, kamilla, körömvirág, gyömbér, csipkebogyó, útifű, dió és a cickafark.

Leggyakrabban teák, étrend kiegészítő tabletták, kapszulák formájában használhatóak fel ezek a növények, de készíthető belőlük gyógynövényes fürdő, olajos és alkoholos kivonat, valamint kenőcs is akár, illetve nagy részük ételek ízesítésére is használható vagy akár salátaként is fogyasztható.

Egytől egyig mindegyik felsorolt növény igen hasznos lehet az idősebb korosztály számára is, de rajtuk kívül még más növényeket is érdemes ismerni és alkalmazni.

A biztonságos gyógynövény használathoz tudni kell, hogy mire, milyen formában és mennyi ideig alkalmazhatóak, illetve, hogy rendelkeznek-e esetleg valamilyen mellékhatással, ellenjavallattal vagy gyógyszerekkel való kölcsönhatással (Szendrei, Csupor, 2009).

Az egészséges emberek tudnak dolgozni, eredményeket létrehozni, teljes életet élni és legtöbbet tenni a társadalomért. Az egészséges életmódra nevelést, a népegészségügyi programokat már fiatal korban el kellene kezdeni, beleszöve az átadott tudásanyagba a komplementer medicina lehetőségeit, többek között a gyógynövények ismeretét is. A gyógynövények lehetőséget adnak arra, hogy az emberek segítsenek magukon, és megtanulják a saját kompetenciahatáraikat az öngyógyítás területén.

Azonban a tapasztalat azt mutatja, hogy nagyon sok ismeretterjesztő programra, előadásra lenne szükség ahhoz, hogy a tévhiteket eloszlassuk és biztonságosabbá tegyük a házi patikákban is a gyógynövények használatát.

A kutatásban bemutatjuk az idősek számára ajánlott legfontosabb hazai és külföldi gyógynövényeket, amelyek megfelelő körültekintés mellett biztonságosan alkalmazhatóak.

Irodalomjegyzék:

1. Szendrei, K. – Csupor, D. (2009): Gyógynövénytár. Medicina Könyvkiadó Zrt.
2. Bernáth, J. – Németh, É. (2007): Gyógy-és fűszernövények gyűjtése, termesztése, felhasználása. Mezőgazda Kiadó, 3. kiadás

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

Telemedicina jelentősége a pandémia időszakában

Paulikné Varga Barbara^{1,2}

ORCID: 0000-0001-9217-0135

¹Tanársegéd, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Egészségtudományi Intézet,
Egészségügyi Informatikai nem önálló Tanszék 4400 Nyíregyháza Sóstói u. 2-4.

²PhD hallgató, Debreceni Egyetem Társadalomtudományi Doktori Tanács Ihrig Károly
Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola

Kulcsszavak: telemedicina, pandémia, idősek internethasználata, egészségügyi ellátás

A világjárvány idején az infó- és telekommunikáció szerepe az egészségügyi ellátásokban különösen felértékelődött. A kapcsolattartás alternatív módját tették lehetővé az orvos és páciense között az online kommunikációs formák. A mindennapi használatban elterjedt eszközök azokban az esetekben, amikor nincs feltétlenül szükség közvetlen személyes találkozásra, illetve a vészhelyzetben megelőzheti a szükséges személyes találkozást a távkonzultáció. A távkonzultáció lehetőségének a hatékonyságát azonban számos tényező befolyásolhatja, amelyeket mindig szükséges mérlegelni, és számításba kell venni azokat a körülményeket, amelyek a sikeres távkonzultációt, annak hatékonyságát akadályozhatják.

A járványkezelés egyik alapszabálya, hogy a fertőzés terjedésének megakadályozása érdekében elkülönítést, távolságtartást kell alkalmazni. Ehhez igazodva a koronavírus okozta pandémia idején az alap- és járóbeteg ellátó rendszerben a járvány megfékezése céljából – központi protokoll ajánlására – a személyes orvos-beteg találkozások számának minimalizálására törekedtek. Az egészségügyi szolgáltatás feladatainak ellátása végett viszont fenn kell(ett) tartani a betegekkel a kapcsolatot, ami újabb problémákat is felszínre hozott. Így annak számításba vételét, hogy nem minden beteg rendelkezik megfelelő eszközökkel, szakismerettel, hogy képes legyen megfelelő színvonalon kezelni az infókommunikációs eszközöket. Nincs

mindenütt kiépített hálózat, másrészt a háziorvosi praxisokban sem biztos, hogy ismerik azt a technológiát, ami a távdiagnosztizáláshoz pontos és jól értelmezhető minőségben tudja megjeleníteni a leleteket. Mindezek ellenére, azokban az esetekben, ahol már korábban kialakult személyes kapcsolat az orvos és a beteg között, ismert a beteg kórtörténete, és kénytelenek a telemedicinát használni, éppen a legjobb értelemben vett hivatásukat gyakorolják. Más szituációban azonban óriási felelősséget és etikai terhet jelent az orvos számára a diagnosztizálás. Ezt ugyan könnyíthetik a labor, a képalkotó diagnosztika korábban elkészült leletei, a közvetlen kommunikációt teremtő online rendszerek, de egy új diagnózis kialakításának vannak érzékeléssel megerősíthető feltételei is, amelyeket ugyan nem lehet kiváltani, de a rendkívüli helyzetben a tét az, hogy a körülményekhez képest minél jobb ellátásban részesüljön a beteg.

Jelen tanulmány célja, - korábbi empirikus kutatásokra alapozva, annak feltárása, hogy a technológiai eszközök használatára és az egészségügyi ellátás során történő alkalmazására az idős korosztály mennyire tekinthető felkészültnek. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) 2017. évi felmérése alapján megállapításra került, hogy a 60 év feletti lakosság körében leginkább az életkor és az iskolai végzettség befolyásolja az internetezési szokásokat (net 1). Bene és munkatársainak (2020) kutatása azt hangsúlyozza, hogy az idős kor időt és lehetőséget nyújt az önképzésre, az új lehetőségek felfedezésére. Ezt az új technológiák, okos eszközök használata iránti hajlandóságot és fogékonyságot szemlélteti az is, hogy az NMHH 2020. évi felmérésében már a megkérdezettek 52%-a nyilatkozta, hogy a családi kapcsolattartásra – akadályoztatásuk esetén– videohívást kezdeményeznek. Az akadályoztatás és a fertőzésektől való félelem a pandémia alatt fokozottabban érvényesült. A betegek a telemedicina előnyeként említik ezen kívül, hogy kisebb mértékű munkahelyi, illetve időbeni kiesést okoz, és az utazási költség is elmarad. Az egészségügyi intézmények számára a hatékonyságnövelés, valamint az idős, egyedül élő betegek egészségi állapotának naprakész nyomon követése jelenti a pozitívumot. Jelen infokommunikációs állapotot figyelembe véve, a telemedicina veszélyeiről sem szabad megfeledkezni. Mindenképpen szükség van a betegek és az egészségügyi szakdolgozók adatkezelési és adatvédelmi oktatására, valamint a technológiai továbbképzésre (net 2). Megállapítható, hogy nem minden betegség esetén alkalmazható ez a módszer, de mára már megkerülhetetlenné vált (Daragó és tsai. 2013).

A telemedicina a jelenlegi járvány idején már bizonyította életképességét, nagyrészt az ügyintézés, a szervezés, a nyilvántartás adminisztrációjában, de jelentős eredményeket mutatott fel a hatékony gyógyításban is. Fejlesztése nagy kihívás mind az informatika, mind az orvostudomány számára.

Felhasznált irodalom

- Bene Á, Móré M, Zombory J. (2020): A digitalizáció néhány elemének időseket érintő hatásai– Karantén előtti helyzetkép, Magyar Gerontológia, 12 (39), 29-51.
- Daragó L, Jung Zs, Ispán F, Bendes R, Dinya E. (2013): A telemedicina előnyei és hátrányai, Orvosi hetilap, 1167-1171

Internetes hivatkozás

- net 1: Lakossági internethasználat Online kutatás 2017. Forrás: Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság, https://nmhh.hu/dokumentum/195102/lakossagi_internethasznalat_2017.pdf,
letöltés: 2021.10.20.
- net 2: Kaspersky_Healthcare-report-2021_eng.pdf (kasperskycontenthub.com), letöltés: 2021.11.20.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

COVID -19 pandémia Magyar oltatlan idősök oltási attitűdjei, pszichológiai és demográfiai jellemzői

Pék Győző, PhD¹, Kaszás Adrienn², Órsi Balázs³

¹ny. egyetemi docens, Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Pszichológiai Intézet

²PhD hallgató, Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Pszichológiai Intézet

³egyetemi tanársegéd, Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Pszichológiai Intézet

Kulcsszavak: COVID -19 pandémia, oltatlan idősök, oltási attitűdök, kommunikációs stratégia

Módszer:

A pandémia kapcsán az oltatlanok magyar mintájának kérdőíves felmérésének összehasonlító elemzését végeztük el pszichológiai és demográfiai szempontok alapján. A vizsgálati adat felvétel 2021 augusztus 27.-től október 13.ig tartott. A résztvevők 18 éven felüliek, akik még nem kaptak semmilyen oltást a COVID-19 vírus ellen.

Az alkalmazott módszer: on-line kérdőíves felmérés.

A felmérés nem politikai, hanem tudományos célú, és eredményei reményeink szerint hozzájárulnak a COVID- 19 járvány szakszerűbb kezeléséhez. A felmérés a magyar team mellett lengyel, szlovén és román egyetemi kutatókkal való együttműködésben valósult meg.

A vizsgálati dimenziók a következők:

Jóllét a járvány idején

Depresszió, szorongás és stressz (DASS21)

Oltási attitűdök (VAX)

Oltási információ források

Vallásosság

Demográfiai mutatók

Eredmények:

Az előadás a magyar eredmények első feldolgozásának leglényegesebb szempontjainak bemutatására koncentrált. A vizsgálatban 478 személy, 113 férfi, 363 nő, 2 „egyéb”-ként azonosított személy vett részt. Az adatok első feldolgozásából is szembeötlő, hogy az oltatlanok mintájában láthatóan nagyon sokan nem hiszik, hogy fennállna annak a veszélye, hogy megbetegednek a COVID-19 vírus miatt. A vizsgált oltatlanok 42 %-a nagyon biztos abban, hogy a vakcina nem fog működni, 30.6% fél, hogy a vakcina miatt meg fog fertőződni. Általában nem érzik magukat biztonságban az oltások után, továbbá félnek annak még fel nem fedezett következményeitől, illetve a természetes immunitásban jobban bíznak. 61.8% kifejezetten nem akar vakcinát saját maga számára, a jövőben sem. 67.3% szeretné megvárni, hogyan működnek az oltások más embereknél. Az feldolgozás folyamán azonosítani lehetett a kifejezetten oltáselleneseket. Őket politikai hovatartozásuk alapján, vallásosságuk szerint és lakóhelyüket tekintve is elemeztük. Az elemzések segítenek fontos szempontokat azonosítani az oltatlan idősokkal kapcsolatos kommunikációs stratégiák kialakításánál.

Eredményeinknek a párhuzamosan lezajlott nemzetközi vizsgálatokkal összefüggésben való értelmezése is része a célkitűzéseinknek.

MAGYAR GERONTOLÓGIA 13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

PKSZAK MAJÁLIS- a generációk évében

Rajzik Alexandra

Pécs és Környéke Szociális Alapszolgáltatási és Gyermekjóléti Alapellátási Központ és

Családi Bölcsőde Hálózat /PKSZAK/

Iroda@pkszak.t-online.hu

Kulcsszavak: izoláció, elmagányosodás, szabadidő hasznos eltöltése, aktív időskor, generációk közötti kapcsolat,

Az intézmény - PKSZAK

Pécs és Környéke Szociális Alapszolgáltatási és Gyermekjóléti Alapellátási Központ és Családi Bölcsőde Hálózat

A PKSZAK a Pécsi Többcélú Agglomerációs Társulás fenntartásában működik. A társult 42 önkormányzat közül 28 település területén lát el szociális alapszolgáltatási és gyermekjóléti alapellátási feladatokat. Illetékességi területén öt mikro-központ működtetésével történik az idősek nappali ellátása. A központok, Bakonya, Baksa, Görcsöny, Orfű és Szalánta településeken működnek. A klubokban, a mindennapokban az idősek csoportos foglalkoztatását egy-egy felsőfokú végzettséggel rendelkező szociális munkatárs végzi. Ezek a foglalkozások a tagok egészségi, fizikai valamint mentális épségét szolgálják. A heti tematika fő pillérei a kognitív- és kreatív képességfejlesztés, a csoport- és csapatjátékok, a paraméterek ellenőrzése és egészségnapok, illetve a szabad játéknappal társas- és kártyajátékokkal. Ezen kívül természetesen minden nagyobb ünnepről és jeles napról megemlékezünk. Az intézmény külön figyelmet fordít az olyan közösségi rendezvényekre, amelyeken lehetőség nyílik az 5 idősek klubjába járó ellátottak találkozására. Ezek, kronológiai sorrendben a Majális, az Almafesztivál és az Idősek világnapja. A konferencián, a 2019-ben megrendezésre került Majális rendezvényünk programját - mint jó gyakorlatot - kívánjuk bemutatni.

Majális

Mi hívta életre a rendezvényt?

A Majálisokat 2008 - az intézmény megalakulása - óta folyamatosan megtartjuk, az utóbbi hét alkalommal pedig mindig valamilyen fő téma köré rendezzük a programot. Legutóbb, 2019-ben az éves mentálhigiénés programterv a "Generációk éve" címet kapta, így a Majálison a generációk összetartozása is hangsúlyosan jelent meg. A játékok egy elképzelt úrutazást szimbolizáltak és minden egyes feladatnál a cél az volt, hogy idősek és gyerekek együtt szórakozva oldják meg azokat.

Mit szeretnénk adni vele?

Az egész társadalom számára fontos cél, hogy az időskorúak ne veszítsék el önállóságukat, ne szigetelődjenek el, hanem továbbra is a szűkebb vagy tágabb közösség hasznos tagjának érezzék magukat. A minden korosztály számára kedvező társadalom kialakításának alapköve, a generációk közötti kapcsolattartás erősítése, ezzel párhuzamosan a generációs feszültségek enyhítése. Az idősek szemlélete, életfelfogása, a teljes élet megélése iránti igényük megőrzése más gondolkodási módokat és stratégiákat kíván meg a társadalom nem idős tagjaitól, illetve az idősekkel foglalkozó intézményektől is. Egy ilyen program interakciói, erősíthetik mindkét társadalmi réteg önértékelését, önbizalmát, fizikai erőnlétét és mentális frissességét. Mindenekelőtt pedig rengeteg szeretetet adhatnak egymásnak közben. A program célcsoportját a nappali ellátást igénybe vevő időskorú személyek és az idősek nappali ellátását nyújtó nappali intézmény ellátási területén működő közoktatási intézményeken tanuló fiatalok jelentették. Az öt mikro- térségből közel 120 idős és nagyjából 30 gyerek vett részt, így az intézmény munkatársaival, néhány önkéntessel és az iskola pedagógusaival együtt körülbelül 200-an voltak jelen a rendezvényen.

Miért tartottuk fontosnak a generációk találkozását?

A feltételezésünk, amely szerint a generációk találkozása erősíti a szociális kapcsolatokat, növeli a bizalmat, toleranciát: beigazolódott!

Azt tapasztaltuk, hogy mindkét csoport közelebb került egymáshoz, növekedhetett a másik irányában tanúsított empátia és tolerancia. Az egymás felé közvetített pozitív érzések a feladat elsajátítása során jelentős hatást gyakoroltak mind az egyéni-, mind a csoportteljesítményre. A

csoportban gyakorolt új szerepek a tagoknak megnövekedett biztonságot adtak. A feladatvégzésben és a másik szolgálatában elkötelezettebbekké váltak. A fiatalok számára az idősök körében eltöltött idő növelte alkalmazkodó képességüket, elfogadó magatartásukat az idős korosztály felé, ez természetesen fordítva is igazolódott. A kooperációs kapcsolatokban megerősödött a csoportkohézió.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Időskori depresszió az alapellátásban

dr. Rekenyi Viktor^{1,2}, dr. Kolozsvári László Róbert^{1,2}

¹Családorvosi és Foglalkozás-Egészségügyi Tanszék, Általános Orvostudományi Kar,
Debreceni Egyetem

²Egészségtudományok Doktori Iskola, Debreceni Egyetem

Kulcsszavak: időskor, depresszió, alapellátás

Öszülő társadalmunkban az időskorral kapcsolatos kérdések egyre kiemeltebb figyelmet kell, hogy kapjanak. A szomatikus betegségek mellett fokozottan kell figyelni a mentális zavarok problémakörére. A mentális zavarok közül kiemelkedik a depresszió jelensége, amely mind a gyakorisága, mind az életminőségre gyakorolt súlyos romboló hatása miatt több figyelmet kell, hogy kapjon, különösen az alapellátásban.

Az időskori depresszió prevalenciája 5-10% környékére tehető, valamint a befejezett öngyilkosságok száma is növekvő tendenciát mutat az életkorral párhuzamosan, aminek elsődleges rizikófaktora a depresszió. Az időskori depresszió háttértényezői között fontos kiemelni a nem szerepét, az özvegyiséget, mint állapotot, a magányosságot, az alacsony szociális/családi támogatást, illetve a dependenciát. A depresszió kapcsolatban áll még számos életmódbeli és táplálkozási szokással, valamint krónikus betegségekkel is.

A depresszió korai felismerése a krónikusan beteg, idős páciensek körében az alapellátás feladata, viszont felismerését megnehezíti annak tünetszegénysége. Előzetes kutatások is azt igazolják, hogy a krónikus betegségben szenvedő idősek hajlamosabbak a depresszióra, ami ezeknek a betegségeknek a prognózisára negatív hatással van. Jellemzően csak egy-két tünet utal hangulatzavarra, melyek sokszor testi betegség, vagy kognitív deficit (pszeudodemencia) formájában vehetők észre, ezáltal a páciens és a háziorvos is félreértelmezheti a depresszióra

utaló jeleket. Mindezek mellett a mentális betegségekhez kapcsolódó stigmatizáció is szerepet játszhat idősök körében abban, hogy nem jelentik a hangulatzavarral kapcsolatos tüneteiket.

Az egészségügyi ellátó intézmények közül az alapellátásban dolgozóknak van a legnagyobb hozzáférése a depresszióban szenvedő idős személyekhez, ezért célszerű őket egyebek mellett a hangulatzavar időskorra vonatkozó sajátosságairól tájékoztatni, valamint szűrésére ösztönözni, hiszen kezeletlensége számos kockázatot von maga után.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

„Tanulom a korom”

Interaktív tananyag fejlesztése időskorúak aktív életvezetésével kapcsolatos témakörben

Réti Éva

tanító- német idegennyelv oktató, mesterpedagógus, Pannon Egyetem Oktatástervezés és digitális tananyagfejlesztés területen szakvizsgázott pedagógus, Debreceni Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és AMI, evareti73@gmail.com

Kulcsszavak: mikrotanulás, harmadik kor, e-learning, 50+, idősoktatás

A harmadik életkor tanulását megközelítve, már nem az a kérdés, hogy taníthatók, képezhetők-e az idősek, hanem, hogy hogyan, meddig és milyen céllal? Az évtizedek alatt egyénenként, egyénekben kialakult tanulási utakról való letérés valószínűleg már nem időskorban fog megtörténni. Egyre nagyobb hangsúlyt és szerepet kap a nem- formális tanulás, a szabadidőben végezhető, szórakozást nyújtó tanuláselsajátítás kevésbé kötött formái lépnek előtérbe (Ollé, 2020). A szellemi frissesség támogatása történhet hagyományos módon például könyvekkel, folyóiratokkal, de egyre inkább internetes kurzusokkal, szenior egyetemek nyújtotta programokkal is (Bene, 2017).

Előadásomban egy interaktív tananyag bemutatása szerepel, mint lehetséges új tanulási forma (Ollé, 2017). A mindenkit érintő időskori életvezetési megoldásokat ötvöztem az e-learninggel, mint új tanulási módszerrel. Szeretném megismertetni az 50+ -os korosztályt a mikrotanulás nyújtotta lehetőségekkel. A „Tanulom a korom” kurzus otthoni ismeretszerzésre, ismeretbővítésre, önálló tanulásra szánt tananyag. Legtöbbször akkor nézünk, olvasunk, tanulunk utána a dolgoknak, amikor magunk is érintetté válunk. Ez a lépés is megelőzhető a preventív, fejlődés- orientált szemlélettel. Olyan kérdésekre is keresem a választ, mint hogy rendelkez-e az 50+-os korosztály megfelelő kompetenciával (Bene et al 2020), motiváltsággal egy online kurzus, vagy e-learning tananyag hatékony elsajátításához? Az öregedés folyamatában -

érintettség, vagy prevenció okán- lehet-e egy e-learning tananyag jó motiváció a kurzuslátogató számára? A kipróbálás tanulságai - pozitív és negatív aspektusból- egyaránt bemutatásra kerülnek.

Irodalomjegyzék

Bene, Á., Móré, M., Zombory, J. (2020) A digitalizáció néhány elemének időseket érintő hatásai – Karantén előtti helyzetkép, *Magyar Gerontológia*, 12(39). pp. 29-51.

Bene, Á. (2017) Idősoktatás felsőfokon, *Magyar Gerontológia*, 9(33). pp. 49-70.

Ollé, J. (2020) Aktuális trendek és kihívások az e-learning fejlesztésekben In: Simonics, István; Holik, Ildikó (szerk.) (2020) Új kutatások a szakképzés és a felsőoktatás területén : IX.Trefort Ágoston Szakképzés- és felsőoktatás-pedagógiai konferencia tanulmánykötet Budapest, Magyarország : Óbudai Egyetem pp. 193-203

Ollé, J. (2017) Trendek az oktatásinformatikában In: Hülber, László (szerk.) (2017) A digitális oktatási kultúra módszertana, Eger, Magyarország : Eszterházy Károly Egyetem pp. 9-25.

„Learning my age”

Improving interactive curriculum for the elderly generation’s active lifestyle and related topics

Éva Réti

tanító- német idegennyelv oktató, mesterpedagógus, Pannon Egyetem Oktatástervezés és digitális tananyagfejlesztés területen szakvizsgázott pedagógus, Debreceni Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és AMI, evareti73@gmail.com

Keywords: microlearning, third age, e- learning, 50+ age, senior education

Approaching the learning of the third age, the question is no longer whether the elderly can be taught or retrained, but for how long and for what purpose? Deviations from the learning paths that individuals have developed over the decades are unlikely in old age. Non-formal learning becomes more important and plays an increasing role, and less constrained forms of leisure learning for entertainment become more important. Mental freshness is largely supported by books, online courses and programs provided by senior universities.

In my presentation, I introduce an interactive curriculum as a possible new form of learning. I have combined e-learning solutions in old age that affect everyone as a new learning method. I would like to introduce the 50+ age group to the possibilities offered by microlearning. Most of us read, learn things after we have engaged at some level. I would like to prevent this step. I am also looking for answers to questions like, does the 50+ age group have the right skills and motivation to effectively adopt an online course or e-learning curriculum In the process of aging - can an e-learning curriculum be a good motivation for course participants because it touches them or prevents them? The lessons of the experiment, both positive and negative, are presented.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

A hazai idősök online fogyasztói potenciálja

Stumpf-Tamás Ivett¹, Bene Ágnes^{1,2}

¹Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

²ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2275-7090>

Kulcsszavak: idősök, internethasználat, COVID-19, online fogyasztás, online fogyasztói potenciál

A COVID-19 járvány és az ezzel összefüggésben foganatosított szabályok, főleg a karantén szabályok jelentős mértékben érintették az idősöket, átírva a korábbi jól megszokott mindennapjaikat. Általánosan leszögezhető, hogy lecsökkentették a személyes kapcsolataikat, viszont aki tehette (technikai és személyes feltételeik biztosították) online tartotta a szeretteikkel és egymással a kapcsolatot.

A pandémia és korlátozó intézkedései a fogyasztási szokásokban is változásokat generáltak minden korcsoportban. Változott az, hogy mit, az is hogy mikor, az is, hogy hol, milyen körülmények között, és időszakosan az is, hogy mennyit fogyasztunk. Az online fogyasztás térnyerése évek óta tapasztalható, - ezt a tendenciát a pandémia felgyorsította.

Kutatásunkban arra kerestük a választ, hogy hogyan változtak az idősebb korosztályok fogyasztási szokásai a pandémia hatására, különösen az online vásárlás területén.

Módszer

A kutatás alapjául a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karán, a Gerontológiai Tanszéken zajló longitudinális kutatás szolgált. A kutatás célja az aktív idősök, a nyugdíjas klubokba járók életkörülményeinek, társas életének és fogyasztói szokásainak feltárása a COVID-19 járvány és az azzal kapcsolatos korlátozó intézkedések tükrében.

Két régió: Tiszántúl és Dunántúl idős szervezetinek vezetőivel készült interjúit (2020-as és 2021-es interjúk) dolgoztuk fel. Vizsgáltuk a fogyasztási szokásokat, a digitális eszközök használatát és az online vásárlással kapcsolatos attitűdöket, tapasztalatokat.

Az interjúkat telefonon és online készítettük el. A megkérdezettek között 13 nő és 6 férfi volt. Az interjú egyeztetés nehézkes volt, mert a 2021-es interjúk elkészítése a nyári időszakra esett, amikor a kormány feloldotta a korlátozásokat, ezért a nyugdíjas szervezetek igyekeztek bepótolni az elmaradt rendezvényeket és eseményeket, ezért az interjú alanyok nagyon elfoglaltak voltak.

Eredmények

Az eredmények alapján elmondható, hogy a pandémia ideje alatt míg 2020-ban a klubvezetők többnyire telefonon tartották a klubtagokkal a kapcsolatot, addig 2021-ben a telefonos és az online kapcsolattartás közel azonos mértékben volt jellemző. A megkérdezettek arról számoltak be, hogy általánosságban is elterjedtebb lett az internethasználat az idősök körében a 2021-es évben. Feltehetőleg ez azért történt, mert a járvány hatására az idősök nyitottabbak lettek az internet felé, látták, belátták az online kapcsolattartás előnyeit, igyekeztek elsajátítani az okos eszközök használatát. Egyetlen vezető nyilatkozott úgy, 2020-ban és 2021-ben is, hogy elzárkózik az internethasználattól.

A kutatás eredményei azt mutatják, hogy az online vásárlás felé nem lettek nyitottabbak az idősök ezen időszak alatt. Ennek oka részben a bizalmatlanság, az internetes átverésektől való félelem és az ezzel összefüggésbe hozható elégtelen énhatékonyság lehet, illetve azt is elmondták a megkérdezettek, hogy fiatalabb családtagok intézik nekik az online vásárlást. Utóbbihoz több haszon is kapcsolódhat. Egyrészt hozzájutnak a kívánt termékhez online vásárlással, másrészt a fiatalabb családtaggal (esetenként baráttal, gondozóval) fenntartható a kapcsolat egy új területen. Amellett, hogy ilyenkor az idős személy a társas támasz előnyeit tapasztalja meg, generációk közötti együttműködés is megvalósul, erősítve a családi kapcsolatokat.

Összességében elmondható, hogy a digitalizációnak vannak előnyei az idősök számára a tanulást és a generációk közötti együttműködést tekintve. Az idősök is szeretnének fejlődni és felzárkózni napjaink digitális világához, amely megerősítette a generációk közötti együttműködést is, mert az idősök többsége gyermeküktől, illetve unokájuktól tanulta meg az IKT eszközök és az internet használatát. A digitalizációnak korlátjai is vannak az idősök számára, mert nem minden idős engedheti meg magának anyagilag, hogy számítógépet

vásároljon, illetve internet előfizetéssel rendelkezzen, a digitális kompetenciáik fejlesztése is folyamatos kihívást jelent.

Az online fogyasztás az idősekre kevésbé jellemző, és a növekedésnek a technikai akadályokon túl egyéb pszichés akadályai is lehetnek. Az online fogyasztói potenciál az idősek körében jelentős, kiaknázása még várat magára.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Az életmódok változásának időbeli trendjei és társadalmi okai – időskori életstratégiák

Szabó Árpád

Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Demográfia és

Szociológia Doktori Iskola, Hallgató, arpad199@gmail.com

Kulcsszavak: életmód, életstratégia, időskor, jóléti társadalom

Az életmódok változása a szociológia fontos kutatási területe, melynek hagyománya mind az elméleti, mind az empirikus kutatásokban jelen van. Jelen előadásban azokat a társadalmi folyamatokat mutatom be, melyek a közös életstratégiák kialakításához vezettek. Az életstratégiák változásaihoz kapcsolódik a medikalizáció (egészségügyi problémák orvosi, gyógyszeres kezelése), az egészségügy és átfogóan az egészség fogalmi keretének változása. A 18. századtól kezdődően tömegesen váltak olyan betegségek megelőzhetővé és gyógyíthatóvá, melyekre addig nem volt „megoldás” (Jóna 2014). Az epidemiológiai korszakokban való előrehaladás egyik következő állomása volt az életszínvonal javulása. Az életszínvonal emelkedésére több társadalomtudós is felhívja a figyelmet, köztük Ulrich Beck, aki a kockázattársadalomról írott munkáiban, a gazdasági változásokat elemezve világít rá arra, hogy a jóléti társadalmakban az egyéni kockázatok válnak a fő befolyásoló tényezőkké (Beck 2003). Beck a kockázatokot a pluralizálódott életmódokhoz köti, a kiszélesedett lehetőségek által a társadalom tagjai eltérő életvezetési stratégiákat alakítanak ki. A pluralizálódott társadalomban a kockázatok előtérbe kerülnek, ami egy sajátos paradoxonhoz vezet, jelesül a kockázatok révén közös stratégiák alakulnak ki. E stratégiák az idős korosztályoknál is megjelennek és beazonosíthatók. Az idős korcsoportok teljes populáción belüli aránya folyamatosan nő, globálisan 2017-ben a 60 év fölöttiek aránya 13%-os volt (Hertog 2017). Annak ellenére, hogy Magyarországon az egészségügyi állapotot jelző epidemiológiai mutatók igen rossznak bizonyulnak a nemzetközi összehasonlításban (Boncz 2006), a medikalizáció fejlődése, az

egészségkultúra mint nézőpont elterjedése, a tudatos életvezetés eredményeképpen az időskor aktív évei jelentősen megnöttek.

Az időskorral járó folyamatokra (pl. egyedüllétből adódó magasabb halálozási kockázat (Kovács-Bálint 2018), jövedelemcsökkenés, nyugdíjstratégiák, együttélési megoldások) több válaszstratégia született, melyek az egyéni kockázatok feldolgozására alakítanak ki egyfajta keretrendszert és választ.

Előadásomban bemutatom azokat a társadalmi folyamatokat melyek az időskori életstratégiák változásaihoz, átalakulásaihoz vezettek, valamint reflektálok olyan időskori életstratégiára és statisztikai elemzésekre, melyeket a társadalomtudományos szakirodalom már azonosított.

Irodalomjegyzék

1. Boncz Imre (2006): Népegészségügyi programok egészség-gazdaságtani elemzése – doktori értekezés, Forrás: <https://pea.lib.pte.hu/handle/pea/16176> (letöltve: 2021.09.20.)
2. Jóna György (2014): Bevezetés az egészségszociológiába, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Debrecen
3. Kovács Katalin – Bálint Lajos (2018): Halandóság. In Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs. (szerk.) (2018): Demográfiai portré 2018 – Jelentés a magyar népesség helyzetéről. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, 147-175.
4. Sara Hertog (2017): United Nations Database on the Living Arrangements of Older Persons 2017, Department of Economic and Social Affairs Population Division, New York 2017
5. Ulrich Beck (2003): A kockázat-társadalom – Út egy másik modernitásba Századvég 2003

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

A 60 év feletti korosztály Tokaji borfogyasztási szokásai, jövedelem és borértés alapján szegmentálva

Dr. Szakál Zoltán

egyetemi docens, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

Kulcsszavak: borfogyasztás, szépkorúak, szegmentálás

Az 1961 előtt született magyar lakosság több történelmi eseményt és gazdasági helyzetet, számos kihívást élt meg, ezért többször változtak fogyasztási szokásai, és fogyasztói kosaruk. Az értékpreferenciáit is több tényező változtatta az évtizedek alatt. A magyar társadalom borfogyasztásának egyes korszakai is érintették ezt a nemzedéket. A rendszerváltás előtt a magyar borpiacot a mennyiségi bortermelés és a szűk kínálat jellemezte. Ezt követően egy lassú változás következett be, elkezdtek a modernizációt a pincészetek, de ennek eredményei csak évekkel később realizálódtak. A fogyasztók is lassan értették meg, hogy a rosszabb minőségű borok helyett érdemes drágább, de jobb bort fogyasztani. A borkultúrához a gasztronómiai kultúrának is kellett változnia. Ez a korosztály borfogyasztását és vásárlási magatartását több minden befolyásolta, egyrészt a társadalmi, gazdasági helyzet, másrészt a jövedelmi viszonyok javulása, harmadrészt a kínálati piac nemzetközi szintű választék bővülése.

A kutatás módszere:

A mai szép korúak jövedelem szerinti három kategóriáját vettem figyelembe a kutatás során. Korábbi kutatások és a kutatóbázis partnereinek igényei alapján rögzítet ismérvek alapján meghívott fókuszcsoportokat vizsgáltam. A kutatás 2020. október és 2021. október hónapokban zajlottak, megadott időpontokban, „hólabda” módszerrel, Skype felületen. Az egyes fókuszcsoportok esetén a megbízhatósági próbát elvégeztem, a fókuszcsoportok azonos életkori eloszlásúak voltak. A változókat külön is vizsgálva megállapítható volt, hogy a hibaszázalék alatt voltak, így ezek összevonhatósága megalapozott. 18-25 évesek, 26-35 évesek, 36-45

évesek, 46-60 évesek és a 60 év felettieket vizsgáltam több mint 20 fókuszcsoportban. A csoportban átlagosan 7 fő vett részt, hangfelvétel készült a vizsgálatról.

Eredmények:

Fókuszcsoportos és kérdőíves kutatásokkal alátámasztva kijelenthető, hogy a minta a Tokaji borokat (Tokaji aszú, Tokaji Szamorodni, Tokaji Furmint, Tokaji Hárslevelű) jól ismeri, mind a reduktív, fémtartályban érlelt, mind a hagyományos, hordós érlelésű bortípusokat kedveli. Jövedelemtől függően a drágább borok (2000 Ft/palack ár felett), illetve az évente vásárolt mennyiség is nő (évente 15 palack felett).

Megállapítható, hogy a magasabb nyugdíjjal és vagyonnal rendelkező borhoz értő 60 év feletti korosztály rendszeresen a jobb minőségű borokat vásárolja és fogyasztja is. A fogyasztás mértékét és rendszerességét a háziorvosukkal is egyeztetik, azaz tudatosan egészség megőrzési céllal fogyasztják azokat. Az alacsonyabb nyugdíjú, szerényebb életminőségben élő szépkorúak viszont a legolcsóbb borokat is ritkán veszik és a „borhoz értés” is eltérő. A magasabb jövedelmű vizsgált borértő minta a gasztronómiához és az alkalmakhoz nagyon erősen kötik a borfogyasztást. Igényesek mind a gasztronómia, mind a borfogyasztás területén. Gyakran járnak borvidékre, borvacsorára házastársukkal vagy özvegység esetén a hasonló korú baráti társasággal. A férfiak ebben a mintában jellemzően nagyobb figyelmet fordítanak erre az időtöltési formára.

A borfogyasztás a vizsgált mintában tehát nem egyéni, sokkal inkább barátokkal együtt töltött, kultúrát borivás, gasztronómiával egybekötve. A fókuszcsoportos vizsgálatból kiderült, hogy a résztvevőkre életük nagy részében is jellemző volt, hogy a minőségi bornak fontos szerepet tulajdonítottak. A Tokaji borokkal kapcsolatban óriási tisztelet, büszkeség és elismertség fogalmazódott meg. A borászok iránti tekintély erős, ezért is lehet fontos a megkérdezetteknek, hogy közvetlenül a borástól vegyék a bort. Előfordul borboltban vagy hipermarketben való vásárlás is, de jellemző inkább a helyben vétel volt.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

A magyar lakosok egészségi állapota, egészségmagatartása 2020-as SHARE Corona Survey (Covid-19) adatainak tükrében – Hagyományos statisztikai és rough set alapú elemzés

**Dr. Takács Péter , Prof. Dr. Lácza Magdolna, Dr. Szakál Zoltán, Dr. Varga Levente,
Nádasdi Kristóf Zsolt, Paulikné Varga Barbara, Tóth Kitti, Helmeczi Gabriella**

Debreceni Egyetem, Egészségügyi Kar

Levelező szerző elérhetősége: takacs.peter@foh.unideb.hu

Pályázati támogatás:

HEALthy Life ALLiance for Health Tourism Education Development and Reorganisation – HEAL-ALL. Erasmus+ pályázat száma: 2020-1-HU01-KA203-078799

Kulcsszavak: SHARE, Covid-19, egészségi állapot, egészségmagatartás, országok közötti különbségek

Bevezetés

A SHARE (Survey of Health, Aging and Retirement in Europe) felmérés egy olyan európai szintű projekt, amely egy panel-adatbázist fejleszt és gondoz az ötvenéves vagy annál idősebb egyének egészségére, társadalmi-gazdasági helyzetére, valamint szociális és családi hálózataira vonatkozó adatok vonatkozásában. A SHARE adatbázis kialakítása 2004-ben indult, tizenegy ország bevonásával. A kezdeményezés a népesség elöregedésével járó növekvő kihívásokra keresi a megalapozott válaszokat. A felmérések során a szervezők eddig nyolc adatgyűjtési

hullámot hajtottak végre, amelyek lefedik az Unió összes kontinentális országát, valamint Svájcot és Izraelt. A 8. adatgyűjtési hullám végrehajtásának közepén kezdődött a COVID-19 járvány - a várható interjúk körülbelül 70 százaléka készült el 2020 márciusára - a terepmunkát ekkor az összes résztvevő országban fel kellett függeszteni. A szervezők elhatározták a felmérések folytatását; telefonos interjúk (CATI) elkészítésével. Jelentősen lerövidítették az eredeti kérdőívet és kiegészítették a kérdéslistát a COVID-19 élethelyzetre vonatkozó kérdésekkel.

Az előadás célja a SHARE COVID-19 adatbázisának feldolgozásával kapott eredmények bemutatása – fókuszálva a magyar válaszadók egészségi állapotának helyzetére, egészségmagatartására a felmért országok polgáraihoz viszonyítva.

Anyag és módszer

A 2020-as nyolcadik SHARE felmérésben 28 ország vett részt. A válaszadók és kérdezőbiztosok egészségvédelmének okán a telefonos interjúk (CATI) alkalmazása volt az elsődleges ajánlott mintavételi alternatíva a korábbi személyes interjúkkal szemben. A válaszadók száma a módosított kérdőívre 54.567 fő volt. A magyar válaszadók 1053-an voltak – a teljes minta 1,9%-a. A kérdések csoportjai a következő öt fő területet érintettek:

Egészség és egészségmagatartás. Általános egészségi állapot a COVID-19 járvány kitörése előtt és után, biztonsági intézkedések betartása (pl. szociális távolságtartás, maszk viselése, higiénés „viselkedés”).

Mentális egészség. Szorongás, depresszió, alvási problémák és magány a COVID-19 járvány előtt és után.

Fertőzések és egészségügyi ellátás. A COVID-19-hez kapcsolódó tünetek előfordulása, a tesztelés és kórházi kezelés tapasztalatai, orvosi kezelés elmaradása, a kezelésekkal való elégedettség.

A munka és a gazdasági helyzet változásai. Munkanélküliség, üzletek bezárása, otthoni munkavégzés, munkaidő- és jövedelemváltozások, anyagi támogatás viszonyai a megkérdezettek között.

Közösségi hálózatok. A családdal és a barátokkal való személyes kapcsolattartás változásai a járvány hatására; segítségnyújtás, személyes gondoskodás – az adott és kapott segítségek.

Az elemzések során hagyományos statisztikai leíró és elemző módszerek, valamint a rough set analízis egyes elemzési módszerei kerültek alkalmazásra. A minta súlyozására a számítások során nem került sor. Alkalmazott programcsomagok: SPSS V22, Excel 2007.

Eredmények

A mintanagyság szerint Magyarország a 20. helyet foglalja el (1053 fő 1,9%). A legnagyobb minta Észtországban került felmérésre (4670 fő, 8,6%); a legkisebb elemszámú részminta a holland minta volt (803 fő, 1,5%). A teljes mintában az átlagéletkor 70,42 év volt (95% CI: 70,34-70,50; medián: 70,00; SD: 9,3977; min: 31, max: 104). A magyar részmintában 70,69 év (95% CI: 70,22-71,15; medián: 70,00; SD: 7,6825; min: 38, max: 95). A férfiak aránya a teljes mintában 42,29%; a nők aránya 57,71%; a magyar minta arányai: 39,98% és 60,02%.

Az elemzések statisztikailag szignifikáns különbségeket mutattak ki számos elemzett változó esetében, a különböző országok polgárai között:

- a) a járvány előtti egészségi állapot (ön)megítélése;
- b) egészségváltozás megítélése a járvány előtti állapothoz képest;
- c) jelenlegi megbetegedések (akut, krónikus);
- d) gyógyszerszedés;
- e) védekező intézkedések betartása a gyakorlatban: maszkviselés; szociális távolságtartás; kézmosás; fertőtlenítési lehetőségek alkalmazása.

Megbeszélés

Az országok összehasonlítása számos változó esetében statisztikailag kimutatható különbséget mutatott. A nagy elemszám okán igen kis eltéréseket is lényegesként jeleznek a statisztikai elemző módszerek. A különbségek tényleges elfogadását a szakmai validálás folyamata teszi érvényessé. Ennek a kutatási szakasznak a teljes lezárása még nem történt meg – az előadás az aktuális eredmények bemutatásával és értékelésével zárul.

Irodalom

Börsch-Supan, A. (2021). Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE) Wave 8. COVID-19 Survey 1. Release version: 1.0.0. SHARE-ERIC. Data set. DOI: 10.6103/SHARE.w8ca.100

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Az IKT használata az aktív és egészséges idősor támogatásában és az idősgondozásban

Tóth Anikó Panna

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

Kulcsszavak: idősgondozás, szociális munka, IKT, telemedicina, digitalizáció

Európa népessége előregszik, a 65 év feletti és a munkaképes korú népesség aránya 2050-ben már 1:2 lesz, ami feszültséget teremt a generációk között (Európai Bizottság 2013). A demográfiai helyzet bemutatása kapcsán fontos megjegyezni azt is, hogy az előrejelzések szerint a 80 évesnél idősebbek száma 2080-ig várhatóan több, mint kétszeresére nő és eléri a teljes népesség 13%-át (http1), ennek a korosztálynak pedig már nagy része gondozásra szorul. Mindez jelentős kihívás elé állítja az egészségügyi és szociális ellátórendszereket, melyek már ma is jelentős jelentős humán erőforrás hiánnyal és várólistákkal működnek, idősök otthonában történő elhelyezésre például hazánkban az átlagos várakozási idő 2 év (Gyarmati 2019). A gondozást végző családtagokra - jellemzően nőkre - hatalmas anyagi, fizikai és lelki teher hárul. Az előadásban azt mutatom be, hogy az előregedésből adódó kihívások kezelését, az idősök gondozását és életminőségük javítását miként segíthetik az infokommunikációs technológiák és az innovatív megoldások. A rendelkezésre álló kutatási eredmények alapján ismertetem, hogy az idősök hogyan viszonyulnak a digitális technológia igénybevételéhez, milyen attitűdjeik vannak az IKT használatával kapcsolatban. Áttekintem a gondozási szükségleteket és hiányokat, valamint az ápolás, gondozás, az egészséges és biztonságos környezet biztosítása, a kommunikáció és a mentálhigiénés szolgáltatások területén történő technológia használat lehetőségeit. Erre vonatkozóan röviden bemutatok példákat, jó gyakorlatokat. Megvizsgálom, hogy milyen előfeltételek szükségesek az IKT alapú szolgáltatások bevezetéséhez, milyen tényezők akadályozzák az alkalmazásukat és, hogy milyen kihívásokkal kell szembenéznünk.

Az előadás fő üzenete és mondanivalója, hogy az idősök aktív, tevékeny időskorát, illetve szükség esetén ellátását, gondozását nagyban támogathatják az infokommunikációs technológiák (Bene, Móré, Zombory 2020). Fontos azonban a technorealista hozzáállás, objektíven, realistán kell viszonyulnunk a technológia használathoz (Pintér 2004), nem szabad tőle tartanunk, de túl sem értékelhetjük. Önmagában attól, hogy több technológiát használunk nem lesz jobb a helyzet, nagyon fontos, hogy a fejlesztések valóban az idősök igényeire, adottságaira, szükségleteire reagálva történjenek, a tervezésébe bevonják az idősöket, gondozóikat, a szociális és egészségügyi szakembereket. Meg kell oldani a finanszírozás kérdését is, egyrészt, hogy legyen forrás a fejlesztésekre, másrészt a használat, igénybevétel finanszírozását, lehetőséget teremtve a hátrányos helyzetűeknek. Ez azért is fontos, mert bár sokaknak lenne igénye innovatív eszközök használatára, nem mindenki engedheti ezt meg magának és azt is tudjuk, hogy az idősök közt a jövedelmi egyenlőtlenségek növekednek, „az Unió idős népességének 19 %-át szegénység fenyegeti, és ez a szám gyorsan növekszik” (Európai Bizottság 2013: 3). Probléma, hogy a technológia használat hatásairól és a szociális munkások IKT használatáról nagyon keveset tudunk, kérdés, hogy mennyire hatékonyak az online beavatkozások, milyen szakmai, etikai kérdéseket vet fel a technológia használata és, hogy milyen hatása van a társadalmi egyenlőtlenségek alakulására. Ezen kérdések vizsgálatára további kutatások szükségesek. Nagyon fontos a szociális munkás hallgatók képzésének és a szakemberek továbbképzéseinek átalakítása, hogy azokban nagyobb hangsúllyal jelenjen meg a digitális műveltség fejlesztése (Perron, Taylor, Glass, Margerum-Leys 2010, Tóth 2017).

Irodalom

Bene Á., Móré M., Zombory J. (2020). A digitalizáció néhány elemének időseket érintő hatásai – Karantén előtti helyzetkép. Magyar Gerontológia, 12(39), 29–51.

Gyarmati A. (2019): Idősödés, idősellátás Magyarországon. Helyzetkép és problémák. Friedrich-Ebert-Stiftung. Budapest. <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/budapest/15410.pdf> Utolsó letöltés: 2019.04.27.

Európai Bizottság (2013): A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK. A saját lakókörnyezetben való életvitel segítségét szolgáló közös program végső értékelése <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0898&from=hu> Utolsó letöltés: 2019.04.27.

Perron, B. E., Taylor, H. O., Glass, J. E., Margerum-Leys, J. (2010): Information and Communication Technologies in Social Work. *Advances in Social Work*, 11(2). 67–81.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3117433/> (utolsó megtekintés: 2017. 06. 25.).

Pintér R. (2004): A magyar információs társadalom fejlődése és fejlettsége a fejlesztők szempontjából. Doktori disszertáció, ELTE-TÁTK
<http://mek.oszk.hu/02300/02336/02336.pdf>

Tóth A. P. (2017): Professzionális és etikus IKT-használat a szociális munka gyakorlatában – a nemzetközi ajánlások áttekintése. *Párbeszéd – Szociális munka folyóirat* 4 (3).
<https://ojs.lib.unideb.hu/parbeszed/article/view/5951/5562>

Internetes források:

http1

[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing/hu&oldid=409489)

[explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing/hu&oldid=409489](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing/hu&oldid=409489)

Népességszerkezet és a népesség előregedése, Eurostat (Utolsó megtekintés: 2021.12.02.)

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

Cukorbetegség háziiorvosi ellátásának minőségvizsgálata

Törő Viktória, Takács Péter, Kósa Zsigmond, Radó Sándorné, Szelesné Árokszállási
Andrea, Sárvány Attila

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

Kulcsszavak: cukorbetegség, háziiorvosi ellátás, alapellátás, minőségvizsgálat

2021-ben 537 millió felnőtt (20-79 év) él cukorbetegséggel a világon. Előrejelzések szerint ez a szám 2030-ra 643 millióra, 2045-re 783 millióra emelkedhet. Európában az előrejelzések szerint 2045-re a cukorbetegség száma eléri a 69 milliót.

A 2. típusú cukorbetegség prevalenciájának folyamatos növekedése mögött leggyakrabban a mozgásszegény életmód, az elhízás áll. Hazánkban a halálozások feléért az életmóddal összefüggő rizikótényezők felelnek.

Kutatásunk célja felmérni a 2-es típusú cukorbetegségben szenvedő betegek háziiorvosi ellátásának minőségét, kiemelve az ellátással kapcsolatos előnyöket és hiányosságokat.

Módszer:

A 2018-ban végzett országos keresztmetszeti vizsgálatban 648 fő vett részt, melyet egy, az Egyesült Államokban kifejlesztett, az ellátás minőségének felmérésére használt önkitöltős kérdőív (Krónikus Betegségek Ellátásának Beteg Értékelése - PACIC) segítségével végeztük.

A megkérdezettek átlagéletkora 63 év volt.

A kutatás során adaptált kérdőív két részből áll: demográfiai adatokból és az ellátás minőségére vonatkozó 20 kérdésből. Minden kérdés esetén, a kiválasztott betegek egy 1-től (soha) 5-ig (mindig) terjedő skálán osztályozzák, hogy az elmúlt 6 hónapban milyen minőségű ellátásban részesültek az alapellátásban. Az értékelés az egyes elemekre adott pontok átlagolásával

történik. A kérdőívek eredményei SPSS 22.0 programban kerültek feldolgozásra. Az elemzés során leíró és elemző statisztikát (egy és többváltozós módszerek) alkalmaztunk.

Eredmények:

A megkérdezettek 11,14%-nak a cukorbetegsége mellett nincs más diagnosztizált krónikus betegsége. 24,34%-uk egy, míg 38,34%-uk három, vagy több krónikus betegségben szenved. A legnagyobb gyakorisággal a magas vérnyomás (74,7%) és az ízületi gyulladás (36,1%) fordult elő, de jelentős a krónikus fájdalom prevalenciája is. A vizsgált időszak előtti 6 hónapban a betegek 10,5%-a egyszer, míg 50,4%-uk több, mint négy alkalommal kereste fel háziorvosát. A szakorvosi vizitek száma ennél jóval kevesebb volt. A betegek 46,3%-a egyszer, 34,4 %-a kétfő, három alkalommal járt szakorvosi rendelésen a vizsgált félévben.

A betegek ellátásának minőségét vizsgáló 20 kérdés 5 témakör (betegaktivitás, ellátási rendszer jellemzői, személyre szabottság, problémamegoldás, gondozás) szerint lett csoportosítva. Minden PACIC alskála átlagértéke 2,99-3,53 között volt. A legmagasabb PACIC átlaggal a betegek az ellátási rendszert értékelték, míg a legkevesebb pontszámokat a személyre szabottság témakörben feltett kérdések kapták. A megkérdezett betegek több, mint 60%-a elégedett a háziorvosa által nyújtott ellátással.

Hazánkban az egészségügyi ellátás leginkább kórházközpontú, az alapellátásra, a megelőzésre kevesebb figyelem jut. A cukorbetegség minőségi ellátásának javítása az alapellátásban jelentősen hozzájárulhat a szövődmények kialakulásának csökkentéséhez, megelőzéséhez.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Az idősök nappali ellátása és az aktív idősödés lehetséges kapcsolata - Problémák, nehézségek, jó gyakorlatok a COVID-19 járvány tükrében

Vajda Kinga

Semmelweis Egyetem, Mentális Egészségtudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: fenntarthatóság, info-kommunikáció, idősök nappali ellátása, ellátotti igények, aktív idősödés, IKT eszközhasználat

Bevezetés, problémafelvetés

Az idősök korcsoportjának drasztikus növekedése komoly kérdéseket vet fel a különböző rendszerek, mint például gazdasági, egészségügyi vagy szociális ellátórendszer minőségi biztosításával és hatékony fenntarthatóságával kapcsolatban. Az előremutató statisztikák vonatkozásában még évtizedekig emelkedő tendenciát mutat a 65 éves és idősebb (vagy a WHO számításait követve a 60 éves és idősebb) személyek társadalmon belüli aránya. Míg 2020-ban a 60 éves vagy idősebb személyek száma 1 milliárd fő volt a világon, addig 2050-re e tekintetben 34%-os emelkedést prognosztizálnak (WHO, 2020). Az európai illetve magyar adatok sem térnek el ettől, az Eurostat számításai szerint a 65 éves és idősebb népesség társadalmon belüli aránya 2020 és 2050 között 20,6%-ról 29,5%-ra emelkedik (Eurostat, 2021), míg a magyarországi számok alapján 2019 és 2050 között 19,6%-ról 27,8%-ra növekszik ugyanezen érték (European Commission, 2021). Az olyan váratlan események, mint a COVID-19 világjárvány szintén komoly hatást gyakorolnak a szociális ellátásokra, különös tekintettel a járvány által egyik legérzékenyebben érintett csoport, az idős személyek számára biztosított ellátásokra. Az aktuális intézményrendszer a jelenlegi működési feltételekkel (tárgyi, anyagi, humán erőforrás) sem képes maradéktalanul kiszolgálni az igényeket, így amennyiben nem történik érdemi változás, rövid időn belül egyre nagyobb nyomás nehezedik rá, melynek feloldásaként elkerülhetetlenné válik a rendszer újrastrukturálása, olyan koncepciók, mint az aktív idősödés, ellátásba integrálása.

Az aktív idősödés és az idősök nappali ellátása

Az aktív idősödés elképzelésének megjelenését vizsgálva egészen az 1960-as évekig szükséges visszamenni, ekkor az ún. disengagement theory, mint az első időseket érintő egységes elképzelés jelent meg (Cumming & Henry, 1961). Ezt követően több egymást tartalmilag megközelítő fogalom formálódott a szakirodalomban, alkalmanként egymással párhuzamosan pl: produktív idősödés (Butler & Gleeson, 1985), sikeres idősödés (Rowe & Kahn, 1987, 1997), aktív idősödés (WHO, 2002), vagy éppen az egészséges idősödés (WHO, 2015, 2020). Közülük mégis az aktív idősödés fogalma tekinthető a leginkább komplex elképzelésnek. Kialakításakor törekedtek arra, hogy az érintettek csoportjának vonatkozásában az élet minden területét bevonva alkossanak új elképzelést, akkor amikor az aktív idősödésről beszélnek. Így jött létre az aktív idősödés leginkább átfogó megfogalmazása, melyet manapság is alkalmaznak: „az aktív idősödés egy olyan folyamat, mely optimalizálja a lehetőségeket az egészségügy, társadalmi részvétel és biztonság területein, hogy az idősödés folyamata során erősítse az életminőség pozitív irányú változását.” (WHO, 2002). Az aktív idősödés nappali ellátásban való megjelenése, ennek vizsgálata abból a szempontból is érdekes, hogy feltételezhetően a nappali ellátásban megjelenő ellátottak a leginkább függetlenek és önállóak, azaz aktívak, akik kisebb segítségekkel képesek saját otthonukban élni. Így magának az aktív idősödésnek a vizsgálata feltételezhetően az ő esetükben pontos képet mutat, hogy az elképzelés jelen van-e és amennyiben igen az életük mely területén vizsgálható leginkább.

Módszertan

Kevert módszertan mentén korábbi kvantitatív és kvalitatív adatfelvételek eredményei kerülnek prezentálásra, melyek a 7 régiós központban működő idősök számára nappali ellátást biztosító intézményekben kerültek felvételre. A kutatás kvantitatív szakasza a kényelmi mintavétel alkalmazásával készült, ennek elsődlegesen időbeli és anyagi okai voltak. Az első adatfelvételi szakasz során az aktív idősödés index (Zaidi et al., 2013) által is használt mérőeszköz került használatra apróbb változtatásokkal a magyar minta sajátosságai és az index mérőeszközét ért korábbi kritikák okán. 397 fő ellátott töltötte ki az anonim, önkitöltős kérdőívet. A kutatás kvalitatív szakaszában a régiós központokban működő idősök nappali ellátását vezetőkkal interjúk (8 db interjú), majd fókuszcsoporthoz formában az idősök nappali ellátásában dolgozókkal készültek adatfelvételek (7 db fókuszcsoporthoz interjú).

Konklúziók

Az egyre növekvő ellátotti igények okán az idősek számára biztosított szociális ellátások, köztük az idősek nappali ellátása is, egyértelműen átgondolásra és megalapozott keretek mentén történő átalakításra szorulnak. Az aktív idősödéshez köthető fontos területeknek jelentős része alacsony gyakorisággal jelenik meg a mintában. Az önkéntesség csupán a válaszadók 10,5%-nak életében van jelen minimum havi rendszerességgel, míg az info-kommunikációs ismeretek, illetve eszközök használata szintén a minta 35-36%-a esetében releváns. Fontos megjegyezni, hogy a válaszadók 20%-nak háztartásában a számítógép/internet kapcsolat hiánya anyagi okokra vezethető vissza. Az info-kommunikációs eszközök és tudás iránti növekvő igényt az interjúk és a fókuszcsoportos interjúk is alátámasztották, azonban ennek elsődleges okaként az adatfelvétel idején kezdődő és erősödő COVID-19 járvány miatti lezárásokat és az online kapcsolattartás felértékelődését jelölték meg. Az ellátottak körében tapasztalt alacsony IKT tudás mellett, több helyszínen felmerült a szakemberek ilyen típusú tudással való támogatásának szükségessége is. Az aktív idősödés index által mellőzött, azonban az önállóságot erősen támogató háztartáson belüli akadálymentesítés aránya szintén alacsony a válaszadók körében (25%). Az interjúk és fókuszcsoportok kapcsán jellemzően a makro szintű, szervezeti problémákat jelezték magas gyakorisággal a válaszadók pl.: ütköző szolgáltatások problémája, ellátottak szolgáltatásba és saját otthonukba jutása, speciális igényű (elsősorban demens) idős ellátottak ellátásának biztosítása magasabb férőhely számmal.

Irodalmak:

Butler, R., & Gleason, H. P. (1985). Enhancing vitality in later life. USA: Springer

Cumming, E. & Henry, W. E. (1961). Growing Old. New York: Basic.

European Commission (2021). The 2021 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2019-2070), Institutional Paper 148., Brussels.

Eurostat (2021). Population structure indicators at national level. Letöltve: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DEMO_PJANIND_custom_1210940/default/table?lang=en (letöltve: 2021.09.18)

Rowe, J. W., & Kahn, R. L. (1987). Human aging: usual and successful. Science, 237(4811), 143–149. DOI: <https://doi.org/10.1126/science.3299702>

Rowe, J. W., & Kahn, R. L. (1997). Successful aging. *The Gerontologist*, 37(4), 433–440.
DOI:<https://doi.org/10.1093/geront/37.4.433>

World Health Organisation (WHO) (2002). Active Ageing – A policy Framework, 12.
old. Letöltve: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/67215> (letöltve: 2021.09.18)

World Health Organization (WHO) (2015). World Report on Ageing and Health. Geneva, Switzerland: World Health Organization. Letöltve: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/186463> (letöltve: 2021.07.15)

World Health Organization (WHO) (2020). Decade of Healthy Ageing 2020-2030.
Letöltve: https://cdn.who.int/media/docs/default-source/decade-of-healthy-ageing/final-decade-proposal/decade-proposal-final-apr2020-en.pdf?sfvrsn=b4b75ebc_25&download=true (letöltve: 2021.09.18)

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

- TUDOMÁNYNÉPSZERŰSÍTŐ -

A Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség programjai az ENSZ egészséges idősödés évtizede jegyében

Kerekasztal

Ferenczi Andrea¹, Modláné Görgényi Ildikó², Hajós Katalin³

¹ MNKSZ elnök, A „Női karrier korhatár nélkül” program kezdeményezője

² MNKSZ szakképzési és felnőttképzési szakértő

³ MNKSZ média szakértő

Szigorúan 60 év felett

Szerencsésnek érzem magam, mivel egy olyan korban idősödöm, ahol az öregedési folyamat mérföldkövei egyre inkább kitolódnak és az emberi élet szinte minden területén kiszélesednek a lehetőségek az idősebb generációk számára is. Persze csak akkor, ha ők ezt valóban akarják és tudatosan dolgoznak azon, hogy felgyorsult életünk történéseiben aktív résztvevőként és hozzájárulóként, ne pedig kiszolgáltatott és sérült kívülállóként tekintsenek önmagukra. Hosszú és tartalmas életem tapasztalatait, valamint a WHO és a Családbarát Ország idősödéssel kapcsolatos tanfolyamain szerzett, és azóta is folyamatosan fejlesztett tudásomat szeretném megosztani.

Első és legfontosabb lépésként az időseknek szeretnék segíteni, hogy rádöbbenjenek az értékeikre és az érdekeikre. Szeretném őket megerősíteni önbizalmunkban, az önmagukban való hitükben, ezzel segíteni, hogy kevésbé legyenek kitéve bármilyen diszkriminációnak, és az ageizmus mérgező hatásának.

Ugyan az idősödés megértését elsősorban a 60 éven felüliektől várhatjuk el, gondoljunk csak arra, hogy gyermekként milyen izgalmas a „18 éven felüliek” világa, ahová tilos belépünk. Ezért remélem, ha szigorúan 60 éven felettieknek ajánlom a mondanivalóm, hátha sikerül a fiatalabbak érdeklődését és felkeltenem.

Előadásomban elsősorban az idősekhez szeretnék szólni, hogyan legyünk „jó öregek”, de nem titkolt szándékom a fiatalok megnyerése is. Az öregedéstől és az öregektől való viszolygásuk sokszor félelemből adódik, hiszen egyszer majd ők is ilyenek lehetnek.

Ezért fontos, hogy megnyugtassuk őket jó példákkal, hogy lehet okos, hasznos és szerethető öregnek is lenni, és nemcsak negatív, hanem pozitív változásokkal is lehet számolni. De ne higgyünk a reklámoknak, és itt főleg a nőkre gondolok, a szépség sajnos múlandó. Örkényt szeretném idézni a Macskajátékból: *„a legnehezebb kibírni azt az öregséget, mely fiatalsággal áltatja magát”*.

Lépést tartani a digitalizációs világban, egy többgenerációs kihívás

Nagy kihívás a digitális világ valamennyi generáció számára. A technikai fejlődés lépéseit követik az adatokon alapuló elemzések, amihez társulnak döntési folyamatok, az Európai Bizottság stratégiai javaslata és a Nemzeti Digitalizációs Stratégia 2021-2030. A digitális fejlesztések megváltoztatják az életünket a kommunikálásban,

a munkában, az oktatásban, a mindennapokban, a magánéletünkben. A Covid 19 megjelenése pedig az eddigiektől eltérő élethelyzetet teremtett és felgyorsította a technológiai fejlesztést, továbbá újabb lendületet adott a digitális kommunikációs formák alkalmazásának. Szinte az összes generáció a digitális világban végezte azt a tevékenységét, amit ilyen módon lehetett. Sok jó lehetőség indult el, sok jó gyakorlat alakult ki és kerül bemutatásra. A digitális világban az ötletek tárháza szinte „percenként” folyamatosan bővül.

Barátunk-e a média? - *Torz a tükör, vagy csak homályos? Idősek, Covid, Média.*

A járvány alatt felerősödtek az idősekkel szembeni sztereotípiák a médiában. A média visszatükrözi társadalmi attitűdöt és egy kalap alá vesz minden 65 éven felülit: nem vesz tudomást a különböző korcsoportok eltérő élethelyzetéről, egészségi állapotáról, a társadalomban és a családban betöltött szerepéről és lehetőségeiről. A Covid alatt folyamatosan

erősödik az idők online jelenléte és a digitális felületek növekvő szerepet játszanak az életükben. A média jó példák bemutatásával sokat tehet a generációk közötti együttműködésért, illetve a közösségi média használatával az idősebb korosztály tagjai is aktívan formálhatják a róluk kialakult képet.

MAGYAR GERONTOLÓGIA

13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

TUDOMÁNYNÉPSZERŰSÍTŐ

Képzési, oktatási ökoszisztéma Kecskeméten az 50 pluszos korosztály számára

Molnár Szilárd

szakmai vezető, CédusNet Kecskemét Program, molnar.szilard@cedrusnetkecskemet.hu

Kulcsszavak: aktív időskor, intergenerációs együttműködés, Kecskemét, élethosszig tartó tanulás, idősoktatás, képzés, idősügyi program

Európában jelenleg 4 munkavállaló tart el 1 nyugdíjast, 2060-ra mindössze 2 munkavállaló, így a fiatalokra óriási teher fog hárulni. Magyarország sem lesz kivétel, a munkaképes korúak száma 10 éven belül félmillió fővel fog csökkenni. Ennek oka az idősödő társadalom.

Viszont a megfelelő politika/szakpolitika mellett ezek a kihívások a befogadóbb növekedés és a nagyobb jólét lehetőségeivé válhatnak azáltal, hogy meghosszabbítják a munkával töltött időszakot, jobban kihasználják az idősödő emberek tudását és készségeit.

A legfontosabb kérdés, hogy az idősödő korosztály előtt álló 15-20 évet hogyan, mivel, milyen egészségi, mentális állapotban tölti el? Az emberi tőke beruházásokkal kivédhető számos az idősödő társadalom okozta kedvezőtlen hatás, hiszen, ha aktívak tudnak, - és akarnak maradni a szeniorok, akkor a jövedelemtermelő képességüktől fog függeni az „eltartásuk”, nem a létszámuktól.

Erre a kihívásra jelenthet választ: a felnőttkori tanulásban való részvételt tömegessé kell tenni. Új és új szakmákat kell elsajátítanunk, új és új készségeket kell begyakorolnunk. Viszont ebben nagyon rosszul áll Magyarország: az Eurostat (2019) adatai szerint a felnőttképzésben résztvevők aránya 5,8 százalék volt hazánkban, miközben ez az arány az EU átlagában 11,3 százalék volt.

Kecskemét idősödésügyi programjának kiemelt feladata, hogy megtaláljuk azokat az új, innovatív eszközöket, megoldásokat, amelyek elősegítik az ezüst generáció munkahelyi továbbfoglalkoztatását, amelyek új, innovatív módon segítik a társadalmi hasznosság érzését, amelyekkel késztetést éreznek az 50 év felettiiek is egy második karrier elindítására, a folyamatos képzésre, a készségeik megújítására.

Az előadás során bemutatásra kerülnek a multigenerációs munkahelyek előnyei, az új kompetenciák, készségek fejlesztése, a korbarát infrastruktúra, korbarát egyetem kezdeményezése, az aktív korbarát közösségek támogatása, az ezüst generációt támogató kötetlen tanulási környezetet biztosító közösségi kávézó kezdeményezésünk.

MAGYAR GERONTOLÓGIA 13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

TUDOMÁNYNÉPSZERŰSÍTŐ

Suttogó idősek és nyitott fülek

Nagyné Hermányos Zsuzsanna

vezető, Nyíregyházi Szociális Gondozási Központ

Az előadás alapgondolata a Tankcsapda zenekar dalszöveg részlete: „*Ha akarod suttogatsz, Nekem az is elég, hogy halljam, És én majd ott leszek, és segítek, ha baj van.*”(Tankcsapda: Örökké tart - dalszöveg részlet, szövegíró: Lukács László, kiadó: Sony Music), örökérvényű és mélyen megható üzenete.

Az előadó a Nyíregyházi Szociális Gondozási Központ évtizedes, Nyíregyháza időseinek szociális biztonsága, testi és lelki jólléte érdekében kifejtett szerepvállalását mutatja be, különös hangsúlyt fektetve arra, hogy a hallgatóság képet kapjon az intézmény működésének komplexitásáról, a szolgáltatások szakmai tartalmáról, az új irányvonalakról, gyakorlatokról, és ha csak röviden is, de bepillantasson az intézmény hétköznapijaiba.

Kitér továbbá arra is, hogy mit jelentett és jelent a Covid-19 okozta vilájárvány az intézmény életében, hogyan tartottuk és tartjuk fenn a segítő kapcsolatot egy valamennyiünk számára ismeretlen helyzetben, milyen módszereket alkalmazunk az általunk ellátott idősek vagy egyéb, különböző nehézségekkel küzdő társadalmi csoportokba tartozók és hozzátartozóik jóllétének elősegítése, élethelyzetük javítása érdekében.

**DEBRECENI
EGYETEM**

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar
H-4400 Nyíregyháza, Sóstói u. 2-4.
Tel/fax: 42/598-235
<https://foh.unideb.hu/>

Gerontológiai Napok 2021. Nemzetközi Tudományos Konferencia

A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kara Nemzetközi tudományos konferenciája **2021.
november 25-26-án.**

A Konferencia nyelve: magyar (november 25.), angol (november 26.)

Szervező Bizottság

Elnök:

Dr. habil Móré Marianna a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karának dékánja

Tagok:

Dr. Bene Ágnes

Dr. Papp Katalin

Dr. Patyán László

Hengspergerné Stomp Ágnes

Rusinné Dr. Fedor Anita

Tudományos Bizottság

Dr. Móré Marianna Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Szociális és Társadalomtudományi Intézet

Prof. Dr. Betül Tosun Hassan Kalyoncu University

Dr. Bene Ágnes Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Szociális és Társadalomtudományi Intézet

Dr. Patyán László Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Szociális és Társadalomtudományi Intézet

Dr. Papp Katalin Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Szociális és Társadalomtudományi Intézet

Prof. Dr. Fónai Mihály Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Szociális és Társadalomtudományi Intézet

Dr. Kovács János Endre Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Szociális és Társadalomtudományi Intézet

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

Dr. Szemán-Nagy Anita, Debreceni Egyetem BTK , Pszichológia Intézet Személyiség-és
Klinikai Pszichológiai Tanszék

Dr. Pék Győző Debreceni Egyetem BTK Pszichológia Intézet

Dr. Balázs Katalin Debreceni Egyetem BTK Pszichológia Intézet

Dr. Hidegkuti István Debreceni Egyetem BTK Pszichológia Intézet

Dr. Csinády Adriána Debreceni Egyetem BTK Pszichológia Intézet

Kőműves Zsuzsanna Judit Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Szociális és
Társadalomtudományi Intézet

Józsa Tamás Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Szociális és Társadalomtudományi Intézet

Nagy Luca Zsuzsa Debreceni Egyetem BTK Pszichológia Intézet

Operatív támogatás:

Varga Zsoltné

Buczi Judit

Kiss Gábor

Kirilla György

Séfer Károly

Sajtos Lajos

Bácsi Kinga Bsc. hallgató

Hudák Vivien Bsc. hallgató

Németh Adrienn Bsc. hallgató

Virág Réka Bsc. hallgató

A Konferencia részletes programja

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

November 25. csütörtök (hibrid)

Levezető elnök

Bene Ágnes PhD.

Az előadások nyelve: magyar

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m0a5c6cb13912e54ceb3cc1b91a08c218>

9:00 Megnyitó

Dr. habil. Móré Marianna, dékán

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

9:20 Köszöntő

Jászai Menyhért alpolgármester

Nyíregyháza Megyei Jogú Város

Plenáris előadások

9:30

Fizikai aktivitás és civilizációs betegségek különböző életkorokban

Prof. Dr. Tóth Miklós

egyetemi tanár, Testnevelési Egyetem, Semmelweis Egyetem;

elnök, Magyar Sporttudományi Társaság

10:20

COVID -19 pandémia Magyar oltatlan idősök oltási attitűdjei, pszichológiai és demográfiai jellemzői

Dr. Pék Győző ny. egyetemi docens, Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Pszichológiai Intézet

10:50-12:00 Párhuzamos programok: Kerekasztal és Szimpózium

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

10:50

„IDŐSÜGYI REFERENS” KEREKASZTAL

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m0a5c6cb13912e54ceb3cc1b91a08c218>

Levezető elnök: Dr. Patyán László (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

Résztvevők:

Résztvevő képzési szakemberek:

Kisdi Réka, Szalai Eszter

Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft.

Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszerológiai Kar Mentálhigiéné Intézet

Dr. Patyán László

(Debreceni Egyetem, Egészségügyi Kar, Gerontológia Tanszék)

Résztvevők idősügyi referensek:

Pálinkásné Balázs Tünde (alpolgármester, idősügyi referens, Dabas Önkormányzat)

Sarkantyús Rita Szidónia (szakmai vezető, Veresegyház Kistérség ESÉLY Szociális Alapellátási Központ)

Szűcs Ágnes (idősügyi referens, rendezvényszervező, Szepes Gyula Művelődési Központ)

Újhelyi-Török Alexandra (egészségügyi ügyintéző, Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának Egészség- és Családügyi Osztály)

10:50

**SZIMPÓZIUM A DOSZ KTO társszervezésével
SIKEREK ÉS KIHÍVÁSOK AZ IDŐSAKADÉMIÁKON**

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m489ae372c57f3fc80accc93fd01672b9>

Levezető elnök: Bene Ágnes PhD. (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Gerontológiai Tanszék)

10:50

Harmadik Kor Egyeteme a Dél-Csehországi Egyetem Egészségügyi Szociális Karán

Valérie Tóthová, University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Health and Social Sciences, Institute of nursing, Midwifery and Emergency Care

Jana Šemberová, University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Health and Social Sciences,

Institute, Institute of Humanities in Helping Professions

11:05

Hírös Szabadegyetem - idősödő generáció az iskolapadban

Dr. Fülöp Tamás: főiskolai tanár, Neumann János Egyetem

Dr. Sági Norberta docens, Neumann János Egyetem

11:20

Suttogó idősök és nyitott fülek

Nagyné Hermányos Zsuzsanna, vezető, Nyíregyházi Szociális Gondozási Központ

11:35

COVID előtt, COVID közben, COVID után - a Milton Friedman Egyetem szeniorképzési rendszerének helyzete

Dr. Jászberényi József (főiskolai tanár, felnőttképzési igazgató, Milton Friedman Egyetem Kommunikáció- és Művelődéstudomány Tanszék)

11:50 Diskusszió

12:00 A Szimpózium zárása

Virtuális Poszter

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m489ae372c57f3fc80accc93fd01672b9>

12:00

A Sóstó Gyógyfürdők ZRt. kínálata az idősödő generációknak, a gyógyturizmus piacának generációspecifikus jellemzőinek tükrében.

Helmeczi Gabriella (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

12:10-13:00 EBÉD SZÜNET Helyszíni állófogadás

12:30 VIRTUÁLIS KIÁLLÍTÁS Takács Lászlóné Katika világjáró kézimunkáiból

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m0a5c6cb13912e54ceb3cc1b91a08c218>

A Kiállítás a helyszínen megtekinthető a Konferencia mindkét napján.

13:00 SZEKCIÓK

„A” SZEKCIÓ: ÉLETMÓD ÉS ÉLETMINŐSÉG

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m20e9d7791072a1af7d3a51c11dcd5ca4>

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

Levezető elnökök:

Rusinné Dr. Fedor Anita

(Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

Dr. Sárváry Andrea

(Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:00

Az idősök szociális kapcsolatai és szabadidő eltöltése

Rusinné Dr. Fedor Anita, Ungvári Sándor, V. Balla Petra (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:20

Az életmódok változásának időbeli trendjei és társadalmi okai – időskori életstratégiák

Szabó Árpád (Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi – Demográfia és Szociológia Doktori Iskola)

13:40

A 60 év feletti korosztály Tokaji borfogyasztási szokásai, jövedelem és borértés alapján szegmentálva

Dr. Szakál Zoltán (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

14:00-14:10 SZÜNET

14:10

Időskori életminőség, jóllét és idősödéssel kapcsolatos attitűdök vizsgálata

Ferwagner Anna (Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola)

14:30

A városi zöldterületek pozitív hatása a demenciával élők és gondozóik jóllétére

Dr. Fekete Márta (MDRG Kft.)

14:50

Időskori panaszok és a gyógynövények kapcsolata

Pásztk Norbert (Miskolci Egyetem, Egészségtudományi kar, Elméleti Egészségtudományok Intézete)

15:10

Cukorbetegség háziorvosi ellátásának minőségvizsgálata

Törő Viktória, Takács Péter, Kósa Zsigmond, Radó Sándorné, Szelesné Árokszállási Andrea, Sárváry Attila (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

**DEBRECENI
EGYETEM**

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar
H-4400 Nyíregyháza, Sóstói u. 2-4.
Tel/fax: 42/598-235
<https://foh.unideb.hu/>

„B” SZEKCIÓ: PANDÉMIA

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=mbf83fef05599e5a3473ed772511bc2c9>

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

Levezető elnök:

Dr. Patyán László (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:00

Modern családformák és a nagyszülői korosztály kapcsolata

Dr. Boga Bálint (vendégelőadó, Milton Friedman Egyetem)

13:20

A magyar lakosok egészségi állapota, egészségmagatartása 2020-as SHARE Corona Survey (Covid-19) adatainak tükrében – Hagyományos statisztikai és rough set alapú elemzés

Dr. Takács Péter, Prof. Dr. Lácza Magdolna, Dr. Szakál Zoltán, Dr. Varga Levente, Nádasdi Kristóf Zsolt, Paulikné Varga Barbara, Tóth Kitti, Helmeczi Gabriella (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:40

Idős hozzátartozót gondozó családtagok erőforrásai a COVID-19 idején

Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, Bagyura Márton, Dr. Széman Zsuzsa (Simmelweis Egyetem, Társadalomtudományi Kutatóközpont, Semmelweis Egyetem)

14:00-14:10 SZÜNET

14:10

Az idősek nappali ellátása és az aktív idősödés lehetséges kapcsolata - Problémák, nehézségek, jó gyakorlatok a COVID-19 járvány tükrében

Vajda Kinga (Simmelweis Egyetem, Mentális Egészségtudományi Doktori Iskola)

14:30

Az oltásbizonytalanság és az oltásellenesség néhány jellemzője a koronavírus-járvány idején erdélyi magyar felnőttek körében

Bárdos Tímea (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar)

14:50

Az időskori depresszió

PhDr. Mgr. Kollár Livia (Vysoká školazdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava; FZaSP sv. Ladislava, Nové Zámky)

„C” SZEKCIÓ: AKTÍV IDŐSÖDÉS

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m8ed272ac16c7c203b14e031b6b2a672e>

Levezető elnök:

Dr. Móré Marianna

(Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:00

Idősödő rendvédelem

Ambrusz Alíz (Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Pszichológia Doktori Program)

13:20

A projektmenedzsment oktatásának szerepe az aktív idősödés jogyakorlatainál

Dr. Asztalos Bernadett - Dr. Ládonyi Zsuzsanna (Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet)

13:40

PKSZAK MAJÁLIS- a generációk évében

Rajzik Alexandra (Pécs és Környéke Szociális Alapszolgáltatási és Gyermekejölési Alapellátási Központ és Családi Bölcsőde Hálózat /PKSZAK/)

14:00-14:10 SZÜNET

14:10

Különböző közegben végzett progresszív balance tréning hatékonyságának vizsgálata nyugdíjasok körében

Miszory Erika Viktória (Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Doktori Iskola)

14:30

Hogyan érdemes időskorban táncolni?

Bene Ágnes PhD., Dr. Móré Marianna (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

14:50

Társadalmi innováció a DEAC-ban, az idősök fizikai aktivitásának fokozása érdekében

Lenténé Dr. Puskás Andrea (Debreceni Egyetem, Sporttudományi Koordinációs Intézet)

„D” SZEKCIÓ: DIGITALIZÁCIÓ

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m6e0c82a27d2b8f87ce181fddecd4dde6>

Levezető elnök:

Nádasdi Kristóf Zsolt
(Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:00

Az IKT használata az aktív és egészséges időskor támogatásában és az idősgondozásban
Tóth Anikó Panna (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:20

Telemedicina jelentősége a pandémia időszakában
Paulikné Varga Barbara (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:40

Képzési, oktatási ökoszisztéma Kecskeméten az 50 pluszos korosztály számára
Molnár Szilárd (CédrusNet Kecskemét Program)

14:00-14:10 SZÜNET

14:10

A hazai idősek online fogyasztási potenciálja
Stumpf-Tamás Ivett, Bene Ágnes PhD. (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

14:30

Idősek az infokommunikációs térben – lehetőségek és kihívások
Nádasdi Kristóf Zsolt, Győri Anita (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

14:50

„Tanulom a korom” Interaktív tananyag fejlesztése időskorúak aktív életvezetésével kapcsolatos témakörben
Réti Éva (Pannon Egyetem)

15:00 - Párhuzamosan: SZIMPÓZIUM ÉS KEREKASZTAL

15:00

SZIMPÓZIUM
KOGNITÍV VÁLTOZÁSOK, DEPRESSZIÓ

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022
„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m20e9d7791072a1af7d3a51c11dcd5ca4>

A Szimpózium elnöke: Dr. Szemán-Nagy Anita

(egyetemi docens, tanszékvezető, Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Pszichológia Intézet, Személyiség- és Klinikai Pszichológiai Tanszék)

15:00 A Szimpózium megnyitása, bevezetés

15:05 Időskori depresszió az alapellátásban

Dr. Rekenyi Viktor (Debreceni Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Családorvosi és Foglalkozás-Egészségügyi Tanszék)

Dr. Kolozsvári László Róbert (Debreceni Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Családorvosi és Foglalkozás-Egészségügyi Tanszék)

15:20 A Test Your Memory (TYM) teszt alkalmazhatósága háziorvosi szettingben demencia és enyhe kognitív zavar kiszűrése érdekében

Dr. Garbóczy Szabolcs (Debreceni Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika)

Dr. Kolozsvári László Róbert (Debreceni Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Családorvosi és Foglalkozás-Egészségügyi Tanszék)

15:35 Kognitív hanyatlás vagy integráció? – módszertani megközelítésben

Dr. Kondé Zoltán (Debreceni Egyetem Pszichológia Intézet, Általános Pszichológiai Tanszék)

15:50 A testmozgás szerepe a demenciák és az időskori depresszió prevenciójában

Dr. Csinády Adriána (Debreceni Egyetem Pszichológia Intézet, Klinikai Pszichológiai Tanszék)

16:05-16:10 A Szimpózium zárása

15:00

„MNKSZ” KEREKASZTAL

A MAGYAR NŐI KARRIERFEJLESZTÉSI SZÖVETSÉG PROGRAMJAI AZ ENSZ EGÉSZSÉGES IDŐSÖDÉS ÉVTIZEDE JEGYÉBEN

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=mbf83fef05599e5a3473ed772511bc2c9>

Levezető elnök: Dr. Takács Péter (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

15:00

Szigorúan 60 év felett

Ferenczi Andrea

elnök, MNKSZ

15:15

Barátunk-e a média? - *Torz a tükör, vagy csak homályos? Idősek, Covid, Média.*

Hajós Katalin

média szakértő, MNKSZ

15:30

Lépést tartani a digitalizációs világgal, egy többgenerációs kihívás

Modláné Görgényi Ildikó

szakképzési és felnőttképzési szakértő, MNKSZ

15:50-16:10 Diszkusszió

16:10 A Konferencia első napjának zárása

26 th. November Friday (online)

Host:

Dr. Katalin Papp (University of Debrecen Faculty of Health)

Language: English

Time zone: (CET)+1; (UTC) + 1

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m55a582a5241e04b584b1ed41fcfbf91a>

9:15

Opening Ceremony

Dr. Anita Rusinne Fedor general and scientific vice dean,
University of Debrecen Faculty of Health

PLENARY SESSION

9:20

**Covid, lockdown, elderly. Experiences of the follow up reserach among active older adults
2020- 2021.**

Dr. László Patyán
(University of Debrecen)

9:50 – 10:50 MORNING SESSION

Host:

Dr. László Patyán (University of Debrecen Faculty of Health)

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m55a582a5241e04b584b1ed41fcfbf91a>

9:50

**The good practice of inclusion in action - the proposal of program based on the Human
Rights**

Marzanna Farnicka PhD.
(Family Psychology Unit, Institute of Psychology Zielona Góra University, Poland)

10:10

Quality of life for social care centre clients

Alondere Linda
(Riga Medical College of the University of Latvia)

10:30

Spiritual care in Slovenian nursing homes: a quantitative descriptive study

Igor Karnjuš
(University of Primorska, Faculty of Health Sciences, Izola, Slovenia)

10:50-11:00 Coffee break

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

11:00 – 12:20

SYMPOSIUM

**“COVID -19 PANDEMIC, SURVEYS ON ELDERLY ABOUT VACCINATION –
NATIONAL AND EUROPEAN PERSPECTIVES” SYMPOSIUM**

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m55a582a5241e04b584b1ed41fcfbf91a>

Chairs:

Katarzyna Balandynowicz-Panfil PhD

Associate Professor, University of Gdańsk,

Győző Pék PhD

ret. Associate Professor, University of Debrecen, Faculty of Humanities, Institute of Psychology

Participants:

Șerban Olah, PhD Associate Professor, University of Oradea, Romania

Katarzyna Balandynowicz-Panfil, PhD Associate Professor, University of Gdańsk, Poland

Győző Pék, PhD ret. Associate Professor,

Adrienn Kaszás, PhD student,

Balázs Órsi, Assistant Professor,

University of Debrecen, Faculty of Humanities, Institute of Psychology

11:00

Introduction

**Győző Pék, PhD ret. Associate Professor, University of Debrecen, Faculty of Humanities,
Institute of Psychology**

11:05

**The severe cases of Covid 19 in Europe. A comparative analysis using SHARE data base
Șerban Olah, PhD Associate Professor, University of Oradea, Romania**

11:20

**How to convince the undecided - communication with the elderly and attitudes towards
vaccination COVID-19 in Poland**

Katarzyna Balandynowicz-Panfil, PhD Associate Professor, University of Gdańsk, Poland

11:35

Introducing an international project. Aims and beginnings

Katarzyna Balandynowicz-Panfil, PhD Associate Professor, University of Gdańsk, Poland

11:50

Survey on unvaccinated Hungarian elderly people during the COVID-19 pandemic
Győző Pék, PhD ret. Associate Professor, Adrienn Kaszás, PhD student, Balázs Őrsi,
Assistant Professor, University of Debrecen, Faculty of Humanities, Institute of
Psychology

12:10 – 12:25 Discussion

12:30 Closing of the Symposium

12:30-13:00 Lunch time

AFTERNOON SECTION

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=mcbe05fc7b01796c7044e63d5ff2e24e4>

Host: Dr. Katalin Papp
(University of Debrecen Faculty of Health)

13:00

Subjective Assessments of the Disease Seriousness in the Population Aged 60+
Jitka Doležalová
University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Health and Social Sciences

13:20

Prevalence of falls in seniors hospitalized on gerontopsychiatric department, their risk factors and possibilities of preventive interventions
PhDr. Libová Ľubica
(Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava; FZaSP sv. Ladislava, Nov Zámky)

13:40

Domestic Violence and its Impact upon Reproductive Health during Corona Virus Pandemic among Women Attending Primary Health Care
Dr. Iqbal Majeed Abbas
(Baghdad College of Medical Sciences - Nursing Department)

Virtual Poster

14:00

Postoperative rehabilitation after total knee joint replacement

PhDr. Mgr. Vavro Michal

(Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava; FZaSP sv. Ladislava, Nové Zámky)

14:10-14:20 Coffee Break

14:20-16:20 Parallel sections

LATE AFTERNOON SECTION

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=mcbe05fc7b01796c7044e63d5ff2e24e4>

Host: Dr. László Patyán

(University of Debrecen Faculty of Health)

14:20

Revealing the Concept of Aging in Turkish Nursing Students: An Exploratory Metaphor Analysis

Assoc. Prof. Emel Bahadır Yilmaz*,

Assoc. Prof. Arzu Yüksel**

(* Giresun University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing Turkey.

**** Aksaray University, Faculty of Health Science)**

14:40

Attitudes of Roma adults towards the care of their elderly relatives

Irén Godó, Dalma Tóth

(University of Debrecen)

15:00

Local community practices to improve healthy aging in the North

Dr. Elena Golubeva, Dr. Anastasia Emelyanova

(Northern Arctic Federal University, Arkhangelsk (Russia))

15:20

Staff Training and Stress in Long Term Care Facilities Special Care Units for Alzheimer's Elders

Dr. S. Jean Szilagyi
(St. Joseph College of Maine
Ohio Department of Health)

15:40

Hospice and Palliative Social Work Roles in the U.S.

Dr. Ellen L. Csikai
(University of Alabama, School of Social Work)

16:00

Determining the Reasons of Older People for Choosing a Nursing Home: A Comparative Study

Assoc. Prof. Arzu YÜKSEL*, Assoc. Prof. Emel BAHADIR YILMAZ**, Nurse Cansu Esra KESEKCI***

*Aksaray University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey.

**Giresun University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey.

*** Silivri State Hospital, Children's Service, Turkey.

16:20

Growing Ageing Population and European Policies

Rehana Sindhoo Kabooro
University of Debrecen

Virtual Poster

16:40

Satisfaction with the implementation of developmental tasks in the course of life and the sense of well-being in late adulthood

Hanna Liberska
Faculty of Psychology Kazimierz Wielki University Bydgoszcz, Poland

14:20-15:20

Section of the Association for Women's Career Development in Hungary (AWCDH)

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=mf8a10dfb277e1f308bfa4fcc244801c1>

Hosts:

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

**DEBRECENI
EGYETEM**

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar
H-4400 Nyíregyháza, Sóstói u. 2-4.
Tel/fax: 42/598-235
<https://foh.unideb.hu/>

Ágnes Bene PhD.
(University of Debrecen)
Andrea Ferenczi
(AWCDH)

14:20

Education In Old Age In The Experiences Of Polish Euro Grandparents

Prof. Jolanta Mackowicz, Ph.D and Joanna Wnek-Gozdek, Ph.D
Institute of Educational Sciences, Pedagogical University of Krakow

14:40

A step forward with the help of a friend of older persons

Susan B. Somers
president, INPEA – International Network for the Prevention Elder Abuse

15:00

Action for Smart Healthy Age-Friendly Environments

Willeke van Staalduinen
CEO AFEdemy Vice-Chair and Grant Holder COST Action

16:50 Conference Closing Ceremony

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022
„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

Gerontology Days 2021

The Faculty of Health at the University of Debrecen organized the yearly International Scientific Conference on 25-26 November 2021.

Language of the Conference: Hungarian (25. November), English (26. November)

COMMITTEES

Program Committee

President:

Dr. habil Marianna Móré, Dean of the Faculty of Health of the University of Debrecen

Members:

Dr. Ágnes Bene

Dr. Katalin Papp

Dr. László Patyán

Ágnes Stomp Hengspergerne

Anita Rusinné Dr. Fedor

Scientific Committee

Dr. Marianna Móré University of Debrecen Faculty of Health

Prof. Dr. Betül Tosun Hassan Kalyoncu University

Dr. László Patyán University of Debrecen Faculty of Health

Dr. Katalin Papp University of Debrecen Faculty of Health

Prof. Dr. Mihály Fónai University of Debrecen Faculty of Health

Dr. János Endre Kovács University of Debrecen Faculty of Health

Dr. Anita Szemán-Nagy University of Debrecen

Dr. Győző Pék University of Debrecen

Dr. Katalin Balázs University of Debrecen

Dr. István Hidegkuti University of Debrecen Faculty of Health

Dr. Adriána Csinády University of Debrecen Faculty of Health

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

**DEBRECENI
EGYETEM**

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar
H-4400 Nyíregyháza, Sóstói u. 2-4.
Tel/fax: 42/598-235
<https://foh.unideb.hu/>

Dr. Ágnes Bene University of Debrecen Faculty of Health
Zsuzsanna Judit Kőműves University of Debrecen Faculty of Health
Józsa Tamás Józsa University of Debrecen Faculty of Health
Luca Zsuzsa Nagy University of Debrecen

Operative support:

György Kirilla
Károly Séfer
Zsoltné Varga
Judit Buczi
Gábor Kiss
Lajos Sajtos
Kinga Bácsi
Vivien Hudák
Adrienn Németh
Réka Virág

Programme of the Conference

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

26 th November Friday (online)

Host:

Dr. Katalin Papp (University of Debrecen Faculty of Health)

Language: English

Time zone: (CET)+1; (UTC) + 1

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m55a582a5241e04b584b1ed41fcfbf91a>

9:15

Opening Ceremony

Dr. Anita Rusinne Fedor general and scientific vice dean,
University of Debrecen Faculty of Health

PLENARY SESSION

9:20

Covid, lockdown, elderly. Experiences of the follow up reserach among active older adults 2020- 2021.

Dr. László Patyán
(University of Debrecen)

9:50 – 10:50 MORNING SESSION

Host:

Dr. László Patyán (University of Debrecen Faculty of Health)

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m55a582a5241e04b584b1ed41fcfbf91a>

9:50

The good practice of inclusion in action - the proposal of program based on the Human Rights

Marzanna Farnicka PhD.
(Family Psychology Unit, Institute of Psychology Zielona Góra University, Poland)

10:10

Quality of life for social care centre clients

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

Alondere Linda
(Riga Medical College of the University of Latvia)

10:30

Spiritual care in Slovenian nursing homes: a quantitative descriptive study

Igor Karnjuš

(University of Primorska, Faculty of Health Sciences, Izola, Slovenia)

10:50-11:00 Coffee break

11:00 – 12:20

SYMPOSIUM

**“COVID -19 PANDEMIC, SURVEYS ON ELDERLY ABOUT VACCINATION –
NATIONAL AND EUROPEAN PERSPECTIVES” SYMPOSIUM**

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m55a582a5241e04b584b1ed41fcfbf91a>

Chairs:

Katarzyna Bałandynowicz-Panfil PhD

Associate Professor, University of Gdańsk,

Győző Pék PhD

ret. Associate Professor, University of Debrecen, Faculty of Humanities, Institute of Psychology

Participants:

Șerban Olah, PhD Associate Professor, University of Oradea, Romania

Katarzyna Bałandynowicz-Panfil, PhD Associate Professor, University of Gdańsk, Poland

Győző Pék, PhD ret. Associate Professor,

Adrienn Kaszás, PhD student,

Balázs Őrsi, Assistant Professor,

University of Debrecen, Faculty of Humanities, Institute of Psychology

11:00

Introduction

Győző Pék, PhD ret. Associate Professor, University of Debrecen, Faculty of Humanities, Institute of Psychology

11:05

The severe cases of Covid 19 in Europe. A comparative analysis using SHARE data base

Șerban Olah, PhD Associate Professor, University of Oradea, Romania

11:20

How to convince the undecided - communication with the elderly and attitudes towards vaccination COVID-19 in Poland

Katarzyna Bałandynowicz-Panfil, PhD Associate Professor, University of Gdańsk, Poland

11:35

Introducing an international project. Aims and beginnings

Katarzyna Bałandynowicz-Panfil, PhD Associate Professor, University of Gdańsk, Poland

11:50

Survey on unvaccinated Hungarian elderly people during the COVID-19 pandemic

Győző Pék, PhD ret. Associate Professor, Adrienn Kaszás, PhD student, Balázs Órsi, Assistant Professor, University of Debrecen, Faculty of Humanities, Institute of Psychology

12:10 – 12:25 Discussion

12:30 Closing of the Symposium

12:30-13:00 Lunch time

13 – 14:10 AFTERNOON SECTION

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=mcbe05fc7b01796c7044e63d5ff2e24e4>

Host: Dr. Katalin Papp
(University of Debrecen Faculty of Health)

13:00

Subjective Assessments of the Disease Seriousness in the Population Aged 60+

Jitka Doležalová

University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Health and Social Sciences

13:20

Prevalence of falls in seniors hospitalized on gerontopsychiatric department, their risk factors and possibilities of preventive interventions

PhDr. Libová Ľubica

(Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava; FZaSP sv. Ladislava, Nové Zámky)

13:40

Domestic Violence and its Impact upon Reproductive Health during Corona Virus Pandemic among Women Attending Primary Health Care

Dr. Iqbal Majeed Abbas

(Baghdad College of Medical Sciences - Nursing Department)

Virtual Poster

14:00

Postoperative rehabilitation after total knee joint replacement

PhDr. Mgr. Vavro Michal

(Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava; FZaSP sv. Ladislava, Nové Zámky)

14:10-14:20 Coffee Break

14:20-16:20 Parallel sections

14:20-16:20 Parallel sections

LATE AFTERNOON SECTION

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=mcbe05fc7b01796c7044e63d5ff2e24e4>

Host: Dr. László Patyán
(University of Debrecen Faculty of Health)

14:20

Revealing the Concept of Aging in Turkish Nursing Students: An Exploratory Metaphor Analysis

Assoc. Prof. Emel Bahadır Yilmaz*,
Assoc. Prof. Arzu Yüksel**

(* Giresun University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing Turkey.

** Aksaray University, Faculty of Health Science)

14:40

Attitudes of Roma adults towards the care of their elderly relatives

Irén Godó, Dalma Tóth
(University of Debrecen)

15:00

Local community practices to improve healthy aging in the North

Dr. Elena Golubeva, Dr. Anastasia Emelyanova
(Northern Arctic Federal University, Arkhangelsk (Russia))

15:20

Staff Training and Stress in Long Term Care Facilities Special Care Units for Alzheimer's Elders

Dr. S. Jean Szilagyi
(St. Joseph College of Maine
Ohio Department of Health)

15:40

Hospice and Palliative Social Work Roles in the U.S.

Dr. Ellen L. Csikai
(University of Alabama, School of Social Work)

16:00

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

Determining the Reasons of Older People for Choosing a Nursing Home: A Comparative Study

Assoc. Prof. Arzu YÜKSEL*, Assoc. Prof. Emel BAHADIR YILMAZ**, Nurse Cansu Esra KESEKÇİ***

*Aksaray University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey.

**Giresun University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey.

*** Silivri State Hospital, Children's Service, Turkey.

16:20

Growing Ageing Population and European Policies

Rehana Sindho Kabooro

University of Debrecen

Virtual Poster

16:40

Satisfaction with the implementation of developmental tasks in the course of life and the sense of well-being in late adulthood

Hanna Liberska

Faculty of Psychology Kazimierz Wielki University Bydgoszcz, Poland

14:20-15:20

SECTION OF THE ASSOCIATION FOR WOMEN'S CAREER DEVELOPMENT IN HUNGARY (AWCDH)

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=mf8a10dfb277e1f308bfa4fcc244801c1>

Hosts:

Ágnes Bene PhD.

(University of Debrecen)

Andrea Ferenczi

(AWCDH)

14:20

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

**DEBRECENI
EGYETEM**

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar
H-4400 Nyíregyháza, Sóstói u. 2-4.
Tel/fax: 42/598-235
<https://foh.unideb.hu/>

Education In Old Age In The Experiences Of Polish Euro Grandparents

Prof. Jolanta Mackowicz, Ph.D and Joanna Wnek-Gozdek, Ph.D
Institute of Educational Sciences, Pedagogical University of Krakow

14:40

A step forward with the help of a friend of older persons

Susan B. Somers
president, INPEA – International Network for the Prevention Elder Abuse

15:00

Action for Smart Healthy Age-Friendly Environments

Willeke van Staalduinen
CEO AFEdeMy Vice-Chair and Grant Holder COST Action

16:50 Closing Ceremony

25 Th. November (hibrid)

Levezető elnök

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

Bene Ágnes PhD.

Az előadások nyelve: magyar

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m0a5c6cb13912e54ceb3cc1b91a08c218>

9:00 Megnyitó

Dr. habil. Móré Marianna, dékán

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

9:20 Köszöntő

Jászai Menyhért alpolgármester

Nyíregyháza Megyei Jogú Város

Plenáris előadások

9:30

Fizikai aktivitás és civilizációs betegségek különböző életkorokban

Prof. Dr. Tóth Miklós

egyetemi tanár, Testnevelési Egyetem, Semmelweis Egyetem;
elnök, Magyar Sporttudományi Társaság

10:20

COVID -19 pandémia Magyar oltatlan idősök oltási attitűdjei, pszichológiai és demográfiai jellemzői

Dr. Pék Győző ny. egyetemi docens, Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar
Pszichológiai Intézet

10:50-12:10 Párhuzamos programok: Kerekasztal és Szimpózium

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

10:50

„IDŐSÜGYI REFERENS” KEREKASZTAL

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m0a5c6cb13912e54ceb3cc1b91a08c218>

Levezető elnök: Dr. Patyán László (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

Résztvevők:

Résztvevő képzési szakemberek:

Kisdi Réka, Szalai Eszter

Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft.

Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet

Dr. Patyán László

(Debreceni Egyetem, Egészségügyi Kar, Gerontológia Tanszék)

Résztvevők időügyi referensek:

Pálkásné Balázs Tünde (alpolgármester, időügyi referens, Dabas Önkormányzat)

Sarkantyús Rita Szidónia (szakmai vezető, Veresegyház Kistérség ESÉLY Szociális Alapellátási Központ)

Szűcs Ágnes (időügyi referens, rendezvényszervező, Szepes Gyula Művelődési Központ)

Újhelyi-Török Alexandra (egészségügyi ügyintéző, Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának Egészség- és Családügyi Osztály)

10:50

SZIMPÓZIUM A DOSZ KTO társszervezésével

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

SIKEREK ÉS KIHÍVÁSOK AZ IDŐSAKADÉMIAKON

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m489ae372c57f3fc80accc93fd01672b9>

Levezető elnök: Bene Ágnes PhD. (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Gerontológiai Tanszék)

10:50

Harmadik Kor Egyeteme a Dél-Csehországi Egyetem Egészségügyi Szociális Karán

Valérie Tóthová, University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Health and Social Sciences, Institute of nursing, Midwifery and Emergency Care

Jana Šemberová, University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Health and Social Sciences,

Institute, Institute of Humanities in Helping Professions

11:05

Hírös Szabadegyetem - idősödő generáció az iskolapadban

Dr. Fülöp Tamás: főiskolai tanár, Neumann János Egyetem

Dr. Sági Norberta docens, Neumann János Egyetem

11:20

Suttogó idősök és nyitott fülek

Nagyné Hermányos Zsuzsanna, vezető, Nyíregyházi Szociális Gondozási Központ

11:35

COVID előtt, COVID közben, COVID után - a Milton Friedman Egyetem szeniorképzési rendszerének helyzete

Dr. Jászberényi József (főiskolai tanár, felnőttképzési igazgató, Milton Friedman Egyetem Kommunikáció- és Művelődéstudomány Tanszék)

11:50 Diskusszió

12:00 A Szimpózium zárása

Virtuális Poszter

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

12:00

A Sóstó Gyógyfürdők ZRt. kínálata az idősödő generációknak, a gyógyturizmus piacának generációs specifikus jellemzőinek tükrében.

Helmeczi Gabriella (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

12:10-13:00 EBÉD SZÜNET Helyszíni állófogadás

12:30 VIRTUÁLIS KIÁLLÍTÁS Takács Lászlóné Katika világjáró kézimunkáiból

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m0a5c6cb13912e54ceb3cc1b91a08c218>

A Kiállítás a helyszínen megtekinthető a Konferencia mindkét napján.

13:00 SZEKCIÓK

„A” SZEKCIÓ: ÉLETMÓD ÉS ÉLETMINŐSÉG

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m20e9d7791072a1af7d3a51c11dcd5ca4>

Levezető elnökök:

Rusinné Dr. Fedor Anita

(Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

Dr. Sárváry Andrea

(Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:00

Az idősök szociális kapcsolatainak és szabadidő eltöltése

Rusinné Dr. Fedor Anita, Ungvári Sándor, V. Balla Petra (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:20

Az életmódok változásának időbeli trendjei és társadalmi okai – időskori életstratégiák

Szabó Árpád (Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi – Demográfia és Szociológia Doktori Iskola)

13:40

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

A 60 év feletti korosztály Tokaji borfogyasztási szokásai, jövedelem és borértés alapján szegmentálva

Dr. Szakál Zoltán (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

14:00-14:10 SZÜNET

14:10

Időskori életminőség, jóllét és idősödéssel kapcsolatos attitűdök vizsgálata

Ferwagner Anna (Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola)

14:30

A városi zöldterületek pozitív hatása a demenciával élők és gondozóik jóllétére

Dr. Fekete Márta (MDRG Kft.)

14:50

Időskori panaszok és a gyógynövények kapcsolata

Pásztk Norbert (Miskolci Egyetem, Egészségtudományi kar, Elméleti Egészségtudományok Intézete)

15:10

Cukorbetegség háziorvosi ellátásának minőségvizsgálata

Törő Viktória, Takács Péter, Kósa Zsigmond, Radó Sándorné, Szelesné Árokszállási Andrea, Sárváry Attila (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

„B” SZEKCIÓ: PANDÉMIA

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=mbf83fef05599e5a3473ed772511bc2c9>

Levezető elnök:

Dr. Patyán László (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:00

Modern családformák és a nagyszülői korosztály kapcsolata

Dr. Boga Bálint (vendégelőadó, Milton Friedman Egyetem)

13:20

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

A magyar lakosok egészségi állapota, egészségmagatartása 2020-as SHARE Corona Survey (Covid-19) adatainak tükrében – Hagyományos statisztikai és rough set alapú elemzés

Dr. Takács Péter, Dr. Takács Péter – Prof. Dr. Lácza Magdolna – Dr. Szakál Zoltán – Dr. Varga Levente – Nádasdi Kristóf Zsolt – Paulikné Varga Barbara – Tóth Kitti – Helmeczi Gabriella (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:40

Idős hozzátartozót gondozó családtagok erőforrásai a COVID-19 idején

Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária - Bagyura Márton – Dr. Széman Zsuzsa (Simmelweis Egyetem, Társadalomtudományi Kutatóközpont, Simmelweis Egyetem)

14:00-14:10 SZÜNET

14:10

Az idősek nappali ellátása és az aktív idősödés lehetséges kapcsolata - Problémák, nehézségek, jó gyakorlatok a COVID-19 járvány tükrében

Vajda Kinga (Simmelweis Egyetem, Mentális Egészségtudományi Doktori Iskola)

14:30

Az oltásbizonytalanság és az oltásellenesség néhány jellemzője a koronavírus-járvány idején erdélyi magyar felnőttek körében

Bárdos Tímea (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar)

14:50

Az időskori depresszió

PhDr. Mgr. Kollár Livia (Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava; FZaSP sv. Ladislava, Nové Zámky)

16:10

Cukorbetegség háziorvosi ellátásának minőségvizsgálata

Törő Viktória, Takács Péter, Kósa Zsigmond, Radó Sándorné, Szelesné Árokszállási Andrea, Sárváry Attila (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

„C” SZEKCIÓ: AKTÍV IDŐSÖDÉS

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m8ed272ac16c7c203b14e031b6b2a672e>

Levezető elnök:

Dr. Mór Marianna

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

(Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:00

Idősödő rendvédelem

Ambrusz Alíz (Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Pszichológia Doktori Program)

13:20

A projektmenedzsment oktatásának szerepe az aktív idősödés jógyakorlatainál

Dr. Asztalos Bernadett - Dr. Ládonyi Zsuzsanna (Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közzolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet)

13:40

PKSZAK MAJÁLIS- a generációk évében

Rajzik Alexandra (Pécs és Környéke Szociális Alapszolgáltatási és Gyermejjóléti Alapellátási Központ és Családi Bölcsőde Hálózat /PKSZAK/)

14:00-14:10 SZÜNET

14:10

Különböző közegben végzett progresszív balance tréning hatékonyságának vizsgálata nyugdíjasok körében

Miszory Erika Viktória (Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Doktori Iskola)

14:30

Hogyan érdemes idős korban táncolni?

Bene Ágnes PhD., Dr. Móré Marianna (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

14:50

Társadalmi innováció a DEAC-ban, az idősök fizikai aktivitásának fokozása érdekében

Lenténé Dr. Puskás Andrea (Debreceni Egyetem, Sporttudományi Koordinációs Intézet)

„D” SZEKCIÓ: DIGITALIZÁCIÓ

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m6e0c82a27d2b8f87ce181fddec4dde6>

Levezető elnök:

Nádasdi Kristóf Zsolt

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

(Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:00

Az IKT használata az aktív és egészséges időskor támogatásában és az idősgondozásban

Tóth Anikó Panna (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:20

Telemedicina jelentősége a pandémia időszakában

Paulikné Varga Barbara (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

13:40

Képzési, oktatási ökoszisztéma Kecskeméten az 50 pluszos korosztály számára

Molnár Szilárd (CédrusNet Kecskemét Program)

14:00-14:10 SZÜNET

14:10

A hazai idősök online fogyasztási potenciálja

Stumpf-Tamás Ivett, Bene Ágnes PhD. (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

14:30

Idősök az infokommunikációs térben – lehetőségek és kihívások

Nádasdi Kristóf Zsolt, Győri Anita (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

14:50

„Tanulom a korom” Interaktív tananyag fejlesztése időskorúak aktív életvezetésével kapcsolatos témakörben

Réti Éva (Pannon Egyetem)

15:00 - Párhuzamosan: SZIMPÓZIUM ÉS KEREKASZTAL

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

15:00

SZIMPÓZIUM

KOGNITÍV VÁLTOZÁSOK, DEPRESSZIÓ

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=m20e9d7791072a1af7d3a51c11dcd5ca4>

A Szimpózium elnöke: Dr. Szemán-Nagy Anita

(egyetemi docens, tanszékvezető, Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Pszichológia Intézet, Személyiség- és Klinikai Pszichológiai Tanszék)

15:00 A Szimpózium megnyitása, bevezetés

15:05 Időskori depresszió az alapellátásban

Dr. Rekenyi Viktor (Debreceni Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Családorvosi és Foglalkozás-Egészségügyi Tanszék)

Dr. Kolozsvári László Róbert (Debreceni Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Családorvosi és Foglalkozás-Egészségügyi Tanszék)

15:20 A Test Your Memory (TYM) teszt alkalmazhatósága háziorvosi szettingben demencia és enyhe kognitív zavar kiszűrése érdekében

Dr. Garbóczy Szabolcs (Debreceni Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika)

Dr. Kolozsvári László Róbert (Debreceni Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Családorvosi és Foglalkozás-Egészségügyi Tanszék)

15:35 Kognitív hanyatlás vagy integráció? – módszertani megközelítésben

Dr. Kondé Zoltán (Debreceni Egyetem Pszichológia Intézet, Általános Pszichológiai Tanszék)

15:50 A testmozgás szerepe a demenciák és az időskori depresszió prevenciójában

Dr. Csinády Adriána (Debreceni Egyetem Pszichológia Intézet, Klinikai Pszichológiai Tanszék)

16:05-16:10 A Szimpózium zárása

15:00

„MNKSZ” KEREKASZTAL

Az EFOP – 3.6.1. – 16-2016-00022

„Debrecen Venture Catapult Program” támogatásával készült.

A MAGYAR NŐI KARRIERFEJLESZTÉSI SZÖVETSÉG PROGRAMJAI AZ ENSZ EGÉSZSÉGES IDŐSÖDÉS ÉVTIZEDE JEGYÉBEN

Webex link:

<https://unideb.webex.com/unideb/j.php?MTID=mbf83fef05599e5a3473ed772511bc2c9>

Levezető elnök: Dr. Takács Péter (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar)

15:00

Szigorúan 60 év felett

Ferenczi Andrea

elnök, MNKSZ

15:15

Barátunk-e a média? - *Torz a tükör, vagy csak homályos? Idősek, Covid, Média.*

Hajós Katalin

média szakértő, MNKSZ

15:30

Lépést tartani a digitalizációs világgal, egy többgenerációs kihívás

Modláné Görgényi Ildikó

szakképzési és felnőttképzési szakértő, MNKSZ

15:50-16:10 Diszkusszió

16:10 A Konferencia első napjának zárás